

ελευθερο πνευμα

ΓΥΝΑ-ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ-ΤΕΧΝΗ-ΚΡΙΤΙΚΗ

Επιμέλεια-Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας Χρόνος 13 ος Τεύχος

51

Θέματα

- Τιμητικά πρωτοσελίδα
- Παγκόσμια ποίηση
- Ελληνική ποίηση
- Νέοι ποιητές
- Τιμητικά για την Εθν. Αντίσταση
- Μια αποκαλυπτική Συνέντευξη
- Ονόματα Αγωνιστών
- Ιστορικά Επιδόρπια
- Δοκιμιογραφικές Νότες
- Ρεαλιστική Διηγηματογραφία
- Λαογραφικά Σύμμειχτα
- Ιδιότυπα Γλωσσάρια
- Κριτικές Λογοτεχνίας
- Ο Τσε Γκουεβέρα για την κουλτούρα
- Ο Θάνος Κωτσόπουλος για το Θέατρο
- Αλήθειες για το Σκαρίμπα
- Με το Σφυρί στα Καρώματα
- Πολιτικοκοινωνικά Κεντρίσματα
- Με την πειθώ των Αριθμών
- Μηνύματα στο «Ε.Π.»
- Πνευματικά και Καλλιτεχνικά γεγονότα
- Η Διατροφή της Υγείας
- Πενήντα μαχητικά σχόλια

ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ

«Σ' όλο τον κόσμο ξαστεριά
σ' όλο τον κόσμο ήλιος»

Πρωτότυπη Επιθεώρηση αγωνιστικής Λογοτεχνίας και κριτικού προβληματισμού.
Μαχητικό όργανο διαφώτισης και πνευματικής καλλιέργειας του λαού.

Όσα σημειώνω, τα σημειώνω γιατί δεν υποφέρω να βλέπω το άδικο να πνίγει το δίκαιο
Μακρυγιάννης

Περιεχόμενα

Πρωτοσέλιό	
Τάκης Σιωμόπουλος: Λ. Μάλαμα	257
Παγκόσμια ποίηση	
Από Ιταλία Μετ. Ο Λ. Μάλαμα	262
- - Μετ. ο Κ. Νίκας	263
Από Γαλλία Μετ. ο Χρ. Κατσιγιάννης	263
- - Μετ. η Αγνή Σωτηρακοπούλου ..	264
Από Νοτιο Αφρική Μετ. η Γούλα Σμυρνιώτη	264
Από Αλβανία Μετ. ο Π. Τσούκας	264
Από Χιλή Μετ. ο Λ. Μάλαμα:	264
Ελληνική Ποίηση	
Διο ποιήματα του Αντώνη Κυριακόπουλου ..	265
Παπαφλέσσας: Κωστή Πηγαδιώτη	265
Θα ξημερώσει: Μίνας Πέτρου-Βενετσιάνου ..	265
Πέντε Ποιήματα του Πάνου Κουρή	266
Στους νεκρούς συντρόφους: Γ. Δ. Κουλούκη ..	266
Οι σαλάβοι: Παύλου Εμμανουήλ	267
Θέλω στ' όνειρό μου: Θάνου Τακαντζά	267
Η ανοιχτή του κόστου σου πληγή: Γ. Σμυρνιώτη	267
Η έξοδος: Δημήτρη Δημητριάδη	267
Μήτσου Μπεγέτη: Πολιτεία	268
Οι σοφοί της αρχαιότητας: Βαγγέλη Σουλτάνη	268
Ο Ταχυδρόμος του χωριού: Στεφ. Καλού	269
Διο Ποιήματα του Π. Μαρκεζίνη	269
Προς το φως: Θανάση Κοιρή	270
Οι τάφοι της Αργεντινής: Ζαφείρη Στάλιου ..	270
'Αμμος: Φωτη Κάβου	271
Νέοι ποιητές	
Ευθύνης: Φωτεινής Σαλιάρη	272
'Ατίτλο: Νίκου Βέλλου	272
Στην κορφή του Κλέφτη: 'Ικαρου Τσιάγκη ..	272
Εθνική Αντίσταση	
Αποκαλυπτική Συνέντευξη Μ. Βαφειάδη - Λ. Μάλαμα	273
Ανταρτοεπονίτες περιφ. Γιαννίνων στον μον. ΓΛΑΣ	275
'Ένα γράμμα του Ν.Θ. Καλογιάννη	277
Για περιστατικό νέων πρωτοπόρων	278
Στ. νεκρό Ανταρτοεπονίτη: Γ. Τζίμα	279
Ιστορικά επιδόρπια Λ. Μάλαμα	279
Πεζογραφία	
Βοήθεια... Θάνατος: Γ. Πακαστάμου	281
Βαράτε βιολιτζήδες: Σούλας Ροδοπούλου-Ρό-	282
Ασημαντοί θάνατοι: Χρήστου Σκανδάλη	284
Ποιητική ευαισθησία και μαζικοί φορείς: Αλ. Γιανακού - Αντωνιάδη	285
Ξάγρυπνη αναζήτηση: Ν. Δημητρακόπου-	286
Το ψέμα κ' η αλήθεια: Κωστή Κοκόροβιτς ..	286

Λογογραφικά Σύμμειχτα

Η άγια μου η μάνα: Κίτσιου Κόκκαλη
'Ένα ιδιωτικό γλωσσάριο Θ. Βραδή
Μάλαμα

Φιλοσοφικά αποφθέγματα: Τσε Γκεβέρρα
και Σαίξπηρ

Οι Συγγραφείς και τα βιβλία

Κρινονται από το Λ. Μάλαμα

οι: Ιάσων Ευαγγέλου, 'Αννα Μπαρτζώλη, Δημήτρης Δημητριάδης, Θεοδόσης Ζαλόπουλος, Ζαφείρης Στάλιος, Παναγιώτης Γούλιος, Ναπολέων Δοκανάρης, Θόδωρος Λάσης, και Γιώργης Σταυρόπουλος

Θεατρική ζωή και κίνηση

Κριτική επιστολή για το ελληνικό και ξένο θέατρο Θάνου Κωτσόπουλου

Με το Σφυρί στα Καμώματα (Σχόλια και 'Αλκη Φωτεινού) ..

Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα (Σχόλια του Στέλιου Κεντή) ..

Μηνύματα στο Ελ. Πνεύμα

Για τη μόρφωση και τη γνώση (Λαϊκή Σοφία)

Πνευματικά και καλλιτεχνικά γεγονότα
Παραιντήσεις για την ευτυχία Λ. Μάλαμα
Με την κειθώ των αριθμών

«Ελευθερο Πνευμα»

Ιδιοκτήτης - υπεύθυνος - εκδότης
Λάμπρος Μάλαμας
Διεύθυνση-συμφωνα με το νόμο
Ε. Βενιζέλου 188 - Γιάννινα
τηλέφωνο: 0651.22030

Τιμή τεύχους δρχ. 150

Χρονιατική συνδρομή 600

Φιλική 1.000

Οργανισμοί-Ήδρύματα-Δήμοι: 20

Εξωτερικού δολάρια 25

'Υλη - αλληλογραφία - επιταγές - στον
Φιλοξενούνται μόνο αδημοσκέυτες συλλο-
γές και χειρόγραφα δεν επιστρέφονται

Ελεύθερο Πνεύμα

Έρευνα – Στοχασμός – Τέχνη – Κριτική

Ιδρυτής – Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας

Β' Εκδοτική Περίοδος
13ος Χρόνος Τεύχος 51
Γενάρης-Φλεβάρης-Μάρτης
1984

Νεώτεροι και ζωντανοί
Προοδευτικοί Λόγιοι

Τάκης Σιωμόπουλος

Ο ποιητής, ο δάσκαλος, ο μελετητής, ο κριτικός

Μικρή σκιαγράφιση κι ανάλυση
από το Λάμπρο Μάλαμα

Το «Ε.Π.» με πίστη και συνέπεια σε αρχές και διακηρύξεις του, ως προς τη βοήθεια των νέων και τη δικαίωση των παλκών, στην αληθινή ποίηση και πεζογραφία, είναι καιρός να παρουσιάσει τίμια, καθαρά κ' ειλικρινά, ένα ακόμα πνευματικό κεφάλαιο της Ηπείρου, ανάμεσα σε αρκετά άλλα που είχε την αγάπη σε τιμητικά πρωτοσέλιδα ν' αξιολογήσει και να προβάλλει.

Είναι ο Δημήτρης ή Τάκης Σιωμόπουλος, που ίσαμε τώρα στα 77 του χρόνια, δεν έπαψε ν' ασχολείται με τα προοδευτικά μας Γράμματα. Ποιητής, μελετητής και κριτικός.

Πρωτοείδε το φως του ήλιου το 1907 στα Γιάννινα: κι ανατράφηκε στην Ψήνα της Δωδώνης, απ' όπου κατάγεται. Είχε άλλα 7 αδέρφια κι ο πατέρας του ήταν ιερέας. Μ' έξοδα φτωχικά, όπως και τ' άλλα παιδιά του λαού, εκείνους τους καιρούς... έγινε μαθητής και σπουδαστής από γνήσια φύτρα, αγνής κι απλής χωριάτισσας μάνας, που βύζαξε το γάλα της αμάθειας, το γάλα του λεύτερου «μεγαλογγίσου»! αγέρα και το «λάλον ύδωρ» από την ξανθοπούλεια κασταλλία βρύση του χωριού του.

Έτσι, με τις αδούλωτες και γερές καταβολές της Ψήνας του, όπου, κάθε όχτος και κοτρώνη της, είχε γίνει ταμπούρι κατά της Τουρκίας το 1912-13... πήρε ο μικρός Τάκης δύναμη κ' αγέρα, όπως θά'λεγε ο Κρυστάλλης, κι απόκτησε φτερά και κλαπατάκια, κι έγινε μαθητής γυμνασίου στη Ζωσιμαία Σχολή, γεμάτος ελπίδες, όνειρα, καημούς, φώτα και φιλοδοξίες για ψηλά πετάγματα.

Ενας κόσμος συναισθηματικός αναπτύσσονταν μέσα του, καθώς, δεχόταν τις επιδράσεις από τα συνταραχτικά και κοσμοϊστορικά γεγονότα του περίγυρου της δικής μας πατρίδας, αλλά και του έξω κόσμου, όπως: η ήττα του '97 και η ντροπή της, που γέννησε το 1909 την επανάσταση του Γουδιού. Το Κιλελέρ στα 1910... Ο εθνικός διχασμός το 1916, η Οκτωβριανή επανάσταση του 1917. Η μικρασιατική πανωλεθρία του 1922. Το Κίνημα του 1923 κλπ, κλπ.

Ο Τάκης Σιωμόπουλος

Ο Τ.Σ. παρουσιάζεται στα γράμματα από 15χρονος μαθητής Β' τάξης γυμνασίου στα 1922. Παίρνει μέρος σ' έναν πανελλήνιο διαγωνισμό ποίησης, με κριτική επιτροπή τους Γιοφύλλη, Παράσχο, Άγρα κ.α. Ανάμεσα σ' εκατοντάδες υποβλημένα, βραβεύεται το δικό του και δημοσιεύεται στο περιοδικό της Αθήνας «Πολιτισμός». Ιδού μερικοί στίχοι:

«Πρόβαλλε νύχτα μου όμορφη
βαρυπενθούσα νύχτα
μια κρύφια ράντισε χαρά
στην πλάση απ' άκρη σ' άκρη
και θύμησέ μου τους χρυσούς
μάγια πό' χουνε θρύλους...»

Στα 1924, οι στοχαστικοί και λυρικοί στίχοι, θα εκφράσουν πιο άμεσα τα προβλήματα της ατομικής υπόστασης και της κοινωνικής ζωής και προπάντων το εναγώνιο στην εφηβική ηλικία

Στα 1924, οι στοχαστικοί και λυρικοί στίχοι, θα εκφράσουν πιο άμεσα τα προβλήματα της ατομικής υπόστασης και της κοινωνικής ζωής και προπάντων το εναγώνιο στην εφηβική ηλικία

κία πρόβλημα της ύπαρξης, και της φύσης, μακριά από κάθε μεταφυσική αντίληψη.

Να πώς μετουσίωνε τότε ποιητικά, την επιστημονική θεώρηση των φαινομένων. Παραθέτουμε δυο τετράστιχα από την «Παρακμή» που είναι καταχωρημένη στο έργο του «Εικόνες και σύμβολα»:

«'Αδειος απόμειν' ο ναός· η πίστη
δε φτερώνει
την κουρασμένη μας ψυχή παιδιά
μια σκέψη μαύρη τυραννεί το νου και τον
σκλαβώνει
για προσκυνήματα άλλα πια...
Μονάχα ο πόνος έμεινε για να μας
οδηγήσει
στου λυτρωμού τ' αλαργινό το φως,
μονάχα ο πόνος έμεινε σ' Ανατολή και
Δύση
ορθός στο βάθρο του θεός...»

Η πρώτη Δημοκρατία του Αλ. Παπαναστασίου στα 1924, η δικτατορία Πάγκαλου το '25, το κίνημα Δερντιλή το '26, το ιδιώνυμο το 1928 κλπ... αυτά κι όλα τα γεγονότα του μεσοπόλεμου με το δράμα της προσφυγιάς, βρίσκουν τον Τ.Σ. στην Αθήνα φοιτητή φιλολογίας. Εκεί, γίνεται φίλος με τον πρώτο σοσιαλιστή ποιητή στην Ελλάδα τον Ελληνοεβραίο Γιουσέφ Ελιγιά. Ζει από κοντά τον πρωτοπόρο αγωνιστή και μοιράζεται μαζί του, πόνους, θλίψεις και στερήσεις. Βιώνει τις επιδράσεις από τη μαρξιστική κοινωνιολογία και τη θεωρία του επιστημονικού διαλεκτισμού, ταυτισμένες με την αντανάκλαση του τραγικού κι αλλοπρόσαλλου κόσμου, του καρυωτακικού πεσσιμισμού, και της τραγωδίας των ευρωπαϊκών λαών στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο.

'Ολ' αυτά, ήταν μοιραίο να διαμορφώσουν και στον Τ.Σ. έναν ηθικό και δίκαιο χαρακτήρα, με μιαν άδολη παιδική αθωότητα και μεγαλοκάρδια, (εύκολη αργότερα σε υποχωρήσεις και παρασυρμούς) ευαίσθητη ανθρωπιστική συνείδηση, φιλότιμη ψυχή και προοδευτική ιδεολογία... που όταν πήρε πτυχίο, τη διέδιδε, έμεσα με τον τρόπο του, όπου κι αν βρίσκοταν, παρά τις αντίξοες κι ανώμαλες καταστάσεις. Να ένα, από τα πρώτα ποιήματά του που αφιερώνει στην εργασία:

«Εργάτη,
πίνε βουβός το αίμα σου
και φάε τα κρέατά σου
μπρος στη δουλειά τη βάνουση
καπνέμε δουλεφτή!
Μα πλέξε με τους δαίμονες
χρυσά τα ονειράτά σου
για μια καινούργια ανάσταση

πασχαλινή γιορτή.

Γιατί μπορεί με το σφυρί
μπορεί με το δρεπάνι
κι ο δαίμονας καμιά φορά
να πάρει τη μορφή
του άγγελου του λυτρωτή
που η άβυσσο τον βγάνει
να διώξει όλα τα τέρατα
που ροκανάν τη γη».

Ίδού κι ένα φλογερό αντιπολεμικό του, που αν κι έμεινε ανέκδοτο από τότε και πέρασαν 60 ολόκληρα χρόνια, έρχεται σε τόσο καψτή και θλιβερή επικαιρότητα σήμερα, με τους άφρονους και παράφρονους αποικιοκρατικούς και θεοκρατικούς πολέμους:

«Στον τόπο της μάχης»

Σκυλιά γαυγίζουν στις σφαγές
που γλείφουνε τον τόπο,
όρνια ξεσκίζουν τα κορμιά
που τα τρυπάν σκουλήκια
κ' η γριά η μοίρα παρεκεί
κλώθει και ξανακλώθει...
και λέει: Δεν είναι τα κορμιά
που φταίξαν και πεθάναν.
Δεν είμ' εγώ που θέλησα
και κοίτονται στο χώμα
μηδέ κατάρα του Θεού
τα σώρισε με φρίκη.
Ανάθεμα στους άπιστους
μέσα στην «πίστη ανθρώπους»
που εν ονόματι «Χριστού
και Παναγιάς παρθένας»
δίνουν ντουφέκια στο παιδί
να πάει να πολεμήσει!...
Ανάθεμα στους δυνατούς
που θρέφονται με σάρκες...»

Στην Αθήνα σπουδάζει με μια λιγόχρονη οικοτροφία· κι έπειτα εργαζόμενος. Η συντροφιά του με τον Ελιγιά και η στενή φιλία του, του προσπόρισε και γνωριμιές σε λογοτεχνικούς κύκλους, όπως με τον Μ. Φιλήντα, τον Κ. Βάρναλη, τον Φ. Κόντογλου κ.α.

Στα 1931 βγαίνει καθηγητής και διορίζεται σε γυμνάσιο των Γιαννιτών. Τότε εκδίδει με τον λόγιο Π. Φάντη και το περιοδικό «Ελλοπία».

Στην παιδευτική και κριτικοποιητική του πορεία, συνεργάζεται και με άλλα περιοδικά, όπως τη «Βίγλα» Μεσολογγίου, τα «Ηπειρωτικά Γράμματα» με τον αείμνηστο Χρήστο Σιούλη... αργότερα και με τα «Ελληνικά Γράμματα» του Φωτιάδη κ.α.

Ο Σ. αφομοίωσε σιγά σιγά, σ' ένα καταπληχτικό απόθεμα μνήμης, μια ζηλευτή κι απόλυτα ελληνιστική παρακαταθήκη διδαχτικών

λοσιων και ηθοπλαστικής αγωγής, την ποίηση γοητεύεται, μεθάει και κυριαρχεί από επίρρειες έργων του Βηλαρά, Σοφού, Παλαμά, Πάλλη, Γκάιτι, Χάινι, Γάλλων παρνασιστών και Λατίνων ποιητών.

Κινώματες φασιστικές και δικτατορικές κατστάσεις όχι μόνο του Μουσολίνι και του Χίτλερ... παρά και στη χώρα μας από το 1933 συνέχεια με τα συγκλονιστικά βασιλοδουλο-μεταξικά εγκληματικά γεγονότα 1935-36, του σφυριλατούν πιο γερά τη ρεαλιστική δημοκρατική του συνείδηση. Και και το άτυχο Κίνημα των Σαράφη Τσιγάρι-Στεφανάκη, του σωριάζουν μια πίκρα μιά, που την αποσιτάζει στην ποιητική του λογή «Εικόνες και Σύμβολα» το 1937.

Το 1940 στον ελληνοϊταλικό πόλεμο στρατιώτης... και γράφει ένα υπέροχο ποίημα, ύμνο στην ηρωική ελληνική ψυχή!...

Τους παρκατάτω στίχους, στην ώρα της ηττοποίησης όλων των Ελλήνων στον πατριωτικό εκείνο πόλεμο, ο Τ.Σ. δίνει παράλληλα με το καθήκον της Αντίστασης κατά του εχθρού επιδρομέα, και την καταδίκη της διανομίας του Μεταξά... και το προμήνυμα της νέας μεταπολεμικά κατάστασης και αγωνίας, στη χώρα μας.

**ε θά' ναι πια ο θνητός εδώ κοπάδι,
καθοδηγημένος, σπουδασμένος,
μελετάει τη μοίρα του, θα ξέρει,
Επίγγα την Αλήθεια θα εξετάζει...»**

Ο χινόπωρο του 1942, οργανώθηκε από τους ένοχους στο ΕΑΜ και διέτλιξε διαφωτιστής ο νόμος Γιαννίνων. Έδινε ομιλίες με πατριωτικό παλμό και συνθήματα ξεσηκωμού, αναφτέρωναν και δυνάμωναν το ηθικό με γάλο εκείνο λαϊκοσπιλειωτικό μας ύμνο, με τ' όραμα ενός καινούργιου κόσμου. Ριχθόμαστε λίγες στροφές του, για το πως αδικάει τον παλιό κι έπλαθε με την ποιητική φαντασία του, το νέο κόσμο της ακέριας ακεραιότητας, της καθολικής και της κοινωνικής προσέγγισης, που αλλήμονο δεν ήρθε!... «Απρόσφορη Α'»

**α σκοπούς καινούργιους την παλιά τη
λύρα
δω και την πατώ
δ,τι συντροφιά μου για το δρόμο πήρα
δρπια τα πιτώ,
ωλα του κόσμου, τη συνήθεια λύρα
πιτώ μακρυνά,
τα δυό μου χέρια τη δική μου μοίρα
ίθω στεριά...»**

Το 1943 τυπώνει μια μελέτη για την «Φιλολογία» του Κ. Παλαμά

Μετά την ήττα του προοδευτικού Κινήματος, κατατρεγμένος για την πατριωτική του δράση, κατάφυγε στην Αθήνα και με δυσκολία μαθημάτων «κατ'οίκον» έβγαζε το ψωμί του. Εκεί τυπώνει και τη συλλογή του: «Τραγούδι της ζωής» που η κριτική την υποδέχεται με ευκαρίσκια και τονίζει την εξαιρετική της επιτυχία...

Το 1947 συνελήφθη και στάλθηκε εξορία στην Ικαρία... Ταυτόχρονα, απελύθη κι από τη θέση του καθηγητή με το Θ' ψήφισμα... Ο εμφύλιος πόλεμος θα κάνει και τον ποιητή και κριτικό Τ. Σιωμόπουλο να πονεί ηθικά, να συμπονεί βαθιά, και σαν ποιητική καρδιά να υποφέρει.

Ο λάκκερο τον πόνο από την τόσο άδικη εκείνη αιματηρή τριγωνία, που άναψαν οι Αγγλο-αμερικάνοι με τους δόσλογους και μακέλεψαν το λαό μας και μετέτρεψαν τη χώρα σ' απέραντο νεκροταφείο για να την έχουν ως τώρα αποικία τους? τον ενσαρκώνει σα μάννα, γυναίκα κι αδερφή που μοιρολογεί και κλαίει κάθε χαμένο παλικάρη, κάθε εξόριστο σύντροφο, κάθε φυλακισμένο κι ορφανό, σε δραματικά ποιήματά του, όπως είναι ο «Διάλογος δυο εξοριστών» στο «Τραγούδι της ζωής», με στίχους σαν ετούτους που απεικονίζουν δυο χαρακτήρες, τον δειλό και το θαρραλέο:

**- Δεν είπες για τις όχεντρες που ζουν να
φαρμακώνουν,
και για τα σκυλοβότανα που μας χαρίζ' η
μοίρα.**

**Και να, τα χρόνια τα σκληρά
μας ήρθαν και μας λυώνουν
και μοιάζουν οι άνθρωποι τρελοί μπρος
στου χαμού τη θύρα.**

**Ω πώς ραγίζει η καρδιά, πως καίνονται τα
χείλη,
πως το κορμί μου αναριγεί και πώς πεθαίν'
η πλάση...
Τι να την κάμω των ποιητών τη λύρα και τη
σμίλη
των πλαστοουργών; Εγώ πονώ και σβήνω
σ' άγρια δάση!...**

Και σ' ένα άλλο που επικαλείται μύθο του Σοφοκλή, για ν' απαλύνει τον πόνο του και ν' αυτοπαρηγορηθεί, θα μας πει:

**«Μες απ' τους καιρούς τραγική Αντιγόνη
ζει ξανά
στη γη των θεών και πάει προς τους
αδερφούς
Πέραν ανέμποδα Αντιγόνη - Χάιδω...
κλάψε και τους δυο, κάνε και στους δυο τα
πρεπούμενα.**

Κι όταν η οργή των θεών περάσει
μη λησμονηθείς δύστυχη αδερφή
μες στους θρήνους σου, μη λησμονηθείς
και μη λησμονήσεις.
Μόνο οι λαοί που δε λησμονούν
βρίσκουνε τη λύτρωση...»

Σαν ποιητής και κριτικός, ο Σ. στάθηκε στην έλλογη τέχνη, στις παραδοσιακές φόρμες, σ' ένα ζεστό κλίμα που είχε εκκολάψει ο Βηλαράς μας, και κληρονόμησαν και πλάτυναν οι Σολωμός και Παλαμάς, αναθερμαίνοντάς το βέβαια και με τα εποχιακά ρεύματα του παρνασιακού και βυρωνικού λυρισμού. Δέχτης και πομπός σε κάθε ελληνιστικό και παραδοσιακό πρόβλημα και ιδανικό του καιρού του. Έγραψε αρκετά ποιήματα με απλό και άμεσο τρόπο. Μια στιχουργική τέχνη με αγνό κι αυθόρμητο αίσθημα και με ιδέα και σκοπό την όποια ιστορικοκοινωνική αναγκαιότητα. Μια ποίηση με ατομικά και κοινωνικά ιδεώδη. Μετουσιώσεις στο «Τραγούδι της ζωής» και στο «Εικόνες και σύμβολα» σ' ένα φάσμα πλατιών διαστάσεων. Ο «Ύμνος της ζωής» είναι με βαθύτερο νόημα ένα ποιητικό εγκώμιό της και παράλληλα, ύμνος της φύσης και των στοιχείων της, μ' επιρροή κι από το «Δωδεκάλογο...» του Παλαμά, δίνει ένα ρυθμό κι ένα μέτρο τεχνικής με αρμονική ύφανση λυρικών εξάρσεων.

Ο Σ. εγκολπώθηκε τα καθαρά ποιητικά νοήματα, κι έδωσε στίχους που σμίγουν το ρωμαντισμό του περασμένου αιώνα με τις ριζοσπαστικές τάσεις των ημερών μας. Δεν υπολόγισε ποτέ για τον εαυτό του, τον μορφοσπάστη Πήγασο, του Θρακιώτη, του Σεφέρη κι άλλων της λεγόμενης γενιάς του '30. Δεν ανησύχησε και δεν αναζήτησε δική του φόρμα να εκφραστεί. Η πνοή του αβίαστου λόγου του, δίνει το δικό του τόνο. Χαρακτηριστικό γνώρισμα της ποιητικής τεχνικής του, είναι και μια ιδιόσυστατη πλαστική χάρη, και μια γερή αποκρυστάλλωση κοινωνικής και λυτρωτικής ουσίας. Καθώς και στις κριτικές του εργασίες, ξεχωρίζει αποσταγμένη η φιλοσοφική διάθεση και πρόθεση, σε συμβουλές και παραινέσεις, ουσιαστικά συμπεράσματα και ηθικά διδάγματα.

Μετά το 1950, ξαναπαίρνει με το νόμο Πλαστήρα τη θέση του και συνεχίζει το παιδαγωγικό και συγγραφικό του έργο.

Στο μεταξύ δημιουργεί οικογένεια, χωρίς να παύει ν' ασχολείται με τα γράμματα, με διαλέξεις και με διδαχές.

Στα κατοπινά χρόνια, στρέφει το ζήλο και τη δημιουργική του έφεση, πλίτερο στην έρευνα και στην κριτική.

Αποτέλεσε πυρήνα στην ίδρυση του περδικού «Ηπειρ. Εστία» με τον Μιχ. Μάνο, τον Ράγκο, τον Γιάννη Νικολαΐδη, τον Π. Φάντη τον Δ. Σαλαμάγκα κ.α.

Από το 1955, παράλληλα με τις ποικίλες συνεργασίες του στον ηπειρώτικο τύπο, τυπώνει την κριτική μελέτη του «Αλέξανδρος Παλλής» και το '57 «Διονύσιος Σολωμός». Τότι εκδίδει και το εξαιρετο δοκιμιογραφικό τα έργο με τίτλο: «Τα βιώματα στη Νεοελληνική Ποίηση». Το 1958 το δοκίμιο «Η ποίηση των τετράστιχων». Το '59 τη δοκιμιογραφική μελέτη του: «Ο Προμηθέας από τον Ησίοδο έω σήμερα». Στα 1963 το «Η Λόγια ποίηση κι 'Ηπειρος». Τό 1966 προσκλήθηκε με τον γράφοντα στο Α' Πανελλήνιο Συνέδριο Συγγραφέων στη Λάρισα, ως αντιπρόσωποι του πνευματικού κόσμου της Ηπείρου, τίτλο που τα απένευμε το ίδιο το Συνέδριο. Το 1969 μετέφρασε το έργο του Οράτιου «Carmen Saeculare et de Arte Poetica». Το '72 έβγαλε μια κριτική πολιτικοϊστορική πραγματεία για το «1922» της μικρασιατικής καταστροφής. Τό '75 το βιβλίο του «Ηπειρωτικά». Το '76 σε επανέκδοση: «Οι Νεομάρτυρες και η Εθνική αναγέννηση». Το '77 τη διαφωτιστική μονογραφία του για το «Αιγαίο». Ένα πρόβλημα που μας δημιουργήσαν από τότε οι Αμερικάνοι. Το '78 τον «Ξάνθο Φλάβιο Απελλίνο». Το '79 ένα δοκίμιο για το Σεφέρη. Το '80 την «Ποιητική» κ.α.

Ο Τ. Σιωμόπουλος με γερή αισθητική και φιλοσοφική κατάρτιση, με πλούσια γνωσιολογική αρματωσιά και με οξύ κριτικό πνεύμα, έδωσε ολάκερη την με ηθικά υπόβαθρα αποχτημένη πείρα ζωής και τέχνης, ταυτισμένη με φώτα κλασικής παιδείας, με φλογερό κι εξευγενισμένο ψυχισμό, με ρεαλισμό και θέσεις πάνω σε κρίσιμα προβλήματα του λαού και του τόπου του, όπως ήταν το πανεπιστήμιο, το νοσοκομείο των Γιαννίνων και άλλα ιδρύματα.

Κριτικός, με απόλυτο γνώθι του εαυτού του και των άλλων. Δε γνιάστηκε ως τώρα για την προβολή και τη διάδοση των πνευματικών καρπών του. Η Πολιτεία για διπλή τιμητική σύνταξη, δε έκανε κανένα λόγο, μα ούτε ο ίδιος παραπονέθηκε, αρκούμενος στην του λυκειάρχη.

Σοβαρός, σεμνός και μετριόφρων, επιβλήθηκε κατά καιρούς, σα φωτισμένος νους, με λαγαρή και θαυμαστή μνήμη, στην ενημέρωση της αρχαίας και νεώτερης Ελληνικής Λογοτεχνίας. Προσφέρει ακόμα το κατά δύναμη, την ενεργό συμμετοχή του σε πνευματικές οργανώσεις των Γιαννίνων και διετέλεσε πρόε-

ος Φιλεκπαιδευτικής Εταιρίας και Στέγης Χαμαμάτων και Τεχνών. Το 1983 η Πανεπιστημιακή Συν/υδία Ελλάδας, του απένειμε βραβείο με αργυρό μετάλλιο για τις υπηρεσίες του στα Ηπειρωτικά Γράμματα.

· Μεγαλόγγος Βουνό του χωριού του, ΒΔ της Ολύτσικας (Τόμαρου).

· «**Συμπεριφερθείτε εις τους Έλληνας, ως εις νεοκατεχόμενην χώραν διότι χρειαζόμεθα το έδαφος και τα λιμάνια της δια το εμπόριόν μας...**».

(Τσώρτσιλ: Τηλεγράφημά του στον Μακ Μίλαν και Σκόμπι, Αθήνα τέλη Νοέμβρη '44).

· Η λογοτεχνική σύνταξη του Τ.Σ. και του Αρσ. Γερωντικού εγκρίθηκε να χορηγηθεί, αλλά, ο νόμος δεν επιτρέπει τη διπλή από δημόσιο σύνταξη.

Για την ποιητική παρουσία κι εργασία του Σιωμόπουλου στα προπολεμικά και μεταπολεμικά Γράμματα, εκφράστηκαν με κατάπληξη κι ευμένεια πολλοί κριτικοί σ' εφημερίδες και περιοδικά της χώρας. Ανάμεσα σ' αυτούς και οι παρακάτω γνώμες, δείχνουν τη μετριοπαθή αξία και συμβολή της τέχνης του.

Λίγες κρίσεις για την ποίησή του:

Ο Τ.Σ. είναι ποιητής και τραγουδιστής. Αν και με περισσότερο υποκειμενικό στοιχείο, από την τέχνη του αναδίνεται συχνά μια γλύκα ποιήσεως εξαιρετική.

Γιάννης Χατζίνης

Στίχοι εκλεκτοί, στοχαστικοί, αρμονικοί που αποτελούν προσφορά στην ελληνική ποίηση.

Άλκης Θρούλος

Στο έργο του Τ.Σ. υπάρχουν σημεία αγνής ποίησης σαν εκείνη του Κρυστάλλη.

Κλέων Παράσχος

Τα ποιήματα του Τ.Σ. μου άρεσαν πολύ· είναι γνήσια, τεχνικά και έχουν αίσθημα και αρμονία.

Σωτήρης Σκίπης

Ο Τ.Σ. είναι ένας θετικός ποιητής...

Δ. Φωτιάδης

Ο Τ.Σ. συνδυάζει στίχους με υψηλό στοχασμό.

Ν. Βρεττάκος

Κυκλοφόρησε

Νέα διαφωτιστικά και χρήσιμα βιβλία

Η «Τουριστική Βουλγαρία»

του Λάμπρου Μάλαμα

Ένα έργο ευχάριστης περιήγησης, αλλά κι ευσυνειδητής, αντικειμενικής έρευνας και μελέτης με πλούσια στοιχεία βιβλιογραφίας, δοσμένο με την ευθύνη της προαγωγής των ελληνοβουλγαρικών σχέσεων, από το γνωστό συγγραφέα.

Ολάκερη η γειτονική και φιλική μας χώρα μέσα σε 350 σελίδες, με ανάλογους χάρτες και πάνω από 200 φωτογραφίες. Από την πρώτη πληθυσμιακή σύνθεση του χώρου με τις αρχαίες θρακικές φυλές, ως την ίδρυση του πρώτου βουλγαρικού κράτους· και ίσαμε τα σημερινά δεδομένα.

Ένα έργο μ' εντυπώσεις και κρίσεις, με ιστορία, ανθρωπογεωγραφία, κοινωνιολογία, ψυχολογία κλπ. Ένα βιβλίο πρωτότυπο, ενημερωτικό κι ωφέλιμο, με όλα τα τουριστικά ενδιαφέροντα, για κάθε Έλληνα και περιηγητή. Ένα γερό αγκωνάρι στο οικοδόμημα της φιλίας, της ειρηνικής και αδερφικής συνεργασίας των δυο λαών και του βαλκανικού πολιτισμού.

Θα το βρήτε στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και στη δ/νση του Συγγραφέα: Βενιζέλου 188 ΓΙΑΝΝΙΝΑ, τηλ. 0651-22030.

Παγκόσμια Ποίηση

Ιταλία

Πρωτομαγιά

(Εδουάρδου Σαγκουνιέτι

Μετ. Ο Λάμπρος Μάλαμας

Καρπούζι θρεμμένο κόκκινο
όπως το αίμα των αιμοραγούντων.
Αρτηρία σε ψηλή πίεση
στα βεζουβιανά σου τρεχούμενα ποτάμια.
Γαρίφαλο που μ' ανάβεις
όπως ανάβουν οι άγιες επαναστάσεις.
Φουσκών' η λάβα σου η καφτερή
ολόθερμη από γραγούδια κι από κρότους.
Φεγγοβολάν δρεπάνια και σπαθιά
γιαυτές τις περίλαμπρες εξεγέρσεις.
Εργάτη, αυτός ο Μάης σου
είναι όλος από κόκκινες σημαίες.

Καρπούζι θρεμμένο κόκκινο σαν το αίμα
των καρδιών και των ερώτων,
άνοιξε τις ώριμες φέτες σου
όπως δροσανοίγουν τα λουλούδια.
Πέταξε απόλες σου τις φλέβες
το κρασί των καπνοδόχων.
Κραύγασε τη φωτιά σου
των τρελών πιτσών και ντοματικών.
Μάθε μου τους καλούς θυμούς
και τις δυναμικές γιορτές.
Εργάτη, αυτός ο Μάης σου
είν' όλος από κόκκινες σημαίες.

Καρπούζι θρεμμένο κόκκινο,
σαν το ζωντανό αίμα της ζωής.
Σήκωσε το εξαισιό στρογγυλό σου στόμα
που γελάει περίπαθα.
Γαριβαλδίνικο κι εύθυμο προλεταριακό μου φρούτο.
Παίξε το κόκκινο πάνω στη ρολέττα που κερδίζει,
τι το μαύρο, είναι το χρώμα
μόνο του χλωμού του πένθους.
Εργάτη, αυτός ο Μάης σου των κόκκινων
σημαιών σου είναι το παν.
Εργατικό κόμμα, το καρπούζι σου εγώ το δοκιμάζω.
Προλετάριε, δεν υπάρχει πια ήλιος
αν δε σε ζεσταίνει η αχτίδα του.
Ιταλέ, είναι το παν, των κόκκινων σημαιών
ο Μάης σου.

Δύο σπαθί

(Το ήλαρό - φριχτό)

Αλφόνσο Ζακκαρία*

Μετ. ο Κώστας Νίκας

Αυτό το τραπουλόχαρτο είναι ένας τάφος
που πάνω του δεν ξεχάσαμε ποτέ
(όπως αντίθετα έκανε, κατά τον Conrad,
ο εύθυμος Maurassanti)
να σκορπάμε σκούρα λουλούδια.
Μονάχα δυο μαύρα τριφύλλια,
αρκετά όμως να δώσουν
όλη τη σημασία του ήλαρού - φριχτού.
Χτυπή τούτο το δύο σπαθί
με δύναμη στη μούρη του θανάτου.
'Άσε με ακόμα να παίξω,
να διασκεδάσω. 'Όχι όμως με σένα,
πόρνη γριά κοκκαλιέρα,
είμαι ακόμα νέος, με περιμένει
η γλυκιά ντάμα κούπα.
Τα παίζω όλα πάνω στους ωραίους της λαγώνες
όλες όσες ορμές μ' απόμειναν.
Λες ότι θα μου τα φάει όλα.
Ναι, είναι αλήθεια.
'Όμως έτσι προτιμώ,
να σε κάνω να περιμένεις,
να με πάρεις
πεσί και κόκκαλο μόνο.
Η ουσία μου δοσμένη σε μια γυναίκα,
ή παιγμένη στα χαρτιά με τον ήλιο;
Καλύτερα χαρισμένη
στο αίμα μιας επανάστασης.

Αιμοχαρείς

(Απόσπασμα)

Σεβαστείτε σε μένα τον εαυτό σας,
εσείς πολεμοχαρείς,
που διαφημίζετε τα ταγκς,
που πουλάτε όπλα σαν πασατέμπο,
και για τους φόνους δεν δίνετε καμιά
είδηση. (και σεις, καταστροφείς,
φονιάδες δούλοι του τρόμου).
Είμαι ένας άνθρωπος κι εγώ,
όπως οι άλλοι που σκοτώνετε,
που κάνετε να πεινούν,
που ξεγυμνώνετε,
κλέβετε, βιάζετε, φυλακίζετε,
καταπιέζετε και δικάζετε χωρίς
δικαιοσύνη κι αλήθεια.
Καμιά φορά χωρίς νόμο.
Και όμως εγώ, εμείς ντρεπόμαστε. Εσείς;
Λυπηθείτε με αιμοχαρείς.
Εγώ είμαι όλοι, και όλοι είναι
εγώ. Σεβαστείτε τον εαυτό σας,
σε μας και σε σας,
είμαστε άνθρωποι που η ζωή κάλεσε.

* Ο Alfonso Zaccaria είναι ένας ποιητής που μπο-
ρεί κάλλιστε να ονομαστεί λαϊκός, γιατί όχι μόνο
αντλεί τα θέματά του και την ποιητική του γλώσσα
από τα απλά αισθήματα του λαού, αλλά πιο πολύ
εκφράζεται σαν το λαό, λακωνικά, με υπονοούμενα
και λογοπαίγνια, μ' αινίγματα, παροιμίες και δοξα-
σίες, με ζωντάνια και ακρίβεια. Ο αυθορμητισμός, η
αμεσότητα, το παιχνίδι των λέξεων, το πάθος για τη
ζωή, την αγάπη και τη σκέψη, είναι τα κύρια χαρα-
κτηριστικά της ποίησης του Zaccaria.

Είναι Σικελός 45 χρονών κι έχει δημοσιεύσει 5
ποιητικές συλλογές κι ένα θεατρικό που παίχτηκε.
'Έχει τιμηθεί με τρία ιταλικά βραβεία... Η ποίησή
του αναφέρεται κύρια σε πρόσωπα ταπεινά, πρόσω-
πα που δεν είναι ονομαστά, ούτε άξια μνείας, αλλά
πρωταγωνιστές της καθημερινότητας, άνθρωποι
που ζουν στο περιθώριο της κοινωνίας, αγνοημένοι
από τον πολύ κόσμο. Ανήκουν στο περιβάλλον της
φτώχειας και της αθλιότητας, της εγκατάλειψης και
της απέχθειας, που έχουν αναγκαστικά τραγικό τέ-
λος. Ζουν μόνο μέσα στην προκατάληψη, τη δεισι-
δαιμονία και τη μιζέρια και είναι αντικείμενα χλευα-
σμού, περιγέλου και κακομεταχείρισης. Αλλ' αντί-
θετα και πολλά του ποιήματα, είναι χαρούμενα, ει-
ρωνικά, περιγελαστικά, παιγνιδιάρικα, ελαφρά. Οι
παραπάνω στίχοι του από δυο ποιήματα, είναι από
τους καλύτερους δειγματοληπτικά που ευνοεί ο χώ-
ρος, το κλίμα και οι αρχές του αγαπητού μας «Ελευ-
θέρου Πνεύματος».

Κ. Νίκας

Νεάπολη Φλεβ. '84

Καθηγητής Πανεπιστημίου

Γαλλία**Ανάπαυση μεσημεριού****Μονίκ Φαβιέ**

Μετ. ο Χρήστος Ε. Κατσιγιάννης

Κάθετος ο ήλιος
κάνει να ξεσπά η ασπράδα των σπιτιών.
Κύβοι μικροί και άνισοι
σφιγμένοι ο ένας πλάϊ στον άλλο.
Μια μαύρη γάτα κι ένα δέντρο
μικρά και σμικρημένα και τα δυό.
Και η ηδονή της ζεστής πέτρας
και το έντομο που τραγουδά την ώρα
της φαινομενικής απουσίας ζωής.

Η γάτα, το έντομο, το δέντρο.
Απ' τη ρωγμή μιας πόρτας
η γυναίκα κοιτάζει ακίνητη,
κοπάζει χωρίς να βλέπει
το άσπρο της γης, τη γάτα και το δέντρο
κι ανοίγονται τα μάτια της τεράστια
απ' την ασεβή έκπληξη ακινητοποιημένα.
Μια παπαρούνα πορφυρή, αυθάδης, λαμπερή
πρόκληση μεγαλόπρεπη, αιμόφυρτη κηλίδα
τρέμει μέσα στην απουσία του άνεμου
και κάτω από τον κάθετο ήλιο...

Λευτεριά με της φυλλωσιός το χρώμα

Ρενέ Κουβ. Καντώ

Μετ. η Αγνή Σωτηρακοπούλου

Λευτεριά με της φυλλωσιός το χρώμα
Λευτεριά τ' όμορφο μάγουλο
Νέα κόρη που ξεπλέκει
στο κατώφλι τα ξανθά της τα μαλλιά

Φλόγα, χόνι, υμνος γυμνός,
τόξο ουράνιο της δροσούλας
ψηλό πρόσωπο σηματοδοτούμενο
μ' εκατό άγνωστα βλέμματα

Πουλί μ' ανάλαφρο φτερό,
φουσκωμένα στήθια, μυρωδιά φωκιού,
άσπιο κύμα του χεριού
Ψηλαφίζει μέσα στο φως

Η πιο φτωχιά του χωριού
Η πιο ωραία κάτω από τα χτυπήματα
Εσύ που κάνεις τους τρελούς να τραγουδούν
και που κάνεις τους σοφούς να κλαίνε

Λευτεριά ο' έχω ονομάσει,
για να ζήσουμε μαζί
Με στολή νέα με νύνεις και είσαι όμοια
με το πορτραίτο της αγαπημένης μου

Αλβανία

Ω' Ηλιε της ζωής μας

Ανδρέα Βάρφη

Μετ. ο Π. Τσούκας

Και στις αυγές
της άνοιξης, στα περιβάλια,
και στ' αηδονάκια που φάλλουν μεθυσμένα,
και στο γελάτο κύμα, στ' ακρογάλια,
και στους σκοπούς του αυλού, στα φουντωμένα
τα δάση, και στο βλέμμα
της κορασιάς, μες στο χορό, στ' ακροθαλάσσι,
και στον καημό της καρδιάς που λιώνει-

'Ηλιε, με σένα
περάσαμε τα σκότη!
Με τη φωτιά σου
την Πατρίδα έχομε αγαπήσει
και με χαρά θυσιάσαμε τη νιότη!
Γι' αυτό, 'Ηλιε, εσένα
και τώρα και ολοένα,
ως σε τραγούδησαν εχτές οι πρόγονοί μας,
σε τραγουδάμε,
ω 'Ηλιε της ζωής μας!

Χιλή

Αγάπη

Πάβλο Νερούντα

Μετ. ο Λάμπρος Μάλαμας

Κυρά μου,
θά'θελα νά'μουναι παιδί σου,
να πίνω το γάλα απ' τους μαστούς σου,
σαν απ' ολόδροσσην ανάβρα!
Θά'θελα για το βλέμμα σου
για το αίσθημά σου
το έχι σου
απ' το πλευρό μου,
στο γέλιο του χρυσού
και στη φωνή του κρύσταλλου.
Θά'θελα νά'μουναι παιδί σου,
για τον παλμό σου
μες στις φλέβες μου,
σαν ο θεός των ποταμικών,
κόκκαλ' από χρυσόσκουνη
κι ασβέστη,
γιατί το είναι σου περνάει
πλάι μου δίχως πόνο
και λυτρωμένη στη στροφή
— καθάριος κάθε πόνος —
έτσι ως νιώθ' η αγάπη σου,
κυρά μου
πως ξέρει ο έρωτάς σου,
όσο ποτέ κανείς νεκρώνει,
χάνεται σβήνει
κ' η αγάπη σου πióτερ' ακόμα,
κι ακόμα πióτερος ο έρωτάς σου.

Νότια Αφρική

Νανούρισμα

Ντέννις Μπρούτος

Μετ. η Γούλα Σμυρνιώτη

Καρδιά μου, πόλη μου, κοιμήσου.
Κοιμήσου και του μύλου ξαγρυπνούν οι αποθήκ
με μάτια γυάλινα στου λιμανιού τα φώτα.
Τα περιπολικά μες απ' τις σήραγγες μαροάρου
κι αμπάρες στις μπαράκες σιδερένιες,
κοιμήσου, κροταλίζουν...
Η βία παλιοκούρελο κοριούς γεμάτο κι ανεμίζει
Κατάντησε πια φόβος κ' η κλαγγή τ' αγέρα.
Η μέρα κύλησεν αιώνας,
έτσι π' αγκομαχούσε θυμωμένα
μες απ' την άμμο, το βραχύτοπο.
Τώρα στις νύχτας το χαλάρωμα τουλάχιστο,
κοιμήσου, ξεκουράσου πόλη μου, καρδιά μου.

* Με τα φώτα δε θα μπορούσαν
να κρυφτούν στις αποθήκες

Δυο ποιήματα

Του Αντώνη Κυριακόπουλου

Έπαρση

Το χέρι μου, σπαράζοντας θα το τεντώσω
— ως
το έσχατο σύνορο, στην άκρη
τ' ουρανού σου.

Για να σου πω Ασύνορε — Υπάρχω!

Στα χέρια μου, θα σφίξω, θα ξεσχίσω
τρέμοντας της φοβερής σου
νύχτας το σκοτάδι.

Για να με δεις Αόρατε — Υπάρχω!

Της γης την πιο ψηλή κορφή, γροθιά
θα τη χτυπήσω — τ' Όχι!
ν' ακουστεί, που θέριεψε παράπονο
πικρό

και πόνος αβάσταχτος μες
στην καρδιά μου.

Σε γη και θάλασσα έγραψα,
με αίμα τ' Όνομά μου.
Το διάβασες Ανελέητε. Είμαι! Αντιδικώ
— Υπάρχω.

Μ' ένα ρόδο στην καρδιά

Ανηφορίζεις ώρες, κάποτε και μέρες
συλλογισμένος μοναχός.
Τίποτα δεν βλέπεις, μόνο ν' αχτιδίζει
βλέπεις κάπου λίγο φως
(Κουρασμένος επιτέλους φθάνεις
ανασαίνεις. Λες — ωραία είναι εδώ!
Μα ωστόσο μετανιώνεις
σκαρφαλώνεις
στ' όνειρο,
όταν
σα γεράκι πλέον νιώθεις, πόσο είσαι
μοναχός.

Κάτω η Πόλη. Αγελαία πλήθη μες στη
σκόνη
εκεί που αρχίζει η μοναξιά.
Κατηφορίζεις πικραμένος μ' έναν ρόδο
στην καρδιά.

Παπαφλέσας

Κώστα Πηγαδιώτη

Από το δισκοπότηρο
της άγιας λευτεριάς
να μεταλάβεις πάσχιζες
των δούλων τις ψυχές.

Γιατί ποτέ δεν πίστεψες
πως η σκλαβιά μ' ευχές
ή ξόρκια αποτινάζεται
και γιαταγάνι πήρες
στο χέρι σου παπά

αντί λιβανιστήρι.
Του θάρρους ήσουν συντριβάνι
που με κουράγιο πότιζες
Γρηγόρη, τους δειλούς
και τους αποσταμένους.
Εύφλεκτες ύλες, οι κουβέντες σου
που σ' αποφάσεις άναβαν
αμέσως πυρκαγιά.

Τρελό σ' αποκαλέσανε
οι πάντα αναποφάσιστοι
του χρέους λιποτάχτες

που στον ξεσηκωμό
του φόβου και της φρόνησης
τ' άνανδρα πιάσανε στασίδια.
Μα συ αητέ της Πολιανής
που του αγώνα έκαμες
σημαία τα φτερά σου
εχθρούς και φίλους άφωνους
άφησες, μάθε στο Μανιάκι
μ' αυτό το πέταγμα ψηλά
κι εκείνο τ' αναστάσιμο
στους σκλάβους δίδαγμά σου.

Θα ξημερώσει

Μίνας Πέτρου - Βενετσιάνου

Ήρθες απ' την έκπαγλη δύση
καθώς γλάρος σε ξένα νερά
σου βοριά τα κύματα.
Πάνω στον ουρανό το σκούρο
θαλασσί και μια πινελιά αίμα,
στα κατάρτια κάθονταν αγριοπούλια
κι όνειρα για νέα ταξίδια.
Χτύπα την καμπάνα της Αυγής,
θα ξημερώσει.

Πέντε ποιήματα

Του Πάνου Κουρή

1. Ο Χρόνος

Αν μπορούσα ν' ανέβω
σ' ένα βράχο ψηλό,
μακριά απ' τ' αδιάκοπο
τρέξιμο του χρόνου,
για να βλέπω από κει

ήρεμκι

τ' αμάξι του
να σέρνει το Σύμπαν

2. Η Αγάπη

Μπήκα μέσα Σου
κι απλώθηκα,
σαν καρκίνωμα.

Το δέχτηκες
δεν αντέδρασες,
πέθανες.

Μαζι Σου
πέθανα κι εγώ.

3. Τα λάθη

Προσέξτε σύντροφοι
Τα λάθη!
Τα λάθη σκοτώνουν...
Το Μαγιακόβσκι,
τον Άρη,
τον Πλουμπίδη,
και τόσους άλλους
άξιους αγωνιστές
που ξέφυγαν απ' το κατεστημένο,
το αγωνιστικό κατεστημένο.

Μπορεί να υπάρχει
δρόμος
πιο σύντομος
απ' τον κανονικό.
Μπορεί να έχει κανείς
ταλέντο
και στον αγώνα,
και στην Επανάσταση.

4. Έκτρωση

Έγραψα νανούρισμα
για ένα παιδί
που δε γεννήθηκε
Παιδί που το σκοτώσανε
πριν βγει απ' τα σπλάχνα Σου.
Δειλοί, άβουλοι
υπηρέτες του κατεστημένου.

Κοιμήσου μωρό μου
στην κούνια της αφάνειας

δεν είσαι το μοναδικό.
Ίσως γινώσουν ένας Λένιν,
ένας Μαγιακόβσκι,
ή ένας Μπετόβεν.
Σε σκότωσε με το χέρι μας
η φορά του ανθρώπου
μπορεί για πρόοδο
μπορεί για καταστροφή!

5. Για την καλοπέραση

Ατάλαντοι γραφειοκράτες,
κληρονόμοι μεγάλων έργων
κι ακόμα
πιο μεγάλων προσδοκιών.
Κάπηλοι του Μαρξ, του Λένιν
και της Επανάστασης.
βολεμένοι με όποιο σύστημα

κοινωνικό
Ως το μεδούλι διαφθαρμένοι
για την καλοπέραση.
Πολέμιοι του ήθους,

της τόλμης,
της πρωτοτυπίας,
Δούλοι της εξουσίας,
της δύναμης,
της επιβολής.

Στ' όνομα του Μαρξ
του Λένιν
και της Επανάστασης.
Ως το μωαλό διαφθαρμένοι
για την καλοπέραση!

Στους νεκρούς συντρόφουςΓιώργου Δ. Κουλούκη

Μ' αγίους της πίστης όμοιοι σύντροφοί μας
ένεκεν της Αλήθειας
διωγμένοι και βασανισμένοι
μα σ' εκκλησιές εσείς δε θέλετε λιβάνι
ποτέ οι άνθρωποι να μην προσκυνάνε
μόνο στη μνήμη σας λεβέντικα τραγούδια.

Δικαιοσύνης πλέριο φως να λάμπει
και να δουλεύουνε του χώματος οι ζύμες
γέλια να φτιάχνουν των παιδιώνε
τέτοιαν ανάσταση μονάχα προσδοκάτε.

Και τα λυωμένα σας τα κόκκαλα στο χώμα αφήσα
ψυχής αλάτι για τις ρίζες των μεγάλων δέντρων
σφύριγμα λευτεριάς να χαιρέται ο αγέρας
ψυχής αλάτι για τη γεύση της ζωής μας.

Οι σκλάβοιΠαύλου Εμμανουήλ

Δεν έχω χρήματα ούτε ακίνητα
μήτε οικόπεδα στις ακρογιαλές.
Νιώθω ωραία. Είμαι ήσυχος
χωρίς περιουσιακές διαφορές.
Είμαι φίλος μ' όλους τους ανθρώπους
χαίρομαι τη ζωή όσο μπορώ
κοιμάμαι μακάρια τα βράδια
και το πρωί χαρούμενος ξυπνώ.

Νιώθω γαλήνη στη ψυχή μου
όλα είναι ωραία και καλά.
Γελώ μ' αυτούς που για το χρήμα
και την ψυχή πωλούν στο μαμυνά.

Τους λυπάμαι. Είναι σκλάβοι!
Δε γεύτηκαν στη ζήση τους ποτέ χαρά.
Μέρα και νύχτα τρέχουν, υποφέρουν
πως ν' αποχτήσουν πιο πολλά.

Φοβούνται τα λεφτά τους μη τα χάσουν
στ' ακίνητα μη πέσουν οι τιμές.
Παρακολουθούν χρηματιστήριο,
εφημερίδες πόσο πηγαίνουν
οι λίρες οι χρυσές.

Τους λυπάμαι και γελώ με δαύτους
δεν ένισαν το νόημα της ζωής.
Τί θα κερδίσουν περισσότερο από μένα;
Ίσως παραπάνω δέκα πόντους γης.

Θέλω στ' όνειρό μουΘάνου Τακαντζά

Θέλω στ' όνειρό μου απόψε νά' ρθεις
όραμα εσύ γλυκό της λευτεριάς,
υφάντρ' αγάπη και ομόνοια, κράχτης
ενότητας, άφθαρτο σύμβολο ανθρωπιάς.

Κι αν στ' ουράνιου τόξου της ίριδας
τις πολύχρωμες ανταύγειες
λούσω της ψυχής τις πεθυμίες
αιχμάλωτος θα μείνω
κ' υπερασπιστής σου
και τη ζωή μου προσφορά,
όρκο γιαυτό σου κάνω
μη και σε χάσω λευτεριά
σαν άλλοτε στα χρόνια τα παλιά...

Η ανοιχτή του νόστου σου πληγήΓούλας Σμυρνιώτη(Στο Δημοσθένη Ζαδέ, για το ελεγείο του
«Κυπαρισσία»)

Η ανοιχτή πληγή του νόστου σου
για την τροφό σου γη Κυπαρισσία,
καθώς αιμορραγεί σταλάζοντας
απάνω στη δική μου ίδια
μα βοσπιτσάνικη πληγή,
μου τηνε ντύνει ρήγισσα,
στολίζοντάς τη με βαρύτιμα πετράδια,
που λειτουργός η τέχνη σου
σε διάδημα τα δούλεψε, απ' τον αμέθυστο
της αποξένωσης και της ορφάνιας,
απ' της αγάπης τα ρουμπίνια για τον τόπο σου
κι απ' τα σμαράγδια τ' όνειρου
για μian εκεί στα πάτρια επιστροφή παντοτεινή.
Η ανοιχτή του νόστου σου πληγή που αιμορραγεί,
αυτοκρατορικό διάδημα στολίζει την πληγή μου
με τα πετράδια του, π' αντανakλύνει στην καρδιά
λογής ιριδισμούς απ' τη δικιά μου τη γενέθλια γη.
Ιριδισμούς απ' τη δροσοσταλίδα της,
η πάχνη στέμμα του χαμόμηλου
τ' ολόξανθο κεφάλι που φορεί,
κι από το βιτσιάλι, που σμίλεψαν
ήλιος και κύμα στ' ακρογιαλιά της.
Ιριδισμούς από τη λεύκα
στα βοσπιτσάνικα τα χώματα
για μένα που υψωνότανε ν' ανέβω.
Οι κάμποι απ' το αίμα σου,
σ' αυτοκρατορικό διάδημα πετράδια
επάνω στην πληγή μου!
Πετράδια με λογής ιριδισμούς:
από τα σημερινά του τόπου μου
χαρούμενα καλέσματα του τότε
κι απ' τα θλιβά τ' αποκαθδια
των αναμνήσεων,
ίσαμε τη χρυσή τη ροδαυγή
και το πυρρό το δειλι,
όμοια π' ανάφτουν πάντα στη γενέτειρα.

Η ΈξοδοςΔημήτρη Δημητριάδη

Το ξύπνημα των καιρών καλπάζει
με σημαίες και τύμπανα
με δαυλούς και συνθήματα
σου κόσμου τα σύνορα.
Η ψυχή και το πνεύμα
πυρώνουν το πέρασμα
με σιαθι την απόφαση
οδηγό την ανάγκη
προσταγή την ελπίδα
και φάρο τη νέα ζωή.
Αστραπές
βροντές
κεραυνοί

αγκαλιάζουν της θύελλας
την καυτή προσδοκία
οδηγώντας μπροστά
της εξόδου τα σύννεφα
της σποράς τα μηνύματα
που θα γίνουν
δρόμοι ασύνοροι
κόσμου καινούριου
γνώσης κι αλήθειας.
Αχνίζει το θάρρος
στους βράχους του θριάμβου
πανέτοιμο για το κάρπισμα
της σοφίας
της έμπνευσης
για το χτίσιμο
της παγκόσμιας ειρήνης
που ανασταίνει το φως
της αρετής και του δίκιου
Τώρα πια
δεν περισσεύει ο χρόνος
οι ώρες αντάμωσαν
με το δόρυ του ήλιου
που ξεπνάχτηκε
ληχνίζοντας τη φωτιά
στο νου
και στα χέρια
αρχηγός και πατέρας
μιας χώρας
ίδιας πατρίδας
και γης.

Πολιτεία

(Απόσπασμα)

Μήτσου Μπεγέτη

Πάνω εκεί στ' αραχνιασμένα ξώβιγλα
Που τα φρουρούν δεινόσαυροι και γύπες,
αντιπαλεύει Ελλάδα μου ο Λαός Σου,
των ανόμων το ταμπούρι να πορθήσει
της νύχτας Πολιτείας

Πολιτεία, αλχημιστών και μάγων(!)
Ουρανόπνευστη κλεψύδρα της ζωής,
χαλκόχτιστη στην κόπρη του Αυγεία
Με βούρκους κι οχετούς, ξερνοβολώντας
στα παρόχτια του Μεσσιώνα,
βουληφόρους, προστάτες και μεσσίες
με πλανερνή αιθάλη στιλβωμένους.

Πολιτεία, λαομάντρι,
με δρακοντόφιδρα ζωσμένα,
τηρώντας το και νέμοντάς το,
πορνοβοσκοί και κοπροφάγοι,
των νόμων και της γης ιδιοκτήτες.

Πολιτεία, ορχήστρα καρναβάλων (!)
μ' ασημοκάπνιστα κρανία για κρόταλα
με κύβαλ' αλαλάζοντα,
επαίοχυντους θριάμβους ανακρούει
που, η λευτεριά ντουφεκισμένη νυχτερίδα
στων κοιμητήριων τα κυπαρίσσια ξαγρυπνά,
vanouρίζοντας τους άυπνους νεκρούς της.

Οι σοφοί της αρχαιότητας

Του Βαγγέλη Σουλτάνη

Παρανετικοί στίχοι χαρασμένοι
στις εγγονούλες του

Κάποτε κάποιο δειλινό
μαζεύτηκαν στον ουρανό
κι αρχίσανε στο πι και φι
μια σύσκεψη οι επτά Σοφοί

Και τους καμάρωνε ο Θεός
γιατ' ήταν όλοι πνεύμα-φως
Θρεμμένοι με φιλοσοφία
και λέγαν λόγια με ουσία.

Κ' ήταν ο Θαλής από τη Μίλητο
που όλοι τον βρίσκαν γλυκομίλητο
γιατί — κι αυτό ήταν η αιτία
μιλούσε για Δημοκρατία...
Δημοκρατία που ευτυχεί
αν δεν υπάρχουν πλούσιοι και φτωχοί.

Κ' ύστερα ο Χεΐλων απ' τη Σπάρτη
που όλοι τον βρίσκαν ως αντάρτη,
γιατί όποιον άκουε να μιλά πολλά
του άρχιζε ο θυμός να ξεχειλά
Κι έλεγε πάντα τ' αλλουνού
«Να μη προτρέχει η γλώσσα σου του νου»
Κι αν δεν ξέρεις να μιλάς
πιο καλά να σιωπάς».

Κι ύστερα ο Πιπτακός όλος γαλήνη
γιατί ήταν απ' τη Μυτιλήνη
όπου όλοι τους επώνυμοι κι ανώνυμοι
είναι ήσυχτοι πολύ και φρόνιμοι
Έλεγε ο Πιπτακός: Σαν κυβερνάς
τον καρό σου με αρετές να τον περνάς
Κι αν θέλεις Άνθρωπο να σε θαρρούν,
χωρίς βιβλία να μη σε βρουν.

Και φάνηκε ο Βίας Ο Πριηνέας
απ' τους πρώτους στη Σοφία σκαπανέας
που αν και Βίας έλεε με σοφία
«Μη παίρνεις αποφάσεις με βία»,
Παίρνε τες σιγά-σιγά και μετρημένα
αν θέλεις για να ζεις ευτυχισμένα.

Κ' ύστερα μίλησε ως αρμόδιος
ο Κλεόβουλος ο Ρόδιος,
«Να θεωρείς βρώμικο και μισαρό
τον καθένα του Λαού εχθρό.
Στη Δημοκρατία δεν χωρούν καπρίτσια
πρέπει να μορφώνονται και τα καρίτσια
Τη γυναίκα σου μην επαινείς σ' άλλους μπροστά
να μη σε πούνε βλάκα - φαφλατά».

Η αρετή προβάλλει μοναχή της
δεν έχει ανάγκη από υποστηρηχτή της.
Όταν προβάλλει μόνο η κακία,
εκεί υπάρχει δυστυχία.

Βγήκε κι ο Περίανδρος της Κορίνθου

πού χε την όψιν Υακίνθου.
Μίλησε για ισότητα κι ελευθερία
που χαίρεται ο καθένας στη Δημοκρατία
Πρέπει - έλεγε - να ζει ο καθένας με αρετή
και την κακία να ποδοπατεί.

Τέλος ο Σόλωνος ο Αθηναίος
πού' ναι στη σκέψη πάντα νέος,
μίλησε με λυρισμό και σωφροσύνη
για ισότητα κοινωνική δικαιοσύνη.
Τον καιρό σου κυβερνούμενος σαν τον περνάς
μαθαίνεις ύστερα καλά να κυβερνάς.
Ο λαός να τιμάει τον αρχηγό του
όταν αυτός θεωρεί το λαό ισότημό του.

Αυτά άκουσε ο πάνσοφος θεός
κ' η ευλογία του όλο φώς
απλώθηκε σε καθ' ένα λαό
που ξέρει ν' αγαπάει το καλό.

Το παραπάνω ποίημα είναι εμπνευσμένο από κείμενο του
λογοτέχνη και κριτικού Δημήτρη Σιατόπουλου με τον τίτ-
λο: «**Η ιδέα του ανθρωπισμού στην πνευματική και λαο-
γραφική παράδοση των Ελλήνων**».

Ο Ταχυδρόμος του Χωριού

Στεφανίας Καλού

Άκουσες κάποιο σφύριγμα Μαριάννα,
λες νάν' ο ταχυδρόμος μας αυτός;
Λέει με πικραμένο στόμα η Μάνα
και στη ματιά της λάμπει λίγο φως.

Φεύγ' η Μαριάννα όπως όπως ξαφνιασμένη,
πότε σκοντάφτει και κρυφ; ελά.
— Νά γραψ' ο Τάσος κει που παραδέρνει,
θά' ρθει να κάνουμε Λαμπρή; Ω, τί καλά!

Σε μι' άκρη μαζωμένοι πόσοι - πόσοι,
προσμένουν να φανεί ο Ταχυδρόμος.
Και τώρα πό' χει γύρω σουρουπιώσει,
γιομίζει με ονειράτα ο δρόμος.

Μα, επί τέλους! φτάνει και θωρεί
χαμόγελα με δάκρυα ενωμένα.
— Ε! ησυχία κάμετε, μπορεί
όλοι να πάρετε, σταθείτε, ένα - ένα.

Πάρ' Αντιόπη, πρώτη - πρώτη το δικό - σου,
και σύ Φροσύνη πού'σαι όλο χαρά!
Βιολέττα, γιατί κλαίς; Μπα σε καλό σου!
Δεν ήρθε τώρα... μια άλλη φορά...

Σαν περιστέρια φεύγουν σκορπισμένες,
καλώς τα δέχτηκες! Φωνάζουν ζωηρά.
Κι άλλες γυρίζουν αργοπορημένες
σαν τα πουλιά που τους μαδήσαν τα φτερά.

Γυρνά η Μαριάννα και στον κόρφο της κρατά
το θησαυρό... που τό χε βάλει τάμα.

Μάνα, είχαμε!... Φωνάζει δυνατά,
φίλησε του Τασούλη μας το γράμμα.

Βράδιασε πια κ' η ερημιά παντού σκορπιέται.
Χτυπά η καμπάνα του μοναστηριού,
και στο λυχνάρι μια σκιά χαράς πλανιέται,
πούφερ' ο Ταχυδρόμος του χωριού.

Δυο ποιήματα

Του Πάνου Μαρκεζίνη

Ο χαμός

Νομίσαμε πως βρήκαμε σιγουριά
απάγκιο, απονέμι
Στριμωχτήκαμε και κάτσαμε
ο ένας δίπλα στον άλλο
αδερφέ μου...

Ο νους βολεύτηκε,
μα η καρδιά η ανυπόταχτη
έσπασε το τσόφλι
και βγήκε στους δρόμους παγανιά
ζητώντας λύτρωση
αδερφέ μου...

Μα... σ' ένα στενοσόκακο
μαχαίρι δίκοπο
την έκοψε στα δυο
...κ' ύστερα
ήρθ' άγριο το κύμα
κι έσβησε τα ίχνη
των βημάτων μας στην άμμο.
Να πως χαθήκαμε
αδερφέ μου...

Παράνομη εκτέλεση

Θάπρεπε νάταν ξημερώματά
όταν τα ντουφεκίδια αντήχησαν...
Άργησε όμως
να ξημερώσει.
Μεσάνυχτα ήταν.
Μεσάνυχτα σε σκότωσαν.
Φοβούνταν την ημέρα.

Λάμπρου Μάλαμα

1) «Σημειώσεις ενός Ταβερνιάρη»

Μικρά αφηγήματα και στοχασμοί
στιγμιότυπα και περιπέτειες
σκιαγραφίες τύπων και αναμνήσεις.
Γεγονότα, πρόσωπα και πράγματα
βιώματα του μόχθου και του πόνου.

Προς το φως...

4

Θανάση Κουρή - Βούλγαρη

Εκεί που η μοίρα σ' έβαλε να κατοικείς καί μείνε
και δάσκαλος και οδηγητής και κάθισε και γίνε.

Και πάρε μέρος στη γιορτή και στη δουλειά του τόπου
και γίνε αδιάκοπος βοηθός κι οδηγητής τ' ανθρώπου.

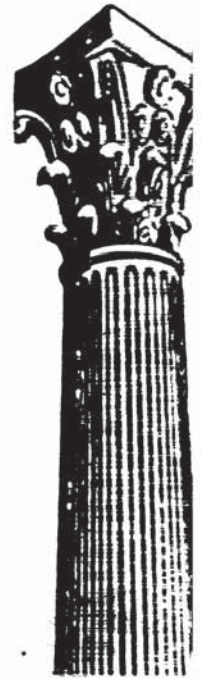
Κι ασήκωσε σημαία ψηλά της γης και της ειρήνης
και θέλησε και ονειρευτής και οδηγητής να γίνεις.

Να φέρεκ πέρα προς το φως το πόρεμα τ' ανθρώπου
και να προωθείς τον ζυτημό και την οργή του τόπου.

Να κυνηγάς τον πειρασμό που σε υωθρία σε βάνει
κι όλα σου: χέρι και μυαλό καθένα οργή να κάνει.

Και να συντριβει το κακό, σκοτάδια να διαλύνει,
να κάμει χέρι και μυαλό η πλάση φως να γίνει.

Και ν' ανατείλει ένας βαρύς και μέγας φωτοδότης
που να φωτίσει ολάκερο το μέγα νου της νιότης...

Οι τάφοι της ΑργεντινήςΖαφείρη Στάλιου

Η σκαπάνη χτυπά μονότονα στις πέτρες της θλίψης,
οι σκελετοί αχώνευτοι βγαίνουν μέσα από της αιθάλης τα
χώματα,
από την ανωνυμία της γης, σπασμένα τα χέρια, τα πόδια,
θρυμματίστηκαν του στοχασμού τα κρανία,
οι σφαίρες τρυπήσαν τις καρδιές που σαπίσαν, τα πουκάμι-
σα, τα στήθια,
τις χαμένες ελπίδες,
άδεια τα μάτια κοιτούν το άπειρο, τη λευτεριά που δεν
είδαν...

Στο υπόγειο του φόνου βογγούν οι κατάδικοι,
οι καδένες δένουν τους καρπούς που ραγίσαν,
σαν όχεντρες τυλίγουν τα πόδια,
η αγωνία πετρώθηκε πάνω στα πρόσωπα,
οι δήμειοι με τη μανία των βάνουσων κρατούν τα βούνευ-
ρα,
τα σίδερα, τα καρφιά, τις αρπάγες,
λιανίζουν τα κορμιά του θανάτου,
οι κραυγές τους σβήνουν σιγά στη σιωπή...

Οι γυναίκες με τις μαύρες μαντήλες,
αμίλητες πορεύονται στην πλατεία του πένθους,
τα δάκρυα της πίκρας στερέψαν στα μάτια,
οι ρυτίδες χαρακώνουν το δέρμα,
γυρνούν, γυρνούν, περιμένουν αυτούς που δεν θά' ρθουν
ποτέ,
περιμένουν, τί άλλο μπορούν να κάνουν, πώς μπορούν να
ζήσουν χωρίς την ελπίδα;...

ΆμμοςΦώτη Κάβου*

Εγώ'μαι η άμμος του γιαλού το ξωτικό χωράφι
 εγώ'μαι τ' ακατάλυτο κι αμέτρητο συνάφι.
 Του καταρράχτη σύντριμμα και της ανεμοζάλης
 φουρτούνας το κατάντημα και ταραχής μεγάλης.
 Τη μέρα σφιγγοπρόσωπη τη νύχτα ξελογιάστρα
 και τα βαριά μεσάνυχτα παραμιλώ με τ' άστρα.
 Εγώ το μυστικόπαθο σαν τραγουδώ λαό μου
 τα μύρια κλείνω δράματα μες στο μυστήριό μου.
 Πόσα στολίδια των καιρών συντρίμια καταντούνε
 ποτάμια τα σαρώνουνε στην άμμο τα σκορπούνε.
 Τα όσα παίρν' η θάλασσα δεν παίρνει το δευτέρι
 και του γιαλού η αμμουδιά από μας πιότερα ξέρει.
 Όποιου τα μάτια του θωρούν, κι όποιος κατέχει τόσα
 μαντεύει την απόκοσμη την αμμουδένια γλώσσα.
 Σ' αυτή τ' άόρατα στοιχειά χαράζουν μαγεμένες
 νυχτιές αστεροφώτιστες και φεγγαροντυμένες.
 Κι εσύ που τα χαλίκια μου διαβάτη δεν προσέχεις
 από τα χαμηλώματα ξεκίνησες και τρέχεις.
 Όσο ψηλά κι αν ανεβείς, από τα μας αρχίζεις
 και με τα μας πορεύεσαι και σε τα μας γυρίζεις.
 Δεν είμ' εγώ νεκρό στοιχειό που ξέπεσα εδώ χάμω
 κυλούν και τ' άστρα τ' ουρανού σε με τη μύριαν άμμο.
 Όμως ποθούσα η άχαρη λίγη γαλήνη νά'χω
 να μοιάσω τον αγέρωχο τον αδερφό μου βράχο.
 Με το βορριά με το νοτιά στη λάβα και στα χιόνια
 στις κυματούσας τους θυμούς ατάραχη αιώνια.
 Ναν' οι καρδιές των που πατούν απάνω μου κ' η ζήση
 απ' τον ανθό πιο τρυφερές, σαν το νερό απ' τη βρύση.
 Κι όταν θα χτίζει ο άνθρωπος σε με κι ένα μουράγιο,
 νά'χει γερό θεμέλιο και πύργο το κουράγιο.
 Εγώ'μαι η άμμο του γιαλού το ξωτικό χωράφι
 εγώ'μαι τ' ακατάλυτο κι αμέτρητο συνάφι.
 Κι όντας φτωχοί τρατάρηδες αράδα με πατούνε
 πόσο μοχτούν σαν αδερφοί και πόσο χώρια ζούνε!
 Με πόσο φτόνο και καημό απάνω μου κυλιούνται
 πόσες ζωές με δίχως νου στο βρόντο καταλιούνται.
 Κι εγώ η άμμο η καψερή που γνώσεις δεν κατέχω
 όσες αντάρες κι αν περνώ, καταλυμούς δεν έχω.
 Κι αν είμαστε και τόσα δα χαλίκια πεταμένα,
 εμείς εδώ που πέσαμε βρισκόμαστ' ενωμένα.

* Για το μακαρίτη Φ. Κάβου που είχαμε λίγες αράδες σχετικά με το θάνατό του στο προηγούμενο τεύχος, δεν έγραψε κανένας τίποτε για την όποια σερνή και ταπεινή προσφορά του. Τα φτωχά τούτα λόγια, ας είναι και σαν ελάχιστος φόρος τιμής, στον άνθρωπο, το λαϊκό ποιητή κι αγωνιστή, που δεν έτυχε να γνωρίσουμε προσωπικά, αλλά, θα χαιρόμαστε όσο ζούμε τους ωραίους κι αληθινούς του στίχους.

Λάμπρου Μάλαμα**«Η Μάνα του Βορρά»**

(Περιήγηση, ανθρωπογεωγραφία, κοινωνιολογία, ποίηση, κριτική, ψυχολογία, ιστορία, προοπτική κλπ.)

... Και δια να μιλώ την αλήθεια κατατρέχομαι από τους δυνατούς. Θέλουν την αλήθεια, κι όποιος την ειπεί κιντουνεύει. Αλήθεια, αλήθεια, πικριά που είσαι! Οι δυνατοί ρωτούν για σένα και ύστερα σε κατατρέχουν! ...

Γιαν. Μακρογιάννης

Νέοι Ποιητές

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ευθύνης

Φωτεινής Σαλιάρα

Η ιστορία σκόπιμα παραπονημένη βογγάει
σαν ακρωτηριασμένος έφηβος,
καθώς καθηγητές διδάσκουνε παιδιά
που ίσως νά'ναι τα δικά σου, ή του γείτονα,
ή σε λίγο τα δικά μου παιδιά.
Κι εγώ σε σκέφτομαι!

Δάσκαλοι εφησυχασμένοι στα έδρανα της
αγνωσίας,
ή της γνώσης που εξυπηρετεί συμφέροντα...
απαλλάσσονται από ερωτηματικά...

Κι εγώ σε σκέφτομαι!

Νόμπελ κάθε τόσο μοιράζονται
περιβλημένα στο χρυσόχαρτο του μύθου,
βαριά από το βάρος του ονόματος·
ενώ οι μασσώνιοι κρύβουν επιμελώς
τον επόμενο του στόχο...

Κι εγώ σε σκέφτομαι!

Η ζωή στερημένη κυλά σκάβοντας
ρυτίδες αρτηριοσκλήρωσης, πορνεία και
θάνατο.

Μα τα παιδιά κανονίζουν τ' αυριανό

Άτιτλο

Νίκου Βέλκου

Τα χέρια όταν μας έφτιανες φωτοδότη μακρινέ
τραγουδάες νά'ναι για προκοπή και ειρήνη,
πριν φκιάσουν μαχαίρια και πυρηνικές κεφαλές,
να χάνονται σαν πρωινή δροσιά,
από μέτωπο αναπαμένου αφρονιού,
να παγώνει το δάκρυ των κακόγουστων ηθοποιών,
τα καπιτώλια να βουλιάζουν σε ρωγμές, κλαμάτων,
οι γερουσιαστές να γίνουν σκιάχτρα
στον κήπο της παλάμης των τιμίων.

Κάποια μέρα άραγε, πόσοι φοβισμένοι άνθρωποι
θα κρυφτούν στα καταφύγια των ποιημάτων;
Ποιοί θα σπάσουν τις κάννες των τουφεκικών;
Ποιοί άραγε θα λέγονται ποιητές;
Στα χέρια μας κρατάμε τύμπανα χαράς
την τιμή και τον ήλιο.
Μακρινέ αστέρα πυρήνα τ' άγιου έρωτα,
ειρηνική φλέβα, δορυφορούμενη περιστεροφορούσα
βοηθείστε τα βράδια των κλαμένων
τα πρωινά του εγκληματία
τα χέρια που βίασαν
την παρθένα χαρά της ορφανής ζωής.

παγνίδι τους ανύποπτα.

Η δικαιοσύνη σφαδάζοντας από τα πλήγματα
των φιλισταίων, ζητάει να ορθωθεί,
μα ο ππαισματοδίκης ανακρίτης, αρνιέται,
δηλώνοντας ανυπαρξία π.χ. κτροδικαστή,
κι εγώ σε σκέφτομαι!

Αφέθηκα για δυο στιγμές να χαλαρώσω
ώσπου να με πιέσουν οι επόμενες.

Στην κορφή του «Κλέφτη»

Ίκαρου Τσιάγκ

Νάτος, μπροστά μου ο γαλγοθάς!

Να κ' οι σταυροί!

Αραδιαστοί

του μέλλοντος τη μνήμη ξαίνουν.

Μείσαν του χρόνου μαρτυριά

πικρών καιρών

βαθιά πληγή,

ου και καρδιά να μας κεντάνε

Στου Κλέφτη τη γυμνακορφή

νάτοι οι σταυροί

— πείκα ξερά —

τ' άγριου μίσους θυμητάρια

Στέκουν ολόρθα σαν ψυχές,

οδηγητές,

μιας νέας πάλης

δίχως σιμάτων ποταμούς,

δίχως πολέμους,

δίχως αφέντες και νουούς...

Αδέλφια

Οποιος τον έρωτα δεν τον κρίνει μεγάλ
θεό και υπέρτατο όλων των δαιμόνων
τότε αυτός είναι σκαιός ή άπειρος πέ
δεν γνώρισε το μεγαλύτερο θεό των θεών

Ευριπίδης

Ο έρωτας είναι ένας κιβδηλοποιός, πέ
μεταβάλλει αδιάκοπα τα ευτελή κέρμα
σε χρυσά λουδοβίκια· και ο οποίος σι
χνά κάνει αυτά τα λουδοβίκια πάλι ει
τελή κέρματα.

Ένας άνθρωπος, εφόσον εκφράζεται
γράφει, έστω και ύβρεις, αγαπάει ακόμη
Ο θάνατος του έρωτα είναι η σιγή.

Μπαλζο

Μικρά τιμητικά αφιερώματα

από την

Εθνική Αντίσταση

Η κρίσιμη ώρα της εξουσίας του 1944

Αποκαλυπτική ομολογία του Μάρκου Βαφειάδη
στον διευθυντή μας Λ. Μάλαμα

— Καπετάνιε, ασφαλώς θα συναισθάνεστε το χρέος και την ανάγκη να πείτε κάποιες σκληρές κι αποκαλυπτικές αλήθειες για τις ευθύνες ηγετών του ΕΛΑΣ σχετικά με την εξουσία στο τέλος του 1944. Γιατί όσο κι αν πειράζουν, όσο κι αν πληγώνουν ίσως αυτές οι μεγάλες αλήθειες που είναι και πολύ πικρές, εν τούτοις θα πρέπει εμείς, να γράψουμε την αληθινή ιστορία. Πρέπει ν' απαλύσουμε τον πόνο, να διαλύσουμε συγχύσεις, τυχών λαθεμένες αντιλήψεις, και απόψεις σε πολλούς από τους εναπομείναντες αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης. Αλλά, να πληροφορηθούν σωστά και οι νεώτεροι από πρωταγωνιστές και υπεύθυνα χείλη σαν τα δικά σας. Για ό,τι δεν ειπώθηκε και δε γράφτηκε μέχρι σήμερα, πάνω στην κρισιμότερη στιγμή, τον Οχτώβρη του '44 με το διώξιμο των χιτλερικών και την απελευθέρωση της πατρίδας μας.

— Μάλιστα. Είμαι πρόθυμος να σας δώσω απαντήσεις για τις ευθύνες και τα αίτια που ζητάτε.

— Γιατί αφού ο ΕΛΑΣ είχε τη δύναμη των όπλων στα χέρια του δεν κατέλαβε την εξουσία τον Οχτώβρη του 1944;

— Είχαμε πράγματι τη δύναμη αυτή και είμαστε σε θέση να πάρουμε την εξουσία, αλλά, δεν το επέτρεψε η πολιτική ηγεσία.

— Εσείς, σαν καπετάνιος ομάδας μεραρχιών του ΕΛΑΣ που μπήκατε κατά παράβαση της Συμφωνίας Καζέρτας στη Θεσ/νίκη, γιατί δεν κάματε το ίδιο με τον Άρη και το Σαράφη και προς την Αθήνα, να καταλάβετε την εξουσία;

— Μάλιστα, εμείς πήραμε τη Θεσ/νίκη. Το ίδιο έπρεπε να κάνει και το Α' Σώμα στρατού του ΕΛΑΣ στην Αθήνα που διοικούσαν οι Ορέστης (Μούντριχας) Κωτσάκης κ.α. Αυτοί όμως δεν τό έκαναν.

— Ο Άρης με το Σαράφη δεν θα μπορούσαν να προελάσουν προς την πρωτεύουσα;

— Ναι, και το επέμειναν. Αλλά, η πολιτική ηγεσία, τους είχε τό φόβο και τους απομόνωσε στην Ήπειρο, με το πρόσχημα του Ζέρβα.

— Εσείς τη θέση πήρατε απέναντι σ' εκείνη τη στάση των πολιτικών;

— Εγώ με τον Άρη, το Σαράφη και το Μακρίδη επιμείναμε τις πρώτες μέρες και ώρες μόλις απελευθερώθηκε η Αθήνα, τότε που ο λαός, μας περίμενε να μπούμε και να πάρουμε την εξουσία, προτού έρθουν οι Άγγλοι. Αλλά και μετά τον ερχομό του Σκόμπι. Τα είχαμε όλα στα χέρια μας!

— Τότε γιατί δεν κινηθήκατε;

— Διότι δεν μας άφησε το Πολιτικό Γραφείο, η ηγεσία του κόμματος.

— Τί συγκεκριμένα ισχυρίστηκαν αυτοί όταν το Γεν. Στρατηγείο κι εσείς τους προτείνατε κατάληψη εξουσίας;

— Ότι δεν πρέπει να κινηθούμε και δεν συμφέρει να συγκρουστούμε με τους Άγγλους. Γιατί, την κυβέρνηση την έχουμε στα χέρια μας. Την εξουσία — μας έλεγαν

Δυο χαρακτηριστικές στάσεις από την παραπάνω Συνέντευξη

- την έχουμε σίγουρα στην τσέπη μας.
- Ποιοί σας έλεγαν αυτά, Ποιοί ήταν τότε οι θύνοντες στο κόμμα που αποφάσισαν χωρίς εσάς;
- Ήτανε τέσσερις: Οι Σιάντος, Ιωαννίδης, Μπαρτζώτας και Παρτσαλιδής.
- Όλοι αυτοί ομόφωνα στάθηκαν άρνηση για την εξουσία και σας απότρεψαν.
- Ναι. Ο Ιωαννίδης μάλιστα βρισκόταν σε νοσοκομείο, αλλά, συμφώνησε κι αυτός μαζί τους.
- Δηλαδή την ευθύνη τη φέρουν στο ακέραιο αυτοί οι τέσσερις.
- Βεβαιότατα.
- Όστε θα μπορούσατε να παραβείτε τους όρους από τις αυστηρές Συμφωνίες Λιβάνου και Καζέρτας σύμφωνα δηλαδή με τον κανόνα πως τα Σύμφωνα υπογράφονται σήμερα για να παραβιάζονται αύριο;
- Και βέβαια. Το αυτό δε γίνεται με όλες τις Συνθήκες: Έτσι δεν έκαναν οι αντίπαλοί μας π.χ. με τις Συμφωνίες Σοφούλη - Σκλάβαινα, Βάρκιζας; Αλλά, και στη διεθνή πολιτική, ο Τσώρτσιλ και άλλοι με τα διάφορα Σύμφωνα.
- Αν θα παίρνατε την εξουσία έτσι, ποιά κατά τη γνώμη σας θα ήταν η στάση των συμμάχων;
- Θα διαπραγματευόμαστε από θέσιν ισχύος και θ' αποφεύγονταν και ο εμφύλιος πόλεμος. Διότι οι Άγγλοι θα υποχωρούσαν αναγκαστικά, και θα συμβιβάζονταν, αφού θα βρίσκονταν προ τετελεσμένου γεγονότος.
- Και γιατί αποφύγατε οι στρατιωτικοί νά' ρθετε σε σύγκρουση με την πολιτική ηγεσία; Γιατί την υπολογίσατε αφού βλέπατε ότι σας οδηγεί σε κατήφορο;
- Διότι ήταν ανυποχώρητοι και ανένδοτοι. Και αν επιμέναμε εμείς, θα συγκρούμασταν γερά μεταξύ μας και θ' άναβε ο εμφύλιος εκ των ένδον. Θ' αλληλοτρωγόμαστε. Και... θά' βρισκαν κ' οι Άγγλοι τη δική τους ευκαιρία. Έτσι ο Άρης, ο Σαράφης, ο Μακρίδης κι εγώ υποχωρήσαμε... και κακώς πειθαρχήσαμε τότε μπροστά σε αποφάσεις μιας ανάξιας πολιτικής ηγεσίας.
- Ο Έκτορας (Μακρίδης) είχε στ' αλήθεια σαν ανώτερος επιτελικός, έτοιμο σχέδιο για την κατάληψη εξουσίας στην Αθήνα;
- Μάλιστα το είχε. Αλλά, τι να τ' άκανε κι ο Έκτορας κι εμείς οι στρατιωτικοί κ' οι καπεταναίοι τα όποια σχέδια, αφού οι τέσσερις πολιτικοί που παραμένουν οι κύριοι υπεύθυνοι, μας οδηγούσαν από πριν στην ήττα... και την εξουσία την έστελναν στα όνειρα για χρόνια και χρόνια...
- Ευχαριστούμε πολύ.

Τιμητικές Παρουσιάσεις

Από μνήμη και έρευνα του Λ. Μάλαμα

**Ανταρτοεπονίτες, από 16 ως 30 χρονών που αγωνίστηκαν με το
τουφέκι στο χέρι για τη λευτεριά του λαού μας, στα 1943-45,
στον μόνιμο ΕΛΑΣ Ηπείρου.**

**Μερικά ονόματα από χωριά της περιφέρειας Γιαννίνων
ραμμένο**

Ναπολέων Π. Θεοχαρίδης +
Γιώργος Δ. Ζώης - Δροσόπουλος +
Λάμπρος Χ. Μάλαμας
Νίκος Δ. Ζώης
Κώστας Μ. Βρόσγος
Πέτρος Α. Ντούλιας
Χρόνης Στ. Ψευδής
Σπύρος Ν. Γούδας
Θόδωρος Γ. Καμυνάς
Βασίλης Γ. Νούτσος
Παντελής Επ. Τσιάρας
Κώστας Ν. Γκαρανάτσης
Μήτσος Π. Μπέτης
Νίκος Μ. Βελογιάννης
Κώστας Ν. Βούστρος
Αντώνης Μ. Σαράφης
Βασίλης Αλ. Τζιούμας
Αγλαία Μ. Σαράφη
Κώστας Δ. Ντάτσης
Φίλιππος Δ. Βίτσας
Γιώργος Επ. Τσιάρας
Δήμος Κ. Αυδής
Δημήτρης Κ. Βούστρος
Αλέκος Ν. Γούδας +
Γιώργος Ν. Βούστρος +

Μοσπίνα

Παύλος Γεωργίου
Φώτης Κιτσαντώνης
Θύμιος Δαρλαμίτσιος
Θωμάς Μπράγιας

Κόντσικα

Κώστας Παπαστέφος
Στέφος Παπαστέφος
Μήτσος Οικονόμου
Αλέκος Χαραλάμπης ή Άλκης

Βουνοπλαγιά

Κώστας Ν. Νικολαΐδης
Παναγιώτης Σπ. Μπαϊραμπάς +
Δημήτρης ή Τάκης Στ. Γκούνης
Δημήτρης ή Τάκης Β. Νικολαΐδης ή Ξυνόγαλος
Βασίλης Γ. Παπαγεωργίου
Θεόδωρος Γ. Ιωάννου
Κώστας Απ. Μπαϊραμπάς
Λάμπρος Τηλ. Μάρτζιος
Μίλτος Παπακώστας
Γιώργος Κ. Λέττας +
Μιχάλης Ι. Ντάγιος
Αριστείδης Δ. Κατσουλίδης

Ανάργυροι

Γιώργος Γρίβας +
Θεμιστοκλής Παπαγιώτης +
Ορέστης Παπαγιώτης +
Φάνης Ζαφειρης +
Ναπολέων Λέχος +
Μιχάλης Κορδιάς +
Γιάννης Χάρμπας
Κώστας Τζιούμας
Γιώργος Κορδιάς
Κώστας Σταύρου
Σπύρος Γρίβας
Φωτεινή Τσιαγκούλη

Σταυράκι

Γιάννης Καμηνάς +
Λεωνίδας Βότσικας + -
Αναστάσιος Φωτιάδης +
Τηλέμαχος Κασιούμης
Αλέξης Παπάς
Περικλής Καραμάνης
Γιώργος Λεοντίου
Αλέξης Γώγος
Βασίλης Κασιούμης

Πολύλοφος

Γιάννης Κυριακίδης
Γιώργος Μπουκουβαλας +
Κώστας Παπαγγέλης +
Κώστας Γούσιος
Βαγγέλης Παπαγγέλης
Βασίλης Μπουκουβάλας

Μαυρονόρους

Γιάννης Θωμά Μούτσιος
Αντώνης Π. Νάτσης
Γιώργος Π. Μήτσης
Βαγγέλης Ευαγγέλου
Παναγιώτης Νάτσης
Σταύρος Παπάς

Περάτη

Κώστας Λώλης +
Περικλής Λώλης
Λευτέρης Τσιγγέλης
Χαράκης Μπέχλης +

Ροδοτόπι

Λάμπρος Λούμης
Λάμπρος Νούσιας
Γιάννης Ζώης
Κώστας Λούμης
Διαμάντης Μαλάτος
Χρόνης Μαλάτος
Αλέξης Μαλάτος
Βασίλης Βασιλείου
Χρήστος Κόκος
Αντώνης Παπαιωάννου
Κώστας Παπαγιάννης
Αναστάσιος Ζώης

Κληματιά

Βασίλης Σιαράβας
Δημήτρης Φίλης
Σπύρος Ζιούλης
Στάθης Καλαμπόκης
Θανάσης Ντράμπαλος
Γιώργος Μπαργκέλης
Γιώργος Τσακανίκας
Βαγγέλης Κατσάνος
Πέτρος Οικονόμου
Γιώργος Οικονόμου
Δημήτρης Παππάς
Κώστας Μπαλούγιας
Φίλιππος Μαρμούτας
Κώστας Χασόγιας

Άνω Λιψίστα

Κων/νος Σπ. Λάμπρου
Φώτιος Απ. Κακαράντζας
Βασίλης Σπ. Μάστακας
Χριστ. Π. Μάστακας
Κώστας Ν. Ντέλας

Κ. Λαψίστα

Θανάσης Σκούμπος ή Λιόντος
Χρήστος Κωλέττας
Θωμάς Τσάγκος ή Κουμπής
Ηλίας Τσάγκος
Χρήστος Τάσης ή τραγουδιστής

του Δημήτρη Κατσικογιάννη

Ψηφίδες για τη λευτεριά

Ιάσωνα Ευαγγέλου

- Παρακαλώ μη με διακόψετε
Γράφω τον ακάθιστο Ύμνο
για τη μεγαλόχαρη τη Λευτεριά.
Και το δοξαστικό για τη Δικαιοσύνη.
Γράψτε κι εσείς κάνα τροπάριο
για τους αγίους Αγωνιστές.
- Στη σκληρή χώρα του Εγώ
κανένας δεν υποσιδίζεται
πως ο δρόμος της ευτυχίας του
περνάει μέσα απ' το Εσύ,
που περιφρονάει.
- Είχα ένα φίλο καθηγητή, νεοδιορισμένο,
που τη λέξη Λαός την έγραφε με Λ κεφαλαίο
και τη λέξη Θεός με θ μικρό
Σε τρεις μήνες τον απόλυσαν.
- Ο γιός σου ειν' αναμικός, κυρά μου.
— Το ξέρω γιατρέ. Είν' αγωνιστής της λευτεριάς.
- Ψηλώνεις
ακόμα και να κοιτάς
το μπόι της λευτεριάς.
- Την Πρωτομαγιά του 1943
οι Γερμανοί κρεμάσανε τον φίλο μου.
Από τότε
κάθε Πρωτομαγιά πηγαίνω στο γιατρό
γιατί αιστάνομαι κάτι να με πνίγει.

Ενα γράμμα του κ. Ν. Θ. Καλογιάννη γωνιστή της Εθνικής Αντί- τασης στη Μ. Ανατολή

Αγαπητό μου «Ελεύθερο Πνεύμα»

Σ' ευχαριστώ, γιατί μου έκανες την τιμή ναρ-
τεις τόσο πολύ κοντά μου και να μπορώ τώρα να
συβεντιάζω μαζί σου, εδώ στη μακρινή Αλόνη-
σο που είμαι.

Υποχρέωση του καθενός που θέλει να είναι
άνθρωπος σωστός, χωρίς ζυγό στο σβέρκο του,
σέπει να πορεύεται χέρι με χέρι, με τις δυνάμεις
της προόδου, τις λαϊκές δυνάμεις, στο δύσκολο
πόλεμο - δύσκολος ΝΑΙ μα ΟΧΙ όμως και χωρίς
επισημασμο - για το χτίσιμο μιας κοινωνίας δί-
καρης, χωρίς εκμετάλλευση, χωρίς πολέμους.

Φίλε μου, εγώ δεν ευτύχησα να ζήσω από κοντά
το μεγαλείο του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα
μέσα στον ελλαδικό χώρο και να τραγουδήσω στα
φρονιά και στα λαγκάδια, εμπρός ΕΛΑΣ
για την Ελλάδα.

Από το 1941 βρέθηκα στη Μ. Ανατολή. Με την
Ελληνική Ταξιαρχία. Έλαβα μέρος στη μάχη
του ΕΛ ΑΛΑΜΕΪΝ. Ήμουν κι' εγώ από τους
πρώτους στις γραμμές της Α.Σ.Ο. (Αντιφ/κή
στρατ/κή Οργάνωση) με καθοδηγητή το λαϊκό
γωνιστή και ικανό ηγέτη ΓΙΑΝΝΗ ΣΑΛΑ. (Είχα
συνεργασία πολλές φορές μαζί του). Το Μάρτη το
1943 στην Τρίπολη του Λιβάνου, απαντήσαμε δι-
πλωματικά στην πρόκληση της «Καμαρίλας του
Γλύξμπουργκ» ξεκαθαρίζοντας το στρατό απ' τα
φασιστικά στοιχεία, και τους πήγαμε πεσκέσι
τους Άγγλους που τους προστάτευαν.

Πολύ γρήγορα περάσαμε στην αντεπίθεση, μας
μάζεψαν όλους. Οργανώσαμε το 8 Τάγμα Φρο-
νών... και μας στείλανε για «παραθερισμό» στην
Τρίπολη του ΚΑΝΤΑΦΙ.- Απρίλης 1944. Οι
Μεγάλοι» μας «σύμμαχοι» Άγγλοι, διαλύσανε
το στρατό της Μ. Ανατολής, γιατί ήταν αντιφασι-
στικός και όχι «Πραιτωριανός του Γλύξμπουργ-
κ». Μας κλείσανε στα συρματοπλέγματα με
Γερμανούς, Σενεγαλέζους. Το έγκλημά μας; Α, ναι,
ήτανε πολύ φοβερό, ακούς εκεί λέει να ζητάμε να
δίνει Κυβέρνηση «Εθνικής Ενότητας»:...

Αγαπητέ μου φίλε Λάμπρο, ολόψυχα σου εύχο-
μαι υγεία και χαρά και πάντα κέφι για δουλειά.
Μου στέλνω 5 νέους συνδρομητές.

Χτες βράδυ τελείωσα το διάβασμα του βιβλίου
σου «Ο ΠΡΩΤΟΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ».

Αγαπητέ μου φίλε, οι λέξεις καλό, πολύ καλό,
και μάλιστα υπέροχο, είναι πάρα πολύ φτωχικές για
να μπορέσουν να εκτιμήσουν την ιστορική αξία
των έργων σου, που με τόση αντικειμενικότητα

μπόρεσες κιάδωσες τον αρνητικό και θε-
τικό ρόλο που παίζανε τα διάφορα πρόσωπα
στην Εθνική Αντίσταση, και δίνοντας επίσης
στο θρυλικό Πρωτοκαπετάνιο και πρω-
το μάρτυρα ΑΡΗ ΒΕΛΟΥΧΙΩΤΗ την πρα-
γματική του θέση στην ιστορία που δι-
καιώματικά του ανήκει. Επίσης στο
βιβλίο σου βρήκα την απάντηση για το ποιός
φταίει και χάθηκε η νίκη.

Η εισήγησή σου στο επεισόδιο 18, μ' έφερε 42
χρόνια πίσω κι έζησα νοερά ξανά τα γεγονότα της
Μ. Ανατολής.

Σωστά, πάρα πολύ σωστά, είναι όλα όσα και
όπως τα γράφεις. Αλλά, τα γεγονότα του Απρί-
λη του 1944, ήταν απλώς το ξεχειλίσιμο του ποτη-
ριού. Η ιστορία αρχίζει να γράφεται από το 1941,
αμέσως με τη συγκρότηση του Ελληνικού Στρα-
τού στη Μ. Ανατολή, με πρωτεργάτη το λαϊκό
ηγέτη ΓΙΑΝΝΗ ΣΑΛΑ. Με την πολιτική
διορατικότητα που τον διέκρινε και την πολύχρο-
νη πείρα του, μπόρεσε και είδε από την πρώτη
στιγμή, τα σχέδια της αντίδρασης, και τους απώ-
τερους σκοπούς που είχαν. Με δική του πρωτο-
βουλία ιδρύθηκε η Α.Σ.Ο. και κάτω από τη δική
του καθοδήγηση αντρώθηκε.. και μπόρεσε και
έδωσε τη μάχη.

Και κάτι άλλο: Ο σπόρος για τη «Συνδιάσκεψη
του Λιβάνου» ρίχτηκε τον Αύγουστο του 1943
όταν είχε έρθει στο Κάιρο αντιπροσωπεία του
ΕΑΜ, με επικεφαλής το Τζίμα. (Σχετικά μ' αυτή
την αντιπροσωπεία όταν είχαν έρθει στο Κάιρο,
έχω μια προσωπική εμπειρία). Ο σπόρος έπεσε σε
γόνιμο εγγλέζικο «χωράφι» και οι λόρδοι πήραν
αμέσως στη δούλεψή τους τον Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕ-
ΟΥ και το Μάη του 1944 πήγαν στο Λονδίνο
και μάζεψαν τη σοδειά τους και για τον ελληνικό
Λαό χάλκευσαν τα καινούργια δεσμά. 17
έως 20 του Μάη 1944, γίνεται η συνδιάσκεψη του
Λιβάνου, που δεν ήταν παρά ο νεκροθάφτης του
Εθνικοαπελευθερωτικού Αγώνα και της κατα-
χτημένης με πολύ αίμα ΝΙΚΗΣ του ελλη-
νικού Λαού.

Αποφάσεις της Συνδιάσκεψης; (Ένα απλό
δεήμα):

Άρθρον 1 - το ξαναγράφω: άρθρο πρώτο:

«... Η Στάσις της Μ. Ανατολής απετέλεσεν
έγκλημα εναντίον της Πατρίδος. Όλοι επίσης
εμείναμεν σύμφωνοι ότι η ανάκρισις πρέπει να
συνεχισθεί και ότι, οι υποκινηταί πρέπει να τιμω-
ρηθούν αναλόγως προς τας ευθύννας των...»

Έτσι ο αγώνας μας λοιπόν, ήταν: Στάση και
έγκλημα κατά της Πατρίδας μας;

Κι εμείς, τότε, πιστεύαμε πως κάναμε το καθήκον
μας προς την Πατρίδα μας. Ποιός ξέρει τι έχουν
γράψει, ή τι θα γράψουν οι ιστορικοί για το ποιός

έχει το δίκιο με το μέρος του.

Οι αντιπρόσωποι και οι «αντιπρόσωποι» του έθνους, όλοι τους χάρηκαν που τόσο καλά τα κατάφεραν. (Τώρα ποιός ξεγέλασε ποιόν, κι αυτό θα το γράψει η ιστορία). Συμφώνησαν και στείλαν ένα τηλεγράφημα στον εκπρόσωπο του διεθνούς ιμπεριαλισμού ΤΣΩΡΤΣΙΑ και του λέγανε:

«...ΕΠΙΘΥΜΟΥΜΕΝ ΝΑ ΕΚΦΡΑΣΟΜΕΝ ΤΗ ΥΜΕΤΕΡΑ ΕΞΟΧΟΤΗΤΗ ΕΥΣΕΒΑΣΤΩΣ ΤΟΝ ΘΑΥΜΑΣΜΟΝ ΜΑΣ ΚΑΙ ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΩΜΕΝ ΔΙΑ ΤΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΣΑΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ. ΤΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΑΥΤΟ ΧΡΟΝΟΛΟΓΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΝ ΤΟΥ ΕΝΟΣ ΑΙΩΝΟΣ... και πιο κάτω... ΠΑΡΑΦΡΟΝΑΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΝΕΥΘΥΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ. ΑΙ ΟΠΟΙΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΜΟΛΟΝΟΤΙ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣΑΙ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΘΥΜΙΑΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΕΝΩΣΙΝ ΩΛΗΓΗΣΑΝ ΕΙΣ ΟΛΥΝΗΡΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΕΠΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ, ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΣΙΚΑΣΤΟΥΝ ΑΠΟ ΠΑΝΤΑΣ...» Είναι γραμμένο σε γλώσσα διπλωματική, ή δείχνει δουλοπρέπεια και υποταγή:

Ο «ΑΙΒΑΝΟΣ» (η πρώτη μεγάλη συμφορά γκι την πατρίδα μας) έφερε την «ΚΑΖΕΡΤΑ» και τα δυο μαζί φέρανε τα γεγονότα του ΔΕΚΕΜΒΡΙΗ, και όλα αυτά μαζί φέρανε τη «ΒΑΡΚΙΖΑ».

Κι ακολούθησαν τα στρατοδικεία, οι καταδίκες θάνατο, οι παρακρατικοί, το Μακρονήσι, και η φυσική εξόντωση του ΠΡΩΤΟΚΑΠΕΤΑΝΙΟΥ και ΕΘΝΙΚΟΥ ΗΡΩΑ, ΑΡΗ ΒΕΛΟΥΧΙΩΤΗ.

Αγαπητέ μου φίλε, σου 'γραψα όλα τα παραπάνω, γιατί θέλω να σε ρωτήσω, σαν συγγραφέα, που είσαι και που κρίνεις ψυχραιμία και αντικειμενικά τα ιστορικά γεγονότα, να μου πεις:

Αν οι ιστορικοί μπόρεσαν μέχρι σήμερα να βγάλουν τα σωστά συμπεράσματα, για το τι ήταν αυτό που έφταιξε... και χάθηκε η νίκη.

Σε συχαίρω για τους θαρραλέους και τίμιους αγώνες σου και σε χαιρετώ με φιλική αγάπη κι εκτίμηση.
Ν.Θ. Καλογιάννης - Αιόνησος

Για τιμή και μνήμη
ηρώων και μαρτύρων
της Κατοχής

**Ένα περιστατικό
από πρωτοπόρους
Νέους της Εθνικής Αντίστασης
στα Γιάννινα**

Στις 18 Μάη του 1942, μια ομάδα της ΣΤ' Γυμνασίου της Ζωσιμαίας Σχολής, που είχαν οργανωθεί στο ΕΑΜ Νέων, προδόθηκαν από χαφιέδες και συνελήφθησαν μέσα στην τάξη τους από τους Ιταλούς φασίστες. Πέρασαν ένα γολγοθά όμηριας και ήταν οι παρακάτω: Τάκης Σωτηριάδης, Λυκούργος Πολυζώης, Γιάννης Πακαδόπουλος, Γιάννης Παγκράτης, Ντίνος Σακελαρίδης, Σπύρος Κωσταντίνου, Νίκος Τζιούμπας και Κώστας Τατσιράμος.

Οι νεολαίοι αυτοί, πολύ πριν ακόμα ιδρυθεί η ΕΠΟΝ, είχαν ενταχτεί σε αντιστασιακή οργάνωση και ανάλογα με τις δυνατότητές τους ο καθένας, πρόσφερε ό,τι μπορούσε, στην πρώτη εκείνη και τόσο ριψοκίνδυνη αντιστασιακή περίοδο της ιταλικής Κατοχής. Η βασανιστική πορεία της όμηριας τους, άρχισε από την ώρα της σύλληψής τους. Οδηγήθηκαν στο στρατόπεδο Μεσολογγίου και από εκεί στο στρατοδικείο Αγρινίου. Στη συνέχεια, τους πήραν όμηρους στην Ιταλία το Δεκέμβρη του 1942... Όταν το 1943 το Σεπ/ρη, οι Γερμανοί διέλυσαν τις νικημένες και ταπεινωμένες ορδές του Μουσολίνι, παρέλαβαν και τους 10 επονίτες κρατούμενους και τους έκλεισαν στα φοβερά γκέττο της Γερμανίας για εξόντωση. Τρεις απ' αυτούς κλείστηκαν στο Νταχάου. Οι Σωτηριάδης, Πολυζώης και Τζιούμπας, όπου ο δεύτερος πέθανε εκεί από τα βασανιστήρια. Σήμερα δεν ζουν ούτε οι Σακελαρίδης, Κωσταντίνου, Τσοκώνας και Παπαδόπουλος που είχαν κλειστεί και υποφέρει σε άλλα στρατόπεδα...

Κάνουμε αυτή την αναφορά, σα μνημόσυνο στους παραπάνω πρωτοπόρους επονίτες και μια τιμητική αναφορά για τους μισούς επιζώντες, που πρώτη φορά, εδώ και τώρα, έρχεται σε δημοσιότητα το συγκινητικό αυτό περιστατικό.

Λ. Μάλαμας

Σε νεκρό Ανταρτοεπονίτη**Γιώργη Τζιμα**

Πνε δεν ήτανε δεκαοχτώ χρονώ!
 Κρασί της λευτεριάς ήπια μονορούφι.
 Πω σε μέθη άρπαξε του νεκρού πατέρα
 Όματα κι αντάρτης θγήκε στο βουνό.

Όλους όμοιους συντροφιά σήκωνε τα βάρη
 Όε άσκηση είχανε κάθε πέτρα στόχο·
 Επονίτης έβγαίνει πρώτος στο σημάδι,
 Πτανε δεν ήτανε δεκαοχτώ χρονώ!

Όσκελούσε και στη γη σα να μη πατούσε·
 Όριγομουρμούριζαν τα ισκιοπλατάνια...
 Όε ιτιά στο διάβα του τονε χαιρετούσε
 Όρι κυρές καμάρωναν τ' άξιο παλικάρι!

Ότα μάτια τρύπαγε τα πυκνά σκοτάδια
 Ό καρδιά γαρίφαλο κι όλο καλοσύνη,
 Ό αούλι φύλαγε τον εχθρό τα θράδια
 Πτανε δεν ήτανε δεκαοχτώ χρονώ!

Ό τιμή μας κράταγε στη μεγάλη μάχη...
 Ό ένα θόλι του 'κοψε της ζωής το νήμα!...
 Ό τον πήρε ο σύντροφος στη δική του ράχη
 Ό με το «επέσατε θύματα...» τονε πάει στο μνήμα.

Ιστορικά Επιδόρπια**Άγγελιοι και Ελγίνεια**

Όνας γιαννιώτης το 1813 έκανε ένα υπόμνη-
 Ό στους απαγωγείς και άρπαγες των αρ-
 Όων ευρημάτων στη χώρα μας Βρετανούς
 Ό εν Αγγλία. Ανάμεσα σ' άλλα, όπως αναφέ-
 Ό ο Χομπχάδους, σε ταξίδι του τότε στην
 Ό κλάδα, Αλβανία και Τουρκία, ο εκλεκτός
 Ό πατρίδας τότε πονητής των αρχαίων μας
 Ό ίφει:

Όεις οι 'Αγγλοι παίρνετε τους καλλιτεχνι-
 Ό ύς θησαυρούς των Ελλήνων, των πατέ-
 Ό εν μας. Φροντίσατε να διατηρείτε αυτούς
 Ό λώς· διότι ημείς οι 'Ελληνες θα έλθωμεν
 Ό αναζητήσωμεν αυτούς...»

Ό έπειτα από 170 χρόνια η υπουργός Πολιτι-
 Ό ού μας, τους ζήτησε τα «Ελγίνεια» εις μά-
 Ό λ... χωρίς ο λαός να τρέφει καμιά φρούδα
 Ό τίδα για τους φλεγματικούς πειρατές, τό-
 Ό εν και τόσων θησαυρών, ολάκερης της υφη-
 Ό ου.

Η καρδιά και το φλουρί

Ό Λίγο μετά το 1821 όπως έγραψε ο Γ. Βλαχο-
 Ό άννης («Πρωία» 18.4.1921) ο γενναιόψυχος
 Ό σουλιώτης Γιαννούσης, Πανομάρας, βρέθηκε

Ό Το «Ελεύθερο Πνεύμα» εύχε-
 Ό ται στους φίλους και συνδρο-
 Ό μητές νά 'χουν οι ψυχές τους.
 Ό πάντα ανάσταση και πάσχα
 Ό Πάσχα αγάπης και ειρήνης. Πά-
 Ό σχα ευτυχίας για όλους.

Ό στο Βάλτο Ξηρομέρου. Εκεί ήταν κι ο περίφη-
 Ό μος Αρβανίτης καπετάνιος των Λιάπηδων ο
 Ό Τσελιοπίσσαρης που είχε ακούσει για το λιο-
 Ό ντόκαρδο μαχητή του Μεσολογγιού και της
 Ό Ακρόπολης (1827). Έτσι λοιπόν, από περιέρ-
 Ό γεια και γόητρο του παράγγειλε ν' ανταμώ-
 Ό σουν. Ο Πανομάρας, δέχτηκε περήφανα κι
 Ό απάντησε:

Ό — Ας κοπιάσει...

Ό 'Όταν όμως τον αντίκρουσε, από κοντά ο
 Ό Τσελιοπίσσαρης κοντούλη και καχεχτικό,
 Ό ξαφνιασθηκε, παραξενεύτηκε, γιατί αυτός ή-
 Ό ταν ψηλός θεριόκορμος. Πήγαινε να του μιλή-
 Ό σει και τον ψιλοκοιτούσε σάν με βλέμμα υποτι-
 Ό μητικό.

Ό — Τι με τηράς, έτσι ορέ; Του' κανε ο Γιαννού-
 Ό σης.

Ό — Χμ, κάλιο να μη σε γνώριζα... Του λέει ο
 Ό καπετάνιος.

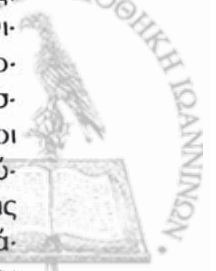
Ό 'Άλλον Πανομάρα πίστευα· και άλλον τώ-
 Ό ρα βρίσκω. Και ο Σουλιώτης χαμογέλασε και
 Ό τον αποστόμωσε με τα παρακάτω λόγια:

Ό — Και το φλουρί μικρό είναι... αλλά είναι βα-
 Ό ρύ Τσελιοπίσσαρη.

Οι «Εφτάμπουλες»

Ό Κατά ομολογία του Νικόλαου Γλυκού, που πέ-
 Ό θανε στη Βενετία το 1790 σε ηλικία 114 χρονώ,
 Ό ή προ της μεγάλης πύλης, του κάστρου των
 Ό Γιαννίνων πλατειούλα (σήμερα Πλ. Νεομ. Γε-
 Ό ωργίου) το μέρος αυτό λεγόταν «Εφτάμπου-
 Ό λες». Η προέλευση της ονομασίας και του μύ-
 Ό θου που φέρονταν ως αληθινός, είναι τούτος:

Ό 'Όταν ήρθαν οι πρώτοι 7 Τούρκοι στα Γιάννι-
 Ό να και οι γιαννιώτες παραδόθηκαν με τη μεσο-
 Ό λάβηση του Χαλήλ - πασά που ήταν στη Θεο-
 Ό /νίκη, οι Οθωμανοί ήταν νέοι και ανύπαντροι
 Ό και ζήτησαν να παντρευτούν γιαννιωτοπού-
 Ό λες. Όμως, οι χριστιανοί δεν τους έδιναν τις
 Ό θυγατέρες τους. Έτσι αποφάσισαν να τις πά-
 Ό ρουν με το ζόρι. Μια μέρα που έβγαίνουν οι

γιαννιώτισσες με τις κοπέλες τους από τα σπίτια τους που ήταν μέσα στο Κάστρο, για περίπατο, ή για την εκκλησιά, οι 7 Τούρκοι, ρίχτηκαν κι άρπαξε ο καθένας από μία, τη σκέπασε με το πανωφόρι του, τη «μπούλωσε» δηλαδή, με το λεγόμενο τότε «μπούλωμα» = κουκούλωμα, κάλυμα του προσώπου... και τις πήγαν ο καθένας στο σπίτι του. Έκτοτε, αυτό το μέρος το ονόμαζαν μέχρι τα 1940 περίπου, «Εφτά-μπουλες».

Αγάπη και κλάμα του Αλή

Ο τραχύς κι άπρονος, σατανικός και πολυπρόσωπος Αληπασάς, που τόση απανθρωπιά, και χτηνωδία είχε μέσα του και που ποτέ δεν τού'βγαινε δάκρυ, και πριν ακόμα παραδοθεί στ' ασύγκριτα κάλλη της Κυρα-Βασιλικής, που την έκανε νόμιμη γυναίκα του και είδωλό του στην αυλή του, τον είχε σκλαβώσει με την ομορφιά της και τα θέλητρά της, μια πανέμορφη χριστιανή χορεύτρια, διάσημη και στην Ευρώπη που την έλεγαν Κατερίνα. Η τέχνη, τα τσαλιμάκια, οι φιγούρες και τα λαγγέματά της ήταν τέτοια, που πράυναν κ' ημέρευαν το θεριό στο πι και φι.

Κάποτε όμως, στα γυναικεία του χαρέμια στα Γιάννινα, την έβαλε ο Αλής και χόρευε με πολύ τέχνη και μεράκι. Κι εκεί που τον είχε μεθύσει και ξετρελάνει με την τέχνη της, πέφτει και σπάζει το πόδι της. Το πέσιμό της, έγινε θανατηφόρο κάταγμα. Ο δυνάστης πλήρωσε όσα όσα για να τη γλυτώσει. Μα οι γιατροί πήραν τα γρόσια τους και η Κατερίνα, η κορυφαία χορεύτρια πέθανε! Ο Αλής καταπικραμένος κήρυξε τριήμερο γενικό πένθος στην επικράτειά του. Της έκανε κηδεία μεγαλόπρεπη και πολυδάπανη μ' εκατό παπάδες, διάκους και δεσποτάδες, χρυσό φέρετρο, ευνούχους, και προεστούς, συμβούλους και χρυσοστόλιστους ίππους, με φανούς και λαμπάδες, με όργανα και μουσικές, και με όλους τους ευγενείς, το λαό και την αριστοκρατία. Στο παλάτι του γιού τ' Αλή, Βελήπασα, στα «Λιθαρίτσια» είχαν αποθέσει τη νεκρή χορεύτρια και την έκλαιγαν ένα μερόνυχτο σε μια λαμπροστόλιστη και ραντισμένη με τα καλύτερα αρώματα αίθουσα όλες οι γυναίκες της Αυλής και των ευγενών, με θρήνους και κοπετούς, με στεναγμούς και μοιρολόγια, ανάλογα με το έθιμο, την κατάσταση και την αξία της μεγάλης καλλιτέχνιδας. Εκεί και ο ίδιος ο Αλής, κρυμένος πίσω απόνα καφάσι και χωρίς να τον βλέπουν οι κλάφτρες και τα βλέμματα των άλλων, έκλαιγε κι αυτός όλες τις ώρες, σα μικρό παιδί σπαραχτικά, για τον άδικο θάνατο της διακεκριμένης καλλονής.

Τζαβέλλας και Άλής

Για τις νίκες των Σουλιωτών κατά του Αληπασά, αναφέρει κι ο Γουίλιαμ Ήτον, πως ο καπετάν Τζαβέλλας ξεγέλασε τον Αλή στο Αργυρόκαστρο και τού'φυγε για το Σούλι, τάχα να μιλήσει στο Μπότσαρη για παράδοση. Έτσι ο γενναίος Σουλιώτης αξιωματούχος, απάντησε στον επιδρομέα του άπαρτου Σουλίου, στα 1792 σε μια επιστολή του, όπου ανάμεσα σ' άλλα τού'γραφε και τούτα:

«...Αληπασιά — χαιρόμαι που εγέλασα έναν δόλιον... Κάποιοι Τούρκοι καθώς εμένα, θέλουν ειπούν ότι είμαι άσπλαχνος πατέρας με το να θυσιάσω τον γιον μου δια τον εδικόν μου λυτρωμόν. Αποκρίνομαι ότι, αν εσύ πάρεις το βουνόν, θέλει σκοτώσει, τον γιον μου με το επίλιπον της φαμλείας μου και τους συνπατριώτας μου, τότε δεν θα μπορέσω να εκδικήσω τον θάνατόν του, αμή αν νικήσωμεν, θέλει έχω άλλα πεδία η γενέκα μου είναι νέα· εάν ο γιός μου νέος καθώς ήναι δεν μένει ευχαριστημένος να θυσιαστεί δια την πατρίδα του αυτός δεν είναι άξιος να ζήσει και να εγνωρίζεται ως γιός μου. Προχώρησε άπιστε είμαι ανυπόμονος να εκδικηθώ.

Εγώ ο ομοσμένος εχθρός σοι
Καπιτάν Τζιαβέλλας».

Το σπαθί του Σκεντέρμπεη

Ο Γ. Καστριώτης Σκεντέρμπεης, από τις πολλές νίκες που κατάφερε στα μέσα του 15ου αιώνα κατά των Τούρκων κι από το θειριστικό και καταπληχτικό θανατικό που εξαπόλυσε στις μάχες με το σπαθί του, οι Οθωμανοί ήθελαν να του αποδίνουν εκτός από τη γιγαντώσμη και πολύ εύψυχη ανδρειοσύνη του, μαζί και υπερφυσική δύναμη στο ξίφος του. Γιαυτό κι ο Μωάμεθ ο δεύτερος, του το ζήτησε για να το εξετάσει και να το θαυμάσει. Ο Σκεντέρμπεης πρόθυμα του το έστειλε στην Ισταμπούλ. Ο Τούρκος μονάρχης το είδε και του τό'στειλε πίσω... απαντώντας του ότι: Δε μπορούσε να εννοήσει πως ο Σκεντέρμπεης κατόρθωσε μ' ένα τέτοιο απλό ξίφος τόσες νίκες, ενώ αυτός διέθετε ασύγκριτα καλύτερα και δραστηκότερα ξίφη σπαθιά και γιαταγάνια. Και ο εθνικός ήρωας των Αλβανών απάντησε: «**Το πιστεύω αυτό για το Μωάμεθ. Αλλά, εγώ όταν τού'στειλα το ξίφος μου, δεν τού'στειλα μαζί και το μπράτσο μου...**»

Πεζογραφία

Μικρό δοκίμιο

ΒΟΗΘΕΙΑ..... Θάνατος!

Γιώργου Παπαστάμου

Το ψυχοσκόπιο του τρόμου· και μετρώ. Μετρώ, τις «διαστάσεις» του χρόνου και δεν βρίσκω τίποτα. Ο χρόνος γύρω μου ακαθόριστος και αβέβαιος. Ο χρόνος πάνω μου αταλάντευτος υψιπετής. Ανεβαίνει ως ιλιγγος στο σκοτεινό βάθος των ουραμών μου. Ο χρόνος μέσα μου... Και αυτός τυφλός. Η μεγαλύτερη σιωπή των αιώνων.

Απελπισμένος βάζω το χέρι στην ψυχή... Κι εκείνη δεν μου δείχνει τίποτα. Μοιάζει νεκρή, ξεριζωμένη. Σαν την καρδιά της μάνας, του Ζαν Ρισπέν. Τέλος κοιτάζω το ψυχο-σκοπικό ρολόι μου. Κι εκείνο σπασμένο. Οι δείχτες του θρυμματισμένοι στα χέρια μου. Τί θα κάνω;

Κι ο χρόνος εξακολουθεί, να με πονεί, μετέωρος πάνω-κάτω, μέσα μου, γύρω μου: αβέβαιος, ακαθόριστος, τραγικός, ο χρόνος!

Καλά με το χρόνο! Δεν είναι τίποτα... το συγκεκριμένο. Αλλά με το χώρο; Τί θα κάνω με το χώρο; Είμαι μόνος, με τα αντικείμενά μου. Βουλιάξαμε μαζί, σ' αυτές τις κάμαρες, σαν γέρικα πουλιά.

Μα ο μουντός κυβαφικός τοίχος γύρω μου. Και πέφτει η νύχτα άγρια εφιαλτική, αινιγματική βαλπούργια ακατάλυτη. Πάω να τη ρίξω πίσω μου τη... νύχτα. Και ξάφνου να, ο τοίχος γίνεται διάφανος. Η νύχτα γύρω τώρα με κυκλώνει. Και μπαίνει μέσα μου μ' όλο το βαθύ, πηχτό της σκοτάδι. Όλος ο τόπος γίνεται ένα μέτωπο, εναντίον μου. Πάει ο χώρος. Τον έχασα. Και ξαναγυρίζω στο χρόνο. Κοιτάζω ξανά το ρολόι, σπασμένο... Τότες κοιτάζω όλα τα άλλα ρολόγια του κόσμου. Είναι γεμάτα από χτες, σήμερα, αύριο... Φοβάμαι! Φοβάμαι πολύ! Και φωνάζω: Βοήθεια αα. Όχι για το σήμερα και το χτες, μα για το αύριο, το δικό μου, του άλλου, της ανθρωπότητας όλης. Αύριο, βοήθεια!!!

Και προτού ξημερώσει, πήρα τις στράτες κάτω απ' τον ένυστρο ουρανό. Άκουσα πάλι τη δική μου φωνή, νά' ρχεται, με την ηχώ, από

τα βάθη άλλων καιρών. Η Αριγνώτα φώναζε. Φώναζε κι αυτή: Βασίλεψε η Σελήνη και οι πλειάδες. Τώρα από πού να κρατηθώ; Πέφτω στο χάος. Βοήθεια!

Στο μεταξύ ξημέρωσε· κι είδα και άκουσα τη νύχτια λέξη, νά' ρχεται από παντού: Βοήθεια... Πνίγομαι! Βοήθεια αα, σώστε με, μ' ένα χαμόγελο. Είδα παντού με μαύρα γράμματα θανάτου: Β Ο Η Θ Ε Ι Α... Λέξη γραμμένη σ' όλους τους τοίχους και σ' όλες τις γλώσσες του κόσμου. Βοήθεια. Ο ήχος σαν να έρχονταν κι από αλλού, απ' εκείνη αντίκρου τη νεκρή θάλασσα. Εκεί οι άνεμοι είναι μολυσμένοι, απ' τις φωνές των απελπισμένων. Κάθε μεσονύχτι τα χέρια των πνιγμένων αυτών σαλεύουν πάνω απ' την ψυχρή και μουντή επιφάνεια και ζητάνε βοήθεια.

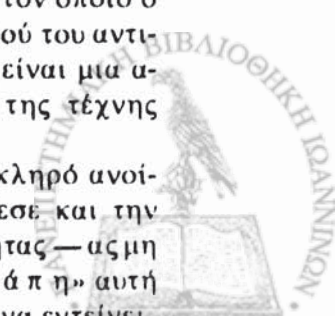
Αλλά η πιο τραγική και συγκλονιστική... βοήθεια... είναι εκείνη που, προέρχεται από άγνωστο άνθρωπο και απευθύνεται προς άγνωστους ανθρώπους. Είναι ένας άνθρωπος με συνείδηση κατάφορτη από απισχνασμένο νόημα και στη δραματική της σύγκρουση με τον κόσμο, απαρνιέται κάθε ιστορικά θεήλατη διαδικασία.

Μοιάζει πολύ, το πάσχον αυτό πλάσμα, μ' ένα, ήρωα του Μπελλόου, τον Βίλχελμ. Ο άνθρωπος αυτός σέρνεται στα κράσπεδα της εγκοσμιότητάς του ερειπωμένος και ζητάει βοήθεια από έναν κόσμο ράθυμο και νωθρό. Έναν κόσμο που βαριέται τον πεπρωμένο προορισμό του, και αποβλέπει στο χλευασμό του όποιου ανθρώπου ενταγμένου στο σύνολο της ύπαρξής του.

Ο άνθρωπος που οικεί μέσα σ' ένα τέτοιο δραματικό κόσμο «περιπατεί εν τη σκοτία». Στην περίπτωση μας, ο τελευταίος περίπατος του Βίλχελμ τελειώνει με τον σύγχρονο τραγικό ήρωα των καιρών μας που μοιρολογάει σ' ένα απόμερο γραφείο κηδειών. Το πτώμα ενός α. γνώστου, συντροφιά με αγνώστους.

Ας σημειωθεί πως ο τρόπος με τον οποίο ο Μπελλόου αποδίδει το δράμα αυτού του αντικειμενικά ασήμαντου ανθρώπου, είναι μια απ' τις θαυμασιότερες εκφάνσεις της τέχνης του.

Μέσα σ' έναν κόσμο λοιπόν σκληρό ανοίκειο και εχθρικό πρόσθεσε και την έλλειψη σεβασμού και τρυφερότητας — ας μη μνημονεύσουμε και τη λέξη «Α γ ά π η» αυτή έχει ολδότελα λησμονηθεί — για να εντείνει

την α γ ω ν ί α, στη λέξη: Β ο ή θ ε ι α.

Βοηθάς σαν είσαι ένα τίποτα και δεν έχεις... τίποτα και δεν περιμένεις τίποτα; Τι βοήθεια να προσφέρεις και από πού να την αντλήσεις;

Στο τέλος ο ζητών βοήθεια, ο μοναξιασμένος, ο αλλότριος και αγχωτικός το ρίχνει στην τέλεια α π ο σ τ ρ ο φ ή. Αυτή ελπίζει, πως θα του λύσει το υπαρξιακό του πρόβλημα. Είμαι κοροϊδο, άρα υπάρχω. Και υπάρχει αλλά δίχως βοήθεια...

Δίχως βοήθεια με καταστραμμένο ψυχοσκόπιο, σε χρόνο μηδενισμένο και ακαθόριστο, σε χώρο διαφανή. Κι όμως κατάμεστο νύχτα και ζόφο. Δίχως βοήθεια, και η τελευταία του προσώπου ολοένα πλησιάζει.

Ο θάνατος έρχεται και το απερινόητο βάθος της ζωής γίνεται άβυσσος: Βοήθειααα. Μα από πού;

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Από τη ζωή των λογοτεχνών

Βαράτε βιολιτζήδες

Της Σούλας Ροδοπούλου - Ρόζου

Στην Αθήνα, όταν έχεις χρόνο κι ενδιαφέροντα, περνάς μια χαρά και χωρίς λεφτά. Πολλοί το έχουν μάθει το μυστικό και κανονίζουν κάθε βδομάδα το πρόγραμμά τους. Σοφός μπορείς να γίνεις παρακολουθώντας όλες αυτές τις πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Ο Λεάνδρος ήταν απ' τους ανθρώπους, που ήξερε να ξεοδεύει όμορφα τον καιρό του. Δεν είχε άγχος αυτός, για τη σύνταξη, όπως όλοι οι συνάδελφοι του, που έτρεμαν.

- Κι όταν πάρουμε σύνταξη τί θα κάνουμε; Γινότουσαν άβουλα πλάσματα με πεσμένα τα γράδα της ενεργητικότητάς τους. Μαθημένοι να είναι μονοσήμαντοι μια ολάκερη ζωή, σαν το βόδι στο χωράφι.

Σπίτι-δουλειά, σπιτι-καφενείο, σπιτι Βλέπουν με τρόπο νά'ρχεται η σύνταξη, σα γριά άσαρκη και κοκαλιάρη, γεμάτη ανία πλήξη κι απραξία.

Δε μπορούσε να καταλάβει, γιατί τρώμαζαν τόσο! Ο ίδιος ποτέ δεν ήξερε, τι πάει να πει μοναξιά και βαρεμάρα. Κυνηγούσε το χρόνο, για να προφτάσει όσα τον ενδιέφεραν. Στα τελευταία μάλιστα χρόνια παραμελούσε λίγο και τη δουλειά του, για να νιώθει πιο ξεκούραστος για τα ωραία που αγαπούσε. Έβλεπε τους συνταξιούχους στους διάφορους κήπους και τους αποστρεφόταν. Ένιωθε τύψεις γι αυτό. Δεν ήταν ανθρώπινο, αλλά τι να κάνει. Τους βαριόταν, έτσι που κάθονταν ακίνητοι και χάζευαν σε πλήρη ακινησία σαν τους θαλάσσιους ελέφαντες, που λιάζονται ώρες ξαπλωμένοι στον ήλιο.

Ο Λεάνδρος είναι γύρω στα πενήνταπέντε κι όπου νά'ναι θα συνταξιοδοτηθεί. Περιμένει, πώς περιμένει αυτή τη μέρα. Του αρέσουν η μου-

σική, το θέατρο, ο κίνηματογράφος, οι διαλέξεις, οι εκθέσεις κι ό,τι έχει σχέση με τις καλές τέχνες. Για όλα αυτά έχει τα στέκια του. Ο ίδιος δεν ασχολείται με τίποτα. Είναι θαυμάσιος όμως ακροατής, θεατής κι αναγνώστης.

Χώρια, που τρελαινόταν για τα ταξίδια. Γωνίτσα-γωνίτσα ήξερε την πατρίδα του. Καλύτερα απ' την ερωμένη του Δεν υπήρχε κρυφή κι απάτητη μεριά γι αυτόν Κάθε τόσο ξεμύταγε και παραέξω σε καμιά άλλη χώρα. Τον μάγευε η ιδέα ενός ταξιδιού. Απ' τη στιγμή, που την έβαζε στο νου του, μέχρι την εκτελεσή της, την απολάμβανε

Τέτοιους ταξιδολάτρες λιγους φτιάχνει η φύση. Χρόνος του έλειπε για όλα αυτά. Τώρα θα τον αποχτούσε.

Απόψε ήταν σ' ένα στέκι, που είχαν φιλολογική βραδιά. Μερικοί νέοι μαζί με παλιούς λογοτέχνες, θα παρουσιάζαν κάτι απ' τη δουλειά τους.

Ο Λεάνδρος χαιρέτησε δεξιά κι αριστερά, γιατί σ' όλους ήταν γνωστός κι αγαπητός. Αγόραζε βιβλία, πινακες πότε-πότε κι έκανε συχνά το τραπέζι στους λογοτέχνες, γιατί τους συμπαθούσε. «Έχουν την πετριά» έλεγε. «Κι όποιος έχει την πετριά είναι ζωντανός άνθρωπος».

Αφού είδε τους πινακες μιας ομαδικής έκθεσης, κάθησε απέναντι σ' έναν, πού'δειχνε βάρκες αραγμένες, μέσα σε ροζ θάμπος με ονειρεμένα χρώματα. Ο πίνακας ήταν μάλλον εικόνα ονειριού, παρά πραγματικότητας.

Με θρησκευτική προσοχή άκουγε. Μια νεαρή κι όμορφη κοπέλα, έλεγε το ποιήμα της. Το ποιήμα της δεν έλεγε τίποτα, αλλ' αυτή άξιζε πολλά. Ζεστό ταπεραμέντο. Σκέρτσσο, ύφος κι εμφάνιση βασίλισσας της μινωικής Κρήτης, έτσι, που είχε τα μαυρα της μαλλιά ριχτά, μισά μπρος, μισά πίσω.

Χειροκροτήματα έκοψαν το θέαμά του. Άκουσε μερικά «μπράβο» και «υπέροχα». Δεν μπορούσε να ξεχωρίσει αν ήταν για την ποίηση ή για την παρουσία Αυτός δέκα μπράβο έδινε για την παρουσία. Το αμα του φουρφούρισε. Αχ και να την είχε δίπλα του κάπου αλλού...

Εδώ σ' αυτό το στέκι, σ' όλους μπράβο λέγανε. Ένας άλλος σηκώθηκε με μουστάκι αλά Χίτλερ, με μακριά μαλλιά και καράφλα στην κορφή. Του θύμιζε το κεφάλι του, αναποδογυρισμένο τρυγοκόφινο χωρίς πάτο. Είχε κάποια ηλικία. Ήταν θεατρικότατος στην απαγγελία του. Κάθε ίνα του κορμιού του, μετείχε στο θείο αυτό ποιήμα, που ήταν για «τα ρούχα του πατέρα». Μια γριά κυρία απέναντί του είχε εκστασιαστεί. Το κεφάλι της ήταν μεγάλο και γινόταν πιο εντυπωσιακό με την περούκα που φορούσε. Ντυμένη με παντελόνια που θύμιζαν το γέρο παρατατικό του «Θησαυρού». «Μπράβο» φώναξε και κουδούνισαν και τα δέκα της βραχιόλια, πού'χε στα δυο της μπράτσα. Ο Λεάνδρος δεν κατάλαβε γρι από «τα ρούχα του πατέρα». Μια δεύτερη κυρία με φωνή χαμηλή ψιθυριστή διάβαζε τώρα ένα διήγημα. Την άκουγαν όσοι ήταν τριγύρω της. Τέντωσε και

ξανατέντωσε τ'αυτίο Λεάνδρος, αλλά δεν έπιασε τίποτα «Ωραίο!» Είπε ο διπλανός του, ένα χουφταλο, που έπρεπε να του βάλουν μπουρού για ν'ακούσει. Για κάποιο λεωφορείο γεμάτο κόμο ήταν ο μύθος του διηγήματος, που τραβούσε σ'ένα δρόμο. Είχε συμβολισμό, αλλά δεν έπιασε όλα τα σύμβολα. Η κυρία πηδηχτά, πηδηχτά σαν τον Πουθενά φως, τρισευτυχισμένη στη θέση της. Είπανε είπανε τούτο το βράδυ με την ψυχή τους. Να, για φεγγάρια, ποτάμια, δάση. Να, για γιαγιάδες, παππούδες, μαμάδες, αλέτρια, φουφούδες. Έπηρε ο Λεάνδρος. Μια απόμαχη του θεάτρου τράβαγε κάτι αναστεναγμούς και λαχανιάσματα, σε σημαντικές στιγμές του ποιήματος ή του διηγήματος, λες και πάθαινε αλλεργικό άσθμα.

Μερικοί ούτε που πρόσεχαν. Ήξεραν να βαρούν μόνο παλαμάκια. Τα βαρούσαν και κάπως ξαφνιασμένοι σα να τους κόβονταν απότομα οι συλλογισμοί τους. Σα να ξυπνούσαν από κάποιο όνειρο. Άλλοι κάρφωναν τα μάτια τους σε κάποια νοστιμούλα ή στην αντικρινή ζωγραφική. Η Μαριόρα, η αχτύπητη ποιήτρια, όπως έλεγε πως ήταν, μιλούσε με τη Θεωνίτσα τη ζωγράφο.

- Έχω μαστόρους. Κάνω το εξοχικό μου ρελιέφ. Θα μου στοιχίσει ο κούκος αηδόνι.

- Να βάλεις και κανένα ακροκέραμο. Θα φαντάζει πιο ωραίο. Η Μαριόρα άναψε.

- Εδώ καίγομαι και μου λείπουν τα λεφτά κι εσύ τα χαζοκουλουριάρικά σου.

- Σιγά... μας ακούνε...

- Τί έχει το σπίτι; Αφού είναι μιοντέρνο, σώνει και καλά να του βάλω κέρατα, πάει δεν πάει.

- Σιγά... βρε Μαριόρα μια κουβέντα είπα...

Η Μαριόρα τίναξε το κεφάλι και ξεφούσκωσε σαν γκάνιτα.

Το δράμα ήταν, όταν άρχιζαν τα διηγήματα. Ένας τό'χε πάρει σχοινί κορδόνι με τα θανατερά. Τό'να πιό θανατερό απ'τ'άλλο. Μια, τους τάραζε με ιστορίες γηροκομείων. Σ'αυτά τα γηροκομεία όλα τα καλά του διαβόλου γίνονταν. Πουθενά φως.

Τον έπιαναν νευρικά γέλια. Δεν μπορούσε να συγκεντρωθεί. Σπούδαζε τα πρόσωπα, τις εκφράσεις, τις χειρονομίες, τους μορφασμούς. Ή απόψε δεν είχε κέφι, ή βραδιά ήταν για κλάματα.

Του θύμιζε τα πανηγύρια του χωριού του, εκεί κατά το τέλος τους. Τα τραπέζια με τ'απομεινάρια των φαγητών, πάνω στα λαδόχαρτα. Ανασκελωμένες μερικές καρέκλες και νυσταγμένα τα πρόσωπα, που επέμεναν μέχρι το τέλος να παραμείνουν στο χώρο. Τα πόδια τους δε μπορούσαν να πάρουν οι πανηγυριώτες, αλλά οι βιολιτζήδες βαρούσαν. Χασμουριόνταν, τους έτριζε η μασέλα, έγερναν το κεφάλι με μισόκλειστα μάτια, στραπατσαρισμένοι, αλλά δόστου, γρατζούνιγαν τα βιολιά. Έπρεπε οι γλετζέδες οι ονομαστοί ντε και καλά να πάρουν τα κλειδιά. Ν'ακουστεί και να θαυμαστεί τ'όνομά τους γι'άλλη μια φορά στην περιοχή.

Έτσι κι εδώ απόψε. Τύχαινε η βραδιά. Άλλες βραδιές ήταν πραγματικά απόλαυση. Υπήρχε

ποίηση κι εμπνευσμένες δημιουργίες.

Απόψε λέγανε, λέγανε και πολλοί είχαν γλαρώσει και τα μάτια τους είχαν θολώσει σαν το μαγαιάτικο ψάρι.

- Βαράτε βιολιτζήδες μουρμούρισε ο Λεάνδρος.

- Είπες τίποτα κυρ Λεάνδρε; ρώτησε η Μαριόρα.

- Τί να πω... θα γίνει ωραίο με ρελιέφ το σπίτι σου. Θα ηουχάσεις μια για πάντα.

Τις περισσότερες φορές, πολλοί έρχονταν να δουν κανένα φίλο, να πουν δυο κουβέντες και μετά να πάνε στην κούρνια τους. Μόνο, αν ήταν κάποιος, πού'χε σπάσει το κύκλωμα κι έβγαине στην επιφάνεια τον άκουγαν μ'αρκετό ενδιαφέρον. Χειροκροτούσαν με ζέση. Τον πλησίαζαν, να του πουν έναν καλό λόγο, κι ας μην τον πίστευαν μερικές φορές. Βλέπετε τον θαύμαζαν, που τα κατάφερε να βγει στον αφρό.

Οι περισσότεροι λογοτέχνες ή καλλιτέχνες μένουν άγνωστοι στο πλατύ κοινό, σ'όλη τους τη ζωή. Μερικοί απ'αυτούς έχουν ξεχωριστή αξία. Όμως χάνονται, κι ας αγωνίζονται ν'αποφύγουν κάτι τέτοιο. Σου θυμίζουν τον ένατο κύκλο της κόλασης, όπου ο Δάντης έχει βάλει τον Ιούδα σε μια παγωμένη λίμνη και μόνο το κεφάλι του μένει έξω, μελανιασμένο, ενώ ο πάγος του σφίγγει το λαιμό. Όσο κι αν παλαίψουν θα μείνουν στο περιθώριο. Υπάρχουν τα τσακάλια, τα καμάκια της τέχνης πού'χουν πιάσει όλα τα περάσματα. Δεν υπάρχει οδός. Τίποτα. «Φουκαράδες!» Μουρμουρίζει ο Λεάνδρος.

Έτσι λοιπόν, εκείνον που ξεχώριζε, τον φόρτωναν με τα δικά τους βιβλία, με την παράκληση να τους γράψει κάτι. Κι αν τους έγγραφε, με πόση χαρά θά'βαζαν το κείμενο σε κανένα καινούριο τους βιβλίο από πίσω, για να θαυμάσουν κ'οι άλλοι, που τον θαύμασε, ο αναγνωρισμένος κύριος τάδε.

Αρκετές φορές νευρίαζε ο Λεάνδρος: «Για στάσου βρε κύριε, τι μου κοτσάρεις τώρα αυτό το γράμμα; Θέλεις να με πείσεις για το ταλέντο σου; Δεν έχω εγώ μυαλό να κρίνω; Και τί'θελες να σου γράψει ο άνθρωπος; «Ή Άει στο καλό σου και μην ξαναπιάσεις μολύβι στα χέρια σου». Αμ δε... κανένας δεν το τολμά.

Τον καθένα τον απασχολούσαν τα δικά του «αριστουργήματα». Το δικό τους το γραφτό ήταν κάτι τ'ασύγκριτο.

Όταν σχολούσε η συγκέντρωση έφευγαν τρεις-τρεις, δυο-δυο ή περισσότεροι. Αν τραβούσαν προς στην ίδια περιοχή, έλεγαν τις σκέψεις τους στο δρόμο. Στέκονταν στις γωνιές περιμένοντας το πράσινο, χειρονομώντας, αν δαφνιόταν τα πράσινα τους γίνονταν εσθηματικά απ'τα φώτα των διαφημίσεων. Άλλοι συνέχιζαν σε καμιά ταβέρνα το κουβεντολόι τους.

Στην ταβέρνα πήγαινε κι ο Λεάνδρος. Με μπρούσκο κρασάκι όλοι έρχονταν στο κέφι και τραγουδούσαν παλιές καντάδες. Αττίκ και Χαϊρόπουλο. Έλεγαν και πιο σύγχρονα, αυτά όμως, δεν τ'έξεραν τόσο καλά και τό'ριχναν στο τραλαλά.

Σε μιαν ανάπαυλα τραβούσαν και απόνα βρισίμο των καθιερωμένων καλλιτεχνών, συγγραφέων και ποιητών, που 'χαν τα λιβανιστήρια τους μέρα-νύχτα στον τύπο. Τους ανέβαζαν και τους κατέβαζαν μ' άνεση. Τί είχαν να χάσουν;...

Αν και στιγμές-στιγμές, του φαίνονταν αστεία όλα, ο Λέανδρος αγαπούσε τούτες τις βραδιές, εδώ ή αλλού, σ' άλλο παρόμοιο στέκι. Καλή ή άσχημη η ποίηση, μεγάλοι ή μικροί οι συγγραφείς, τί είχε να κάνει; Απ' αυτούς θα ξεπηδούσε το θαύμα της ποίησης και του πεζού λόγου. Απ' αυτούς θά' βγαίνουν οι ξεχωριστοί, που θα δοκιμάζονταν στο πέρασμα του χρόνου.

Είναι ωραίοι άνθρωποι, έτοι με τις λέξεις τους, τις ιδιοτροπίες τους, τις ματαιοδοξίες τους, τα πεισματά τους, τους καυγάδες τους, την παιδικότητά τους. Τους αγαπώ για τη ζωντάνια τους και το ενδιαφέρον τους για όλα τα ωραία πράγματα. Είναι το αλάτι της ζωής.

Καμιά φορά τον πειράζουν.

- Τόσο καιρό κοντά μας, κάτι πρέπει να γράφεις κι εσύ. Γράφει τόσοσ κόσμος. Κάνε μιαν αρχή.

- Ποιός ξέρει. Μπορεί κάποια μέρα να γράψω για σας. Θά' χει ενδιαφέρον για την ιστορία. Στην υγειά σας λοιπόν!...

Διήγημα

Ασήμαντοι θάνατοι

Του Χρήστου Σκανδάλη

Το στρατόπεδο ήταν μεγάλο. Στρέμματα τόπος. Κάποτε αυτό το μέρος ήταν γόνιμα χωράφια. Τα δουλεύανε αγρότες και βγάζανε το ψωμί τους. Τώρα, εκεί που αναποδογύριζε τ' αλέτρι το χώμα, για να σκεπάσει το σπόρο, στέκονται αραδιάστá, σαν τερατα, μεγάλα πυροβόλα. Και παραδίπλα, κάτω από τα πελώρια και πυκνόφυλλα δέντρα, που κάποτε δρόσιζαν τα ζευγάρια των βοδιών, μουγκρίζουν τα μηχανοκίνητα με τις δυνατές μηχανές έτοιμα να ρυμουλκήσουν το βαρύ πολεμικό υλικό.

Εδώ, δεν μπορεί να μπει κανένας άλλος εκτός από τους άντρες της στρατιωτικής μονάδας. Κι ούτε χωράει δικαιολογία για περιέργους, να περιφέρονται έξω και γύρω από το στρατόπεδο με τα μεγάλα πυροβόλα.

Πίσω ακριβώς και σύρρξα στο μαντρότοιχο του στρατοπέδου, υπάρχει πλατύ ξερολάγκαδο. Εδώ πετάνε τα σκουπίδια και τ' αποφάγια οι στρατιώτες. Σκουπιδότοπος είναι, μα και πάλι δεν μπορεί ο κάθε πολίτης να πατήσει σ' αυτό το μέρος. Έτσι γίνεται. Ο ντυμένος στο χακί, βλέπει πάντα με καχυποψία κάθε άνθρωπο με πολιτική περιβολή, που πλησιάζει στο στρατόπεδο. Το λεύτερο μόνο έχουν να πλησιάζουν τα σκυλιά και «ο στρατηγός». Για τα σκυλιά δε χρειάζεται καμιά εξήγηση. Ξέρουμε τη συνήθειά τους. Όπου σκουπιδότοπος, τρέχουν να γεμίσουν την κοιλιά τους. Χώνουν τη μουσούδα στα σκουπίδια, σκαλίζουν με το μπροστινό τους, τρώγονται μεταξύ τους, όταν το κόκαλο είναι ένα.

Του «Στρατηγού» όμως η ταυτότητα πρέπει να δο-

θεί. Μη σας πάει η ιδέα σε κανέναν στρατηγό πραγματικό, που είναι σε υπηρεσία ή αποστρατία. Όχι! «Ο Στρατηγός» είναι ένα αγοράκι πάνω-κάτω δέκα χρόνων. Το κορμάκι του το σκεπάζει παλιό χακί πουκάμισο. Το κεφάλι του χωμένο ως κάτω από τα αυτιά, σ' ένα καταλερωμένο ηλιόκιο αξιωματικού.

«Τί είσαι σύ, ρε και φορές ηλιόκιο αξιωματικού; Του φωνάζουν πειραχτικά οι στρατιώτες μέσα απ' το συρματοπλέγμα.

Το αγόρι χτυπάει τα γυμνά του πόδια στο έδαφος, κάνει προσοχή, χαιρετάει στρατιωτικά και του απαντάει

«Είμαι στρατηγός, στρατηγός».

Γι' αυτό κι εκείνοι του κολλήσανε το παρατσούκλι «ο Στρατηγός».

Κανένας δεν ήξερε (και ούτε ενδιαφέρθηκε να μάθει) αν το αγόρι αυτό κοιμόταν εκεί στα σκουπίδια ή σε κάποιο σπíti το βρόδου. Πάντως κάθε πρωί τι βλέπανε στο σκουπιδότοπο, να ψάχνει για ξεροκόμματα ή σάπια φρούτα. Πολλές φορές το παιδί έδινε μάχη με τα σκυλιά. Τα πετροβολούσε να τα διώξει ιδίως την ώρα που οι στρατιώτες ρίχνανε «φρέσκα σκουπίδια».

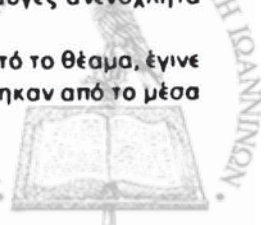
Τα πυροβόλα καθαρίζονταν πολύ καλά, να λαμποκοπάνε. Ο αξιωματικός της υπηρεσίας τα επίθεωρούσε με γάντι κάτασπρο. Κι αλίμονο, αν κολλούσε έστω και κόκος σκόνης. Συχνά επαναλάμβανε μι' αυστηρό τόνο στους στρατιώτες: «Τα πυροβόλα σαν τα μάτια σας. Σ' αυτά κρέμεται η σωτηρία της πατρίδας».

«Ο Στρατηγός», το πεινασμένο αγόρι, έβλεπε απέξω από το συρματοπλέγμα τη λαχτάρα των αντρών για την καθαριότητα και τη φροντίδα των πυροβόλων. Τους συμπονούσε και ήθελε να τους συμπαρασταθεί, να τους βοηθήσει. Γι' αυτό, από τη θέση του έκανε κάτι που το νόμιζε απαραίτητο με το παιδικό στικό μυαλό του. Κυνηγούσε τις καρακάδες μη τυχόν και κουτσουλήσουν τα πυροβόλα, καθώς τ' αγγισπούλια αυτά πετούσαν εκεί γύρω.

Εδώ σ' αυτό το στρατόπεδο, φαίνονταν πως όλο το έμψυχο υλικό ήταν προορισμένο να «λατρεύει» τα πυροβόλα. Κάποτε φέρανε και άλλα καινούρια. Και τότε οι αξιωματικοί λέγανε στους άντρες: «Τα πυροβόλα καλύτερα από τα μάτια σας».

Μετά από καιρό, μια ανοιξιάτικη μέρα, που τα πουλιά πετούνε σαν τρελά και κελαηδούνε χαρούμενα και ο φυτικός κόσμος ανασταίνεται από τη νάρκη του χειμώνα, οι στρατιώτες αντικρύσανε το παιδί νεκρό, τουμπανιασμένο στα σκουπίδια. Τα σκυλιά το μυρίσανε από μακριά. Και σαν είδανε πως δεν κουνιέται να τα πετροβολήσει, ριχτήκανε στις «λιχουδιές» των σκουπιδιών. Οι καρακάδες παραφυλάνε να βρούν ευκαιρία να βγάλουνε τα μάτια από άψυχο σώμα. Μόνο οι μύγες ανενόχλητα κολλάνε πάνω του.

Το στρατόπεδο, μπροστά σ' αυτό το θέαμα, έγινε άνω-κάτω. Σχεδόν όλοι αραδιάστηκαν από το μέσο μέρος του συρματοπλέγματος. «Πέθανε ο Στρατηγός», ο ένας. «Το καημένο το παιδί», ο άλλος. «Από την πείνα πάει», κάποιος.

Από δηλητηρίαση»...

Ένας αξιωματικός, ο γιατρός του στρατοπέδου και μερικοί νοσοκόμοι πετάχτηκαν έξω. Ο γιατρός διαπίστωσε το θάνατο που είχε συμβεί πριν από πολλές ώρες. Οι αξιωματικός φώναζε σαν τρελός: «Κουβέρτα! Μια κουβέρτα να το τυλιξουμε!».

Τη φέρανε. Και τι κουβέρτα! Ολοκαίνουργη! Κατευθεία από την αποθήκη εφοδιασμού βγαλμένη. Καημένη «Στρατηγέ», νά'χες μια τέτοια κουβέρτα ζωγτανός!...

Μετά από λίγες μέρες καθάρισαν το σκοπιδότοπο. Το κάνανε γιαλί το μέρος, ύστερα από αυστηρή εντολή των ανωτέρων. Μερικοί στρατιώτες, παιδιά ηπλοϊκά του λαού, σκαλίζανε να βγάλουνε και το τελευταίο σκουπιδάκι μουρμουρίζοντας:

Καταραμμένο σκουπιδότοπε... Πέθανες το παιδί!...

Έτσι νομίζανε τούτοι. Μα ο λόγος της καθαριότητας του σκουπιδότοπου ήταν άλλος. Ο στρατηγός, σε κάποια επιθεώρηση, βρήκε στις γυαλιστερές κάνες των πυροβόλων μυγοφτύματα...

Το στρατόπεδο έριχνε τα σκουπίδια πια, σε σκουπιδότοπο μακρυά, εκεί που τα πετούσε και η πόλη και δεν είχε λόγο τώρα να κοιτάζει, αν βρεθεί τουμπανιασμένο, νεκρό, κανένα παιδί...

Προβληματισμοί

Ποιητική ευαισθησία

και μαζικοί φορείς Του Αλέκου Γιαννακού-Αντωνιάδη

Από καιρό κάτι μου τριβελίζει το νου κι ήθελα να το φέρω στη δημοσιότητα - μα δεν έβρισκα τον κατάλληλο χώρο όπου η ανέταχτη πρωτοτυπία μου θα γινόταν (έστω) ανεκτή, ώσπου ανακάλυψα το «ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ»... - Α (λέω) σ'ένα τέτιο αδέσμευτο χώρο, δεν μπορεί παρά να βρει θέση κι η δική μου συνεργασία... Και «αμ'έπος, αμ'έργο»:

Είμαστε μάρτυρες ενός δημιουργικού λαϊκού οργασμού, απ'τη μια ως την άλλη άκρη της Ελλάδας - πνευματικά κέντρα, πολιτιστικοί σύλλογοι, τιμητικές εκδηλώσεις για πνευματικούς ανθρώπους, ελεύθερες συζητήσεις, θεατρικά σκετς, μουσικά συγκροτήματα κ.α.π. Πάει πια το προνόμιο της πρωτεύουσας - τώρα κ'η επαρχία κάνει άλματα, με το τσιγγλισμα (θετικό ή αρνητικό) και της Τηλεόρασης... - Πώς, όμως, το ποιητικό ΕΓΩ θα νιώσει άνεση μέσα στους μαζικούς φορείς;

Ο ποιητής (κι ας βολοδέρνει αγνοημένος στη σκιά) πιλατεύεται από μια εσωψυχη ιδιότητα που την ονομάζουμε ευαισθησία. Από κει ξεκινά και - σ'ακροτελεύτι οριά της - στην αυτοκτονία! Μπορεί να βραδυπορεί ασυντόνιστος με τα μαζικά βήματα και μή μπορώντας να υποτάξει το δύστροπο εαυτό του, αρνιέται τη ζωή (Καρυωτάκης), μπορεί όμως και να πρωτοπορεί - αλλά νιώθοντας βαθιά το γραφειοκρατικό πλέγμα, να τον τυλίγει ασφυχτικά, δίνει το μορταίο τέλος στην αγωνία του την επαναστατική (Μαγιακόφσκι). - Τί να τα λέμε τώρα;

Τα χειροκροτήματα είναι για τις βεντέτες, οι αληθινοί ποιητές άλλο δεν αποζητούν παρά κατανόηση

και στοργή - για να μορφοποιήσουν το χάος που περικλείουν εντός τους («Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΕΝΑ ΚΕΝΟ» γράφει ο Σεφέρης). Κάτι που για τους απλούς ανθρώπους είναι πραγματικά ασήμαντο, για τους ποιητές φαντάζει βουνό αξεπέραστο - και άντε φάε-ροπ (!) η πανικόβλητη φυγή, όπως το χταπόδι στο θολάμι του... Τούτο μόνο θα μπορούσε να συστήσει κανείς στους μαζικούς φορείς: ανοχή στους ιδιότυπους ποιητές, θέλουν μα δε μπορούν ν'απαρνηθούνε το εγώ τους!

Εύλογη η απορία: - Και καλά, δεν υπάρχουν πνευματικοί άνθρωποι συνταιριασμένοι απόλυτα με το μαζικό Κίνημα; Και βέβαια υπάρχουν. Πολλά μάλιστα δένουν σφιχτά την ποιητική τους ευαισθησία με τον αγωνιζόμενο λαό, ώστε η πνοή τους (ή το πνεύμα τους) νά'ναι η βαριοστέναχτη πνοή της απρόσωπης μάζας! Πολλοί από παιδιά, έζησαν το δράμα της προσφυγιάς όχι σαν θεατές ή συμπαραστάτες, αλλά, σαν **δρώντα πρόσωπα!** Κι άλλα ευαίσθητα παιδιά της εποχής, έκλαιγαν για τα «προσφυγία» κι έκαναν ίσως πράξεις τολμηρές για να τα βοηθήσουν - μα το βράδυ είχαν το ζεστό τους φαί και το μαλακό τους στρωσίδι... Υπάρχει, βλέπετε, κάποια διαφορά - άλλο να ζει κανείς μια τραγική κατάσταση κι άλλο να την αποθηκεύει μέσα του σαν βίωμα! Παιδί - όσο ευαίσθητο κι αν είναι - δεν προλαβαίνει να σχηματιστεί ατομικό εγώ, ζώντας τα πάθια της Ρωμιόσυνης δένεται με τους καημούς μιας γενιάς! Όπως η προσφυγιά, όμως, το ίδιο κ'η Εθνική Αντίσταση (μα, αυτό το θέμα θα μείνει γι άλλον προβληματισμό).

Τέλος. Μμμ... τέλος για τους άλλους - όχι για την ιδιοτυπία μου. Σαν Λέσβιος, δεν θεωρώ ότι ολοκλήρωσα έκφραση αν δεν κλείσω την άποψή μου με παιχνιδιάρικα στιχάκια - απόηχος ίσως στην ψυχή απ'τα κύματα του Αιγαίου μας:

Ποιητικό «Γίγνεσθαι»

Τώρα που η Ποίηση
έχει ξεφύγει απ'τα μέτρα
- ελεύθερη κι ασύνταχτη -
καιρός να τη μετρήσουμε
στο μπόι του ανθρώπου:

Γέννηση

Όταν γενιούνται τα παιδιά
όλοι τα εύχονται γερά,
μα έρχονται και μερικά
λιγάκι φλομωμένα
κάπως σα μπουκωμένα...
Το κλάμα τους αδύναμο
τα μάτια τους μεγάλα
θαρείς πως άλλα σκέφτονται
κι όχι μόνο το γάλα!

Ενηλικίωση

Καθώς θα μπούνε στη ζωή
πατάνε στέρεα στη γη
σαν όντα όντως φυσικά
τα φυσιολογικά!

Ξάγρυπνη αναζήτηση

Νίκου Στ. Δημητρακόπουλου

Αντίο στο στενό Εγώ
από τον πρώτο τους μισθό!...
Μα τ' άλλα τα κακόμοιρα
όντα γεμάτα όνειρα
υπνοβατούν και αγνοούν
πως έχουν πόδια να πατούν!
Και σέρνονται μες στη ζωή
με πάθος και επιμονή
- σκορδούλα μου και δυόσμο! -
ν' αλλάξουν τον κόσμο...
'Ενα ΕΓΩ - μα τί ΕΓΩ! -
θεόρατο κι αρπαχτικό
τα πάντα έχει καταπιεί
τ' Απάνω και τα Κάτω
- πηγάδι δίχως πάτο...

Προοπτική

Τ' αδύναμα στη γένα τους
αν τύχει και πεθάνουν
ξαλάφρωμα για τους γονιούς
γεροί 'ναι - κι άλλα κάνουν...
Μ' αν η ζωή δεν παρατά
τόσο αδύναμα παιδιά
- ε, τότε φύτεψε σ' αυτά
κάποιος Καινούργιος Νους!
Μόνο που κάμποσο αργεί
να 'ρθεί αυτή η αλλαγή
- σαν κάθε Αλλαγή!

Ανάγκη

Και να, ακούγεται φωνή
ήχος στις μάζας το ρυθμό:
« Άχρηστο είναι το εγώ
- καημένη ποιητή -
εκτός κι αν κάνεις βήματα
αυτά που λέμε «στράτες»
- Παιδί με άσπρη κεφαλή! -
και γίνει αυτό σου το εγώ
ολίγον τι κομυνικό...
Και αποσώννει ο Λαός:
«Ο λύκος κι αν εγέρασε
κι άλλαξε το μαλλί του
ούτε τη γνώμη άλλαξε
μηδέ την κεφαλή του».
Μα λύκος δεν γεννήθηκε ο ποιητής
- ένα αλλόκοτο Εγώ
τον έπλασε σχεδόν θεό
κ' η πικραμένη λώρα
τον πείθει - εδώ και τώρα -

να βγει οδηγητής!

(«ΑΝΑΓΚΑ ΚΑΙ ΘΕΟΙ ΠΕΙΘΟΝΤΑΙ» Πιπτακός ο
Μυτιληναίος)

21.2.84

Κάρφωσε ο άνθρωπος τα οικόσημά του
πάνω στην αμόλυπτη γαλήνη — του φεγγαριού,
κι ανώφελα αναζητά το μέλλον του στ' αστέρια.
Ταρίχεψε την αιμοβόρα ιστορία του στη γη.
Γέμισε και τις κούνιες των βρεφών
με λυγμούς οίμωγές πεύνα κι αίμα!
Ανήμπορος ν' αγκαλιάσει, σκότωσε κι άφησε
άταφα στη γη τ' αδέρφια του,
άλλα ξυπόλητα και ματωμένα,
κι άλλα, επίμονα ν' αναζητούν
ευτυχημένο μέλλον.
Αλλά που η φωνή τους είν' άδεια
και δε βρίσκουν να πουν ούτε 'ένα λόγο
για τα κλάματα του κόσμου...
Αυτός ο άνθρωπος πήρε μαζί του, στις γειτονιές του φεγγαριού
όλες τις βρικολακισμένες έχθρητες κι ενοχές του...
Μα εγώ, μαζί σου φτωχέ μου φίλε, η αντρεπωμένη αδελφέ,
δε μας μένουν μέρες και ώρες για σκέψεις
και λόγια πολλά.
Ξέρουμε μόνο ν' αγαπάμε τη ζωή,
σαν τη μάνα που αγαπά και χαιρέται το μωρό της,
στάζουμε ροδόσταμο αδελφοσύνης στις καρδιές μας
και μαζί με τα μπροστάρικα βήματα των άλλων
στην αγωνία και την ξάγρυπνη αναζήτηση
πασχίζουμε να βρούμε τ' απόρρητα της ευτυχίας μας
όχι στ' αστέρια, μα στη ρακένδυτη γειτονιά μας
και στο ζεστό κουρασμένο ιδρώτα μας
ν' ανθοφορήσει κι ευωδιάσει
με το σιωπηλό χαμόγελο της ειρήνης.

Το ψέμα κ' η αλήθεια

Κωστή Κοκόροβιτς

Το ψέμα επιδιώκει ο άνθρωπος,
αφού το ψέμα του μαθαίνουν
και μ' αυτό τον διαποτίζουν
καλής ή και κακής ποιότητας!
Οι καλομαθημένοι ψευδολόγοι
και ψευταποδέχτες έχουν συνηθίσει
το επιχρυσωμένο κ' υψηλού επιπέδου ψέμα.
Κι ο φύρερ του Γ' ράιχ τό'χε διακηρύξει
-πομποδώς-: «ψεύδος επαναλαμβανόμενο...
καθίσταται αλήθεια»!
Με τον καιρό το ψέμα
γίνεται διαχρονικό κι αιώνιο:
Η ιστορία επαναλαμβάνεται,
'Όχι βέβαια αυτόματα,
ούτε με την «επιφοίτηση του αγίου πνεύματος»!
Την ιστορία την επαναλαμβάνουν...
πράγμα που πολύ διαφέρει
από το «επαναλαμβάνεται»!
'Ετσι βολεύει και αυτό συμφέρει:
Παραποίηση και διαστρέβλωση των πάντων.
Τάχα, το κακό, είναι στη φύση του ανθρώπου
και τίποτε τα πράγματα δεν μεταβάλλει.
Κοινωνίες διαβρωμένες έχουν σημαία τους το ψέμα.
Η ιστορία των λαών και των ατόμων ψευδολογεί!
Μόνο η ποίηση τολμά να πλησιάζει την Αλήθεια
και την Αλήθεια να υιοθετεί!

Λαογραφικά σύμμειχτα

Μικρό ιδιωματικό αφήγημα

Η άγια μου μάνα

Του Κίτσιου Κόκκαλη

(Αρκαδινό)

Στο δεύτερο σκαλοπάτι τουτουνού του κατοχρονίτη, μια Κυριακή απόβραδο, μια νύφη ερχότανε από της Βερβίτσας τη στράτα αντάμα με τους συμπεθεραίους, καθάλα σε μια σίβα μουλάρα, κρατώντας χεραγκαλιά το κόνισμα της Παναγιάς για ναν το στήσει στο καινούργιο το κονάκι

Την ίδια μέρα, είχε στεφανωθεί το χηρεβέμενο το Γιώργο το φιδοβοτανά, που από την πρώτη του τη σποριά είχε αρφανά κανα πεντάρι τσιρορομπιλια που τρυγουρίζανε λέσια μέσα στις ρούγιες και τα τροχάλια και πηγαίνανε σύγνεφο το ψειροκόνιδο στα μαλλιά και η ψείρα στ' αλλαξιμια.

Αλλά η Βασίλω του Καπέ πόγινε Κοκκαλό-νυφη, ξεβραχιονίστηκε μια κοπανιά και δεν άργησε να φέρεи τα πράματα στο ζύγιο κι από κοντα παιδοκόμησε και 5 βολές τη νιότερη τη σποριά αγωνίστηκε παλικαρίσια, τά 'βγαλε ούλα πέρα και μ' αναλήφτηκε στα 99 της τα χρόνια - λαχτάρα στην αρφάνια μου — στις 8 του Φλεβαριού, την Κυριακή τ' απόβραδο, Δευτέρα ξημερώματα, με το τραγούδι στο στόμα «του Κίτσιου η μάνα κάθεται...»

Ηρωϊκιά Μάνα χωργιάτισσα.

Πρώτη εσηκωνότανε το μπονόρα με τον αυγερινό, ν' ανάψει τη φωτιά, να βάλει απάνου του ντέτζερα, να βράσει τον τραχανά, για να φαρμακώσει η φαμελιά, να πάει στη χαμοκέλα να κουμανταρίσει τα ζα, να φορτώσει τα σύνεργα της δουλειάς, να τειψει τα κοττερά και τάλλα τα ζούμπερα τα σπιτικά, να νύψει τα παιδιά για το σκυλειό, να πάρει το βυζασταρούδι στη νάκα, και να ξεκινήσει πεζολατόντας αντάμα με τον αρσενικό για το ξωμάχι. Εκεί, να σκάψει, να σκαλίσει, να ρεντίσει, να βοτανίσει, να θερίσει, να τρυγίσει, να ληομαζώξει, και στερνά να φορτωθεί ζαλιά τα ξύλα που είχε μαζεμένα με τη μπουκιά στο στόμα στ' αναπαιήματα που τρώγανε τα ζα, — ναν τα ζαλωθεί και με το παιδί στην αγκαλιά νά' ρθει κατάκοπη με τη λαχτάρα στην καρδιά και στα μάτια, ναϊδεί πως λημεριάσανε τα σκολαρούδια. Να ξεζαλιστεί, να πάρει ένα ένα τα παιδιά στην αγκαλιά να ξελαχταρήσουνε ούλοι, ν' ανάψει τη φωτιά, να μαγερέψει για το βραδινό

τον περιδρομο, να ρίξει φάγνα στα ζα, να βάλει τα παιδιά να σβερκωθούνε, να συγυρίσει ένα γύρω το σπίτι, να πλύνει τ' αλλαξιμια και τ' άλλα τ' αναχρικά, και τέλος φόφια από τον κόπο, να πλαγιάσει δίπλα στο βυζασταρούδι, να ξεκορφιαστεί για ναν του δόκει να βυζάζει, και ναν την πάρει ο ύπνος ξεπνεμένη από τον κάματο, ήσυχη πό'κανε ακαίργια το χρέος της, σα Μάνα, σαν εργάτης, σα βασταγό, σα σκλάβα.

Παναγιά της Ζωής μου, που τους γαλανούς ουρανούς το πρώτο αντίκρυσμα στα δυο σου τα γεράνια τα μάτια, που την αγάπη που μού' δωκες, δε θα μπορούσαν ναν την εδώκουνε ούλα μαζί τα παιδιά του κόσμου σε μιά μάνα, γονατίζω εγώ ο ταπεινός — ιερό σύμβολο της ζωής μου — και προσκυνώ την άγια μορφή σου, για τη μεγαλοσύνη και την αυταπάρνηση πού' δειξες για την ανατροφή της φαμελιάς σου.

Ένα ιδιωματικό γλωσσάριο

Ηπειρωτικού Λαού

Μουσλεκτική καταγραφή Θόδωρου Βραδή
Εννοιολογική και συνωνυμική ερμηνεία
Λάμπρου Μάλαμα

- 1. Ανάσκαμα, ανασκαίνομαι,** (ουσ. και ρ.) = σύχαμα, συχαίνομαι σηδιάζω, απαξιώ, αναγουλιάζω, έννοια αποστροφής και περιφρόνησης.
- 2. Αντράλα, αντραλίζομαι, αντραλατζής** (ουσ. ρ. και επ.) = φασαρία, μπέρδεμα, σαματάς, σύγχυση, ανακάτωμα, γκρίνια, ασυμφωνία, σαματατζής, φασαρτζής, ή φασαρίας κλπ.
- 3. Αρέντα, αρεντιάρης,** (ουσ. και επ.) = Τρεχάλα, τρεχαλατζής, γρήγορο τρέξιμο. (καταγ. μάλλον από την αρένα).
- 4. Αλαμπελιάβρες,** (τουρκ.) - απειλητική έννοια, αλλίμονό σου, κακό που θα πάθεις.

5. Ανασιρίασμα, ανασιριάζω: (ουσ. και ρ.) = ρίγος, ανασιρία, ανατριχίαση, αναρίγηση, αναριγώ, ανατριχιάζω, με πιάνει τρεμούλα, δέος.

6. Απουκουντριάσμενος, αποκουντρίασμα, (επιθ. και ουσ.) = Αποβλακωμένος, αποβλάκωση, απομώρια, απομωρίωση, αποκουντρίωση, θλίψη, ακινησία του μυαλού και αδράνεια.

7. Αλπουτνάζω, αλπουτίνιασμα, (ρ. και ουσ.) = αλεποτίναγμα, πέταγμα, κούνημα σκληρό, εκδίκηση της πονηριάς που προσωποποιεί η αλεπού.

9. Αλαμπασιάτκα, (ουσ) αλιθωρα μάτια, μάτια π' αλιθωρίζουν ή που στραβοκοιτούν, στραβά, λοξά, αλιθώρικα από το αλλού γι' αλλού θωρούν, βερέμικα.

10. Γκλιάστρα, (ουσ.) = Το πρωτόγαλο, το παχύ της νόγεννης προβατίνας, γίδας, ή αγελάδας, το γάλα που πρωταρμέγεται μετά τη γέννα και πήζει κομματάκια. Οι παλιές μανάδες του λαού, έβαζαν τη γκλιάστρα ή γκολιάστρα στο ταψί, την έψηναν στη γάστρα κι έτρωγε η φαμίλια.

11. Γκιρλουμάτης, (ουσ. κι επιθ.) = Αυτός που έχει μάτια γουρλωτά, μεγάλα και τα γουρλώνει, τα γαριδώνει, τα καρφώνει ακινητα σ' ένα στόχο, ή και με άγρια και κακή διάθεση.

12. Γκζεράου, γκιζέρης, (ρ. και επιθ.) = περιπατητής, κάνω περίπατο ξένιαστο, μπερμπαντεύω, ή και χαζεύω εδώ κι εκεί, αποξεχνιέμαι, γυρίζω χωρίς σοβαρό σκοπό, χάνω χρόνο άδικα, τριγυρίζω σε δρόμους και σοκκάκια, σοκκακιάρης.

13. Γρέντζελο (α), (ουσ.) = αγριοστάφυλο. Λέγοντ' έτσι τα όψιμα τ' αριόρογα τα ρέγκικα σταφύλια σε περγουλιές ημάγριες απεριποίητες, ή κι εκείνα τα κορφάδια των αμπελών τ' αριά και τα απότρυγα.

14. Γρούδια ή γρούβια, (ουσ.) = μισοβρασμένα όσπρια, άλυωτα, αχύλωτα, όπως τα φασόλια «μπιάζ» ή τα μπόλια, σπόρια ανάμειχτα που φράζει ο λαός από παράδοση στις 30 Νοέμβρη «τ' Αντριάς».

15. Γκουτσιάλου, γκουτσιάλισμα, (ρ. και επιθ.) = πλένω, πλύσιμο δοντιών και γαργάρας ουρανίσκου, ή και ρούχων μ' αλυσίβες στάχτη και ποτάσα.

16. Γκαραμούζα, γκαραμούζης, (ουσ. και επιθ.) = ασκημομούρα ή τερατομούρης, απαίσια, τρομαχτική εμφάνιση, φοβερή αμφίση, μάσκα που φοβίζει.

17. Ζαπ, ή ζάπι, (ουσ.) = καταδάσασμα, κατόρθωμα, επιβολή πάνω σε πρόσωπο ή πράμα νικηφόρα πράξη, άδραγμα, κουτούπωμα, κυρίεμα. Πώς τό-

Φιλοσοφικές διαπιστώσεις και παραινέσεις

Του Τσε Γκουεβάρρα

Οι επαναστάτες, που θα τραγουδήσουν τον καινούργιο άνθρωπο με την αυθεντική φωνή του λαού, θά' ρθουν. Είναι μια προετοιμασία που χρειάζεται καιρό.

Σημασία έχει, το πώς θα νιώθει το άτομο πιο πλούσιο εσωτερικά και πιο υπεύθυνο.

Μ' αυτούς που δεν είναι αυθεντικοί επαναστάτες, δε μπορείς να κάνεις εμπιστη και σίγουρη δουλειά. Είναι σα να μπολιάζεις ένα φτελιά για να σου κάνει αχλάδια. Όμως αν σύγκαιρα δε φυτέφεις αχλαδιές, δε θά' χεις τους γνήσιους καρπούς που θέλεις.

Για να ξαναποχτήσει ο άνθρωπος την υπόστασή του, πρέπει να πάψει να υπάρχει ο «άνθρωπος εμπόρευμα» και να του χορηγήσει η κοινωνία ένα μέρισμα σε αντάλλαγμα της εκτέλεσης του κοινωνικού του καθήκοντος.

Η αντίληψη που έχουν οι άνθρωποι για το θεό, διαφέρει πολύ από το τί είναι θεός, όσο το φως του κεριού από το φως του ήλιου.

Τα μέσα παραγωγής ανήκουν στην κοινωνία και η μηχανή είναι σαν το οχυρό όπου επτελείται το καθήκον. Ο άνθρωπος αρχίζει να λευτερώνει τη σκέψη του από το άγχος με την ικανοποίηση των άμισων αναγκών του από την εργασία. Αρχίζει να αναγνωρίζεται μέσα στο έργο του και να καταλαβαίνει το ανθρώπινο μεγαλείο του μέσα από το αντικείμενο που δημιουργεί. Η εργασία του δεν προϋποθέτει πια την εγκατάλειψη ενός μέρους της ύπαρξής του, στη μορφή μιας πουλημένης δύναμης που δεν του ανήκει, αλλά, εκφράζει μια δική του εκδήλωση μια προσφορά στην κοινή ζωή, την εκπλήρωση του κοινωνικού καθήκοντος.

(Από επιστολή του το 1965 στο δ' νη της εφημ «Μαρσα» του Μ. Ν. Β. Ν. Ν.)

Μιχάλη Δελησάββα

« Άνθρωποι Δικοί μας »

Μια σειρά πρωτότυπα και συγκινητικά κοινωνικά διηγήματα του εξαιτερου γιατρού - λογοτέχνη της Νέας Μάκρης και της Αθήνας, με γλαφυρή, αληθινή και διδαχτική αφήγηση.

΄κανες ζαπ αυτό. ΄Εννοια μεγάλης πάνω σε μικρή δύναμη. ΄Έχει και ειρωνικό κι επιτιμητικό χαρακτήρα.

Οι Συγγραφείς και τα Βιβλία

Μικρές αξιολογήσεις, παρουσιάσεις, γνώμες και κρίσεις

Από τον Λάμπρο Μάλαμα

Κάνω κριτική δημιουργώντας και όχι ψάχνοντας να βρω λάθη
Μιχαήλ Άγγελος

Ιάσων Ευαγγέλου

Ο βολιώτης γιατρός που ζει και δημιουργεί στην Αθήνα, εξελίχθηκε σ' ένα θαυμάσιο και δυναμικό τοχαστή ποιητή και πεζογράφο. Το γράψιμό του είναι άψογο σ' όλα τα είδη της τέχνης. Πρωτοπαρουσιάστηκε στα γράμματα το 1962. Ως τώρα έχει εκδώσει γύρω στα 25 βιβλία. Τα έργα του σφύζουν από ζωή, χειροπιαστές αλήθειες κι έχουν αισθητική καθαρότητα, προοδευτικό και διδαχτικό χαρακτήρα, ριζοσπαστικά και ανθρωπιστικά μηνύματα. Αλλά, είναι αδικημένα, από κατεστημένα, σε προβολές και προσβάσεις στο αναγνωστικό κοινό. Κέντρο πάθους και πυρήνας του, είναι ο σύγχρονος άνθρωπος, με την άδικη μοίρα του, τ' αδιέξοδα, τις κοινωνικές του σχέσεις και τις μορφές δουλείας. Κάθε ποιητικός στοχασμός και κάθε διήγημά του, περιέχει πάμα ηθοπλασίας και σπέρμα ιδανικού. Η ομορφιά μαγίνει από την αλήθεια και την απλότητα του λόγου του και διαμορφώνει το αδρό και λαγαρό γλαυρό του ύφος. Η ποιητική μετουσίωση της σημερινής φιλοσοφικής θεώρησης των πραγμάτων, είναι πολυδύσκολη ν' αποδοθεί στο καθ' αυτό της είδος. Αλλά, η ποίηση του Ι.Ε. με το ντύμα της φιλοσοφικής σκέψης και με το αίσθημα της ανθρωπιάς, δίνει μια ρεαλιστική αντίληψη κι αξιωματική κοινωνιολογία το στίγμα των γεγονότων. Ένα γνώρισμα χαρακτηριστικό στο πνεύμα του Ε. είναι κι ο απαλός και βαθύ, σαρκασμός. Τελευταία κυκλοφόρησε το αρηγηματικό βιβλίο του «Ο Ένας και οι Άλλοι» και το «ψηφιδωτό». Στους αριθμημένους (500) ποιητικούς του στοχασμούς, αγκαλιάζει όλον τον κόσμο, με τις έγνιες, τους καημούς και τα προβλήματατά του. Μα προπαντός στιγματίζει τις κοινωνικές αδικίες. Με το πλούσιο και καλοδουλεμένο διηγηματογραφικό του υλικό την κριτική, και τις θέσεις του και στα προηγούμενα και στα δύο αυτά έργα, ο Ιάσων Ευαγγέλου αποδειχνει πως είναι: μια ακέυια ηθική συνείδηση· ένας πνευματικός άνθρωπος με σκέψη νυστέρι σκονισμένο, που μπαίνει σε βάθος μυχών κι ακατέμνει κι αφορίζει, για καθαρότητα, το κακό και τη βία του καιρού μας.

Άννα Μπουρατζή - Θώδα

Το τέταρτο βιβλίο της κυκλοφόρησε η εμπνευσμένη ποιήτρια Α. Μ. Θ., με τίτλο «Χάι-Κάι και Τάνκα» μμητικής μορφής του απωανατολίτικου γνωστού μετρικού τύπου. Το στυλ της έκφρασης

και διάταξης εδώ, είναι κοφτό, στοχαστικό κι επιγραμματικό. Στίχοι με πυκνό και βαθύ νόημα, αιθέριο κι ελειπτικοί, με υποβλητικές εικόνες μαγικού κι εντυπωσιακού αποφθεγματικού λόγου· που σε κερδίζουν καθώς στέκεις στο κάθε φιλοσοφημένο ψίγμα, το νιώθεις και προβληματίζεσαι.

Είναι μια πρωτότυπη στιχουργία, που δεν λείπει η προοδευτική ιδέα, το συναίσθημα και το μήνυμα για τα γενικά διαφέροντα της εποχής. Σ' όλες τις αποσταγμένες ποιητικές ενοράσεις της, διαφαίνεται μια άγρυπνη κι ευωμένη ρωμαντική και ρεαλιστική διάθεση.

Χαϊκίαικες νότες χαράς κι αισιοδοξίας, με δείγματα ευγενικής και μεγαλόκαρδης, ψυχικής ευφορίας, που θυμίζουν Ομάρ Καγιάμ, Ινδούς κι Ανατολίτες ποιητές.

Όμως, είναι χαρακτηριστικό το γνήσιο αίσθημα και ο προσωπικός τόνος της Άννας Θώδα. Με το μορφικό αυτό είδος στη χώρα μας ασχολήθηκαν μερικοί, όπως ο Αντωνίου, ο Πατριαρχέας, ο νέος ποιητής Δ. Δημητριάδης κ.α.

Δημήτρης Δημητριάδης

Ποιητής και στοχαστής από τη Θεσσαλονίκη. Ένα νέο γερό, άψογο κι αξιοθαύμαστο ταλέντο. Είναι από τους πιο ελπιδοφόρους νέους κοινωνικο-δραματικούς ποιητές που εμφανίστηκαν τα τελευταία χρόνια στο λογοτεχνικό προσκήνιο, με στέρεο και προοδευτικό αισθητικό υπόβαθρο, αξεία παρατηρητικότητα κι εποπτεία, πάνω σε γενικά και ζωτικά προβλήματα. Από τα πρώτα του κιόλας βήματα επιβλήθηκε στα είδη της ρεαλιστικής ποίησης και στον κοινωνιολογικό στοχασμό, παίρνοντας θαραλέες θέσεις και ξεδιαλώνοντας ένα στόφιο προσωπικό, λαγαρό και ραφινάτο ύφος. Τό «Ε.Π.» από τα πρώτα του γραφτά, τον αγκάλιασε με στοργή, περηφάνια, και του άνοιξε δρόμους. Αποτιμήσαμε σωστά και προβλεπτικά την πηγαία κι εκρηχτική πνευματική του ιδιοσυγγρασία, με βαθύ αίσθημα κι ευθύνη, πάνω στο σκοπό της αληθινής τέχνης. Της τέχνης «όπλο και πρόχρωμα» όπως λέει κι ο Μπρεχτ, για τον άνθρωπο και το ανέβασμά του.

Πριν λίγο καιρό, εκτός από τις συνεργασίες του σε λογοτεχνικά περιοδικά, έδωσε και την παρουσία του με ποιητικό βιβλίο. Έχει τίτλο «Χωρίς Σύνορα». Είναι ποιήματα με αδρό και κοφτερό λόγο, με φλογερό αίσθημα ανθρωπιάς, λυτρωτικές ιδέες, κι

ένα βαθύτερο ψυχισμό. Απόσταγμα μιας κραυγαλέας διαμαρτυρίας για τα ολέθρια της βίας και της βαρβαρότητας των ημερών μας. Από τον Δ. Δημητριάδη, έναν ποιητή που πείθει και συναρπάζει και αφεντονίζει τον καυτό αληθινό του λόγο, που τρυπάει την αγωνία, την πόρωση και ρίχνει αχτίδες ποιητικού φωτός, περιμένουμε πολλά και πιστεύουμε, πως θα πλουτίσει τη νεώτατη ποίηση, με τους δυναμωτικούς χυμούς του.

Θεοδόσης Δασκαλόπουλος

Ο Θ.Δ. είναι ο διευθυντής του παλιού έξοχου περιοδικού «Ευβοϊκός Λόγος», που έχει διαγράψει μια τίμια αγωνιστική πορεία, πριν από τη διχτατορία. Πεζογράφος και κριτικός της γενιάς του '60, με μίαν άβολη και άμεσα συγκινησιακή γραφή. Γνωστικός κι αθόρυβος, υπόδειγμα σεμνότητας κι ευγένειας, είχε σιωπήσει για πολλά χρόνια. Θυμόμαστε έντονα, ένα δραματικό πεζογραφικό του έργο για την τοτινή βασανισμένη εργατιά το «Κορμιά στα Θεμέλια». Ο γράφων που βρισκόταν στην αρχή της συγγραφικής του πορείας, είχε βαθιά εντυπωσιαστεί και συγκινηθεί. Τον τελευταίο καιρό, νιώσαμε μεγάλη χαρά και ικανοποίηση, που ο Δ. εμφανίστηκε πάλι στο λογοτεχνικό προσκήνιο, με το νέο, σπουδαίο και μορφωτικό βιβλίο του με δοκίμια και άρθρα, που έγραφε κατά καιρούς και τους έχει τον τίτλο «Ώρες Μάχης». Συγκροτημένος και φιλοσοφημένος πνευματικός άνθρωπος, ο ευβοϊκής συγγραφέας, μας δίνει, με το γερό και προικισμένο ταλέντο του, πολλές διδαχτικές εμπειρίες, από τη δραματική, την κίβδηλη και πολυταραγμένη ζωή της εποχής μας. Έτσι, με το εξαιρετο ανθρωπιστικό του ήθος, το μαστορικό και γλαφυρό του ύφος, προσφέρει πάλι ένα τρανό δείγμα της αξιοσύνης του, «συμβολή στον αγώνα του εξανθρωπισμού», όπως γράφει στον υπότιτλό του. Κάθε τέχνη του λόγου του, είναι κοινωνική και διδαχτική, και την έχει τόση ανάγκη ο λαός μας. Χαιρετίζουμε την αγαπητή και αξιωματική φυσιογνωμία του Θ. Δασκαλόπουλου στα προοδευτικά μας γράμματα.

Ζαφείρης Στάλιος

Ο πρώην διπλωμάτης λογοτέχνης δυνάμωσε ακόμα πιο πολύ την ποιητική κι εκδοτική του παρουσία. Ένα μυθιστόρημα με τίτλο «Βραζιλιάνικο Ιντερμέντζο» και 2 ποιητικά έργα το «Πολιτεία 2» και «Πολιτεία 3». Παρουσιάστηκε στα γράμματα το 1945 κι έχει ως τώρα 16 βιβλία ποιητικά και πεζά.

Όλα τους έχουν ψυχολογία, έμπνευση, χαρακτηρισμό, πλατιά θεώρηση του κόσμου και δραματικές αποχρώσεις. Ο Στ. είναι ποιητής και πεζογράφος του βαρύτονου και πληθωρικού στίχου, όπως ο Σ. Παυλέας. Η επιδοσή του στη δραματική τέχνη απορρέει κύρια από εμπειρίες ταξιδιών της παλιάς του ιδιότητας και παίρνει έναν ψυχισμό που φτάνει σε τραγικές διαστάσεις. Μια ποίηση και πεζογραφία μακρόχρονη, θετική και λυτρωτική. Θέματά του, οι καταπιέσεις των αδύνατων από τους ισχυρούς. Ζώ-

ντας χρόνια σε χώρες της Αφρικής, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής και συμμερίζομενος απεχτά τον πόνο και την αφόρητη δυστυχία των άποικων και άτυχων παριών, μετουσίωσε με σπαρασμό στην τέχνη του, το δράμα τ' ανεκδιήγητο εκείνων των λαών. Ανθρώπων μαζών που βρίσκοντο σ' αφυπνιστικά κι εξεγερτικά στάδια, ή και καθηλωμένων ακόμα στην υποταγή και την αθλιότητα. Εκεί που ακόμα σέρνονται σκλάβοι κι ερπετά στην πείνα και στη λάσπη, και με λαχανιάσματα και βόγγου σηκώνουν το σταυρό του γολγοθά, ματώνοντας δυστυχούν, υποφέρουν και αγωνιζόμενοι προηδύκουνε την ανόστασή τους. Ο ποιητής βέβαια, δίνει το μήνυμα, πως η ανύσταση θάρθει και γι' αυτούς τους λαούς, αλλά, φυσικά, με σκληρούς αγώνες και θυσίες, και όχι μοιρολατρικά, με τη διάσπαση και την αδράνεια. Περιγραφικός, εκρηκτικός κι επαναστάτης στην ποιητική ευφορία, που αντιστοιχεί γενικά στα σημερινά πολεμικά δράματα, ο Στάλιος χωρεί με τα ίδια φόντα κι αποθέματα με τις ίδιες ανησυχίες στη δημιουργική του πορεία.

Παναγιώτης Παναγούλιας

Παλιός, φωτισμένος κι ευσυνείδητος εκπ/κός λέει τουργός. Φιλολόγος με πραγματική, λαϊκή και προοδευτική φιλολογία, και λογοτεχνικό ταλέντο. Γνωστός κι από λογογραφικά (παροιμίες κ.λπ.) κείμενά μας έδωσε πρόσφατα κι ένα σημαντικό έργο με «σελίδες από το έπος του 1940». Την «Πορεία Θριάμβου» όπως το επιγράφει, (ανάμεσα απ' την ιστορία και το θρύλο). Είναι απομνημονεύματα, δοσμένα με πολλή τέχνη και βασισμένα στη βιωματική του αλήθεια που σε καταχτούνε. Χωρίζει το βιβλίο σε τρία μέρη και πολλά μικρά κι ωραία σκίτσα. Το πρώτο μέρος έχει μια ιστορική εισαγωγή και το χρονικό του πολέμου. Και στ' άλλα δύο έχει στιγμιότυπα κι επεισόδια από την πορεία του σαν έφεδρος αξ/κός στον ελληνοϊταλικό πόλεμο και στ' Αλβανικό Μέτωπο, με χρονικές ενότητες. Τα έζησε όλα ο ίδιος και στην πρώτη γραμμή. Έχει άφθονα στοιχεία και ντοκουμέντα, δραματικά και ήρωα τραγικά συμβάντα. Στρωτό καθαρίο, ελκυστικό το γράψιμό του, σε κρατάει συγκινημένο και σε διδάσκει. Έχει δυνατές περιγραφές, ζωντανές και παραστατικές σκηνές πάνω σε περιπέτειες και συγκρούσεις, με προβλήματα στερήσεων και πείνας. Βαθιά ψυχολογία ρεαλιστική, αλλά και με καταστάσεις παραισθήσεων και μεταφυσικών σκέψεων, μα που σε παρηγορούν και σου δίνουν το μήνυμα της δικαιωμένης Αντίστασης απέναντι στο φασισμό και την ηθική δύναμη της ανθρωπιάς και της ειρήνης. Υπέροχη αφήγηση και με σχετικό χιούμορ, που σμίγει μέσα στον πόνο και στο δάκρυ της χαράς και του ενθουσιασμού, των πατριωτικών αισθημάτων, αλλά και σε εμπυκλώνουν στο ιερό καθήκον του «αμύνεσθε περί πάτρις». Ο Π. Ι. Παναγούλιας δεν είναι μόνο ένας εξαιρετος συν/χος εκπ/κός & πατριώτης, μα κι ένας αξιόλογος συγγραφέας.

Ναπολέον Δοκανάρης

Νε συστηματικές έρευνες και σεβαστή βιβλιογραφία, ο αντι/ρχης χωρ/κής, φιλόλογος και ιστορικός συγγραφέας, κερκυραίος Ν.Δ. επιτελεί σεμνά κι αυθυπαυτικά ένα χρέος αξιοποίησης ορισμένων παλιών συνθηματικών μορφών του σώματος που υπηρετεί.

Όταν άνθρωπος που παραδέχεται κι εκτιμάει διαλεκτικές μεταβολές κι εξελίξεις, με τη σκαπάνη της αναδιφιστικής του υπομονής κι επιμονής, και της δημοκρατικής του ευσυνειδησίας, τιμάει την ελληνική αστυνομία, και τα γράμματα, αναστρέφοντας μόλις τη λήθη, φυσιογνωμίες που είχαν καταχωνιάσει μερικά, οι πολιτικές σκοπιμότητες του παρελθόντος. Προσπαθεί να συμφιλιώνει τις αντιθέσεις και να ρυθώνει τις αποστάσεις της αδικίας, με τα συγκαιρινά πολιτισμικά μας δεδομένα. Ο κ. Δοκανάρης, χουντοκρατίας ήταν σε δυσμένεια... και σαν εξόπτος. Αλλά, από τη μεταπολίτευση το '74, εργάζεται με ζήλο και πόνο σε πρόσωπα και πράγματα, για την Χωρ/κή, που διαδραμάτισαν έναν πατριωτικό και δημοκρατικό ρόλο στους εθνικοαπελευθερωτικούς αγώνες του περασμένου αιώνα.

Με αφοσίωση στην ιστορική αλήθεια, έδωσε ως τώρα 11 εργασίες. Τό πρόσφατο βιβλίο του «**Μιχαήλ Γ. Σισίνης**» είναι μια μελέτη με στοιχεία και στοιχεία, για τη δράση αυτού του γαστουριώτη, που άρχισε να γράφει την εποχή του 1821 και μετά. Ήταν αντι/ρχης και όπως τονίζει ο συγγραφέας «είχε διαρκώς τρώσει και δημοκρατική συνείδηση από τον μεγάλο πατέρα του Γ. Σισίνη, ο οποίος, εγκατέλειψε τον Καποδίστρια όταν είδε ότι, ο τελευταίος βούυσε το δρόμο της απολυταρχίας». Ο Μιχ. Σισίνης ήταν και μνημένος στην εξέγερση του Καλλέργη Μακρυγιάννη και συντέλεσε κι αυτός όπως άφει ο Δ. στη συνταγματική μεταβολή της 3ης πτίμβρη του 1843.

Είν' αλήθεια ότι, σ' όλες τις περιστάσεις και στα σκληρά σώματα, στους πιο στεγανούς κλάδους κρατικού μηχανισμού, με την εξέλιξη και τις ιδιαιτερότητες της ζωής, εκδηλώθηκαν κι αγωνίστηκαν και περήφανα, για το δίκιο την αλήθεια και το κοινό καλό, σπελέχη της χωρ/κής με δημοκρατικές ποιότητες όπως ο Μ. Σισίνης και άλλοι, που έχουν απομνησθεί, γιατί έχουν θαφτεί βαθιά στην άβυσσος της λήθης, της αχαριστίας, ακόμα και των καταργημάτων. Και δεν ήταν μόνο από τον περασμένο αιώνα. Τρεις χιλιάδες χωροφύλακες και βαθμοφόροι τους, είχαν πλαισιώσει τον ΕΛΑΣ στην Εθνική αντίσταση και χίλιοι τις ανταρτομάδες του Ζέρβα που αγωνίστηκαν ως το τέλος και πολέμησαν τους ταχτητές, ηρωικά. Αλλά, σ' ας μου επιτραπεί κι άλλο παράδειγμα. Ο Κ. Καντάρης διοικητής χωρ/κής ορίστηκε το 1962, (κι έπειτα ανώτερος Ηπίου) κλήθηκε τότε να ανατοκυλίσει τον εξισχυμένο και τα κενά του αγροτικόκοσμο της Αιτωλοακαρνανίας, παρ' όλο, αλλεπάλληλες κυβερνητικές εντολές, «αχτυπηθεί στο φαχνό». Με τη στάση του κινήσει, ο αντι/ρχης Κ. Καντάρης απόδειξε τ' ανθρωπιστικά και δημοκρατικά του φρονήματα. Γιαυτό οι εργασίες του κ. Δοκανάρη, θα πάρουν μια μέρα τη θέση τους, αξίζει στην ιστορική παρακαταθήκη του σώματος.

Θόδωρος Νταλάσης

Δάσκαλοι με τόση αγάπη κι επίδοξη στη μουσική και στη λαογραφία, είναι πολύ λίγοι στη χώρα μας, τον τελευταίο καιρό της πεζής υλιστικής ζωής και της ελαστικής συνείδησης.

Ο Θ. Ντ. από τα Γρίκαλα, εκτός από τα εκπαιδευτικά του καθήκοντα και τ' αδιάκοπα μουσικοφιλολογικά του διαφέροντα, δούλεψε, ερεύνησε, σύλλεξε και τύπωσε μια πολύ αξιόλογη λαογραφική συγκομιδή με την επιγραφή «**Συλλογή Δημοτικών Τραγουδιών Δυτ. Θεσσαλίας**». Με πτυχία και ακούραστο μόχθο, αλλά προπάντων με το πτυχίο της λατρείας στο λαό μας και στη δημοτική του μουσική, πέτυχε μια περίσωση πτυχής θησαυρών της παράδοσης και του λαϊκού μας πολιτισμού. Ο Ντ. είχε επίγνωση ότι, ο παμφάγος χρόνος; με τα νόθα κι ανθελληνικά στοιχεία ξένης κι ανεπίδεκτης —για τη γνήσια ρωμαϊκή ψυχολογία μουσικής, θα παραγκωνίσει ή θα ρίξει στη λήθη τα διαμάντια του νου και της ψυχής του λαού μας. Γιαυτό τίμησε τα βιωτικά μας, τα ριζοκρατημένα τραγούδια, της ελληνικής ψυχικής λεβεντιάς και της αδερφούνης.

Δασκάλους σαν τον Θ. Ντ. το υπουργείο Παιδείας πρέπει να τους βραβεύει. Έστω ηθικά. Να υποκινεί έτσι το ενδιαφέρον και την άμιλλα και σε άλλους εκπαιδευτικούς να εργαστούν και να προσφέρουν στον τομέα της απόρφανης πια λαογραφίας, της τόσο θετικής και συγκινητικής αυτής των εθνικών μας αρετών επιστήμης του κοινωνικού κολαϊκού μας βίου.

Γιώργης Σταυρόπουλος

Ο μεσοήνιος ποιητής που ζει κι εργάζεται ως ταχυδρομικός στην Αθήνα, είναι της γενιάς του '70. Μας έστειλε 2 βιβλία του, με φλογερά πεζοτραγούδια. Το «**Χαμένες Αγάπες**» και το «**Αλήθειες**». Είναι πληθωρικά σ' ένα γενικό αγκάλιασμα ζωής. Αυθόρμητος, ζωντανός, παραινετικός και αφοριστικός ο λόγος του. Μια πληθωρική και ριζοσπαστική στιχουργία. Στιχουργικό συνταγολόγι θα λέγαμε. Βγαίνει απ' την ανήσυχη ψυχή του, που παθιάζει για χαμένους παράδεισους και για σωστούς προσορισμούς, στις ανθρωπιές τα ιδεώδη. Επισημαίνει ξεστρατίσματα, και εγκυβεί τ' αδύναμα παρχεισμένα πλάσματα, να βρουν και να γνωρίσουν τον αληθινό και σωτήριο σκοπό της ύπαρξής τους, να νιώσουν την πραγματική τους επιτυχία. Έχει επιρροές από τα γύρω του ανθρώπινα δράματα κι από γνωστούς πολύπλαγκτους ποιητές του καιρού μας. Ο Στ. βλέπει τον εργάτη και τον κόσμο, σαν πονεμένος αδερφός, που τονε φλογίζει ο πόθος της γενικής αφύπνισης. Οι στίχοι του είναι σα φλόγα κι απ' αληθινά πουλιά, που δίνουν μ' αμετροέπεια τη μέθη του πάθους του, ενάντια σε κάθε μορφή δουλείας. Πιστεύει και διακηρύττει απ' αυτόν τον ατιθάστρο λόγο του, τη δύναμη του εαυτού του, και την αγάπη του στον κόσμο. Ένα υλικό κοινωνικοπολιτικό που προσφέρει κηρυγματικά τα όνειρα και τα ιδανικά του. Δεν τον πολυσιάζει η υποταγή στο νόημα της τέχνης. Οι στίχοι του, εξαμολιούνται χωρίς αφαιρέσεις αισθητικής διατάξης, σε αυστηρούς ποιητικούς

Από τη θεατρική ζωή και κίνηση

Το ελληνικό και ξένο θέατρο

Μια κριτική επιστολή του κορυφαίου ηθοποιού, λογοτέχνη και κριτικού

Θάνου Κωτσόπουλου

Δια να μη θρηνήσουμε μετ' ολίγον
την παντελή διαφθοράν
της θεατρικής τέχνης.

Φώτος Πολίτης
1.3.1915

Αγαπητέ μου φίλε κ. Λάμπρο Μάλαμα, διαβάζοντας τις μονόπρακτες κωμωδίες σας, συλλογίζομαι πόσα πραγματικά άξια ταλέντα υπάρχουνε στον ελληνικό θεατρικό χώρο, πού' ναι άγνωστα ακόμα στο κοινό της πατρίδας μας.

Σ' άλλες χώρες, τιμούνε την εθνική πνευματική παραγωγή τους. Εμείς εδώ... Κάποτε θα το καταλάβουμε πως παίζοντας ολοένα τα ξένα θεατρικά έργα, δεν προσφέρουμε καμιάν υπηρεσία στην πατρίδα μας. Γιατί, τα έργα αυτά, δεν καθρεφτίζουν τη γνήσια ελληνική ζωή, και το αληθινό ελληνικό πνεύμα. Μήτε τους χαρακτήρες μας τους τύπους μας, τα ήθη και τα έθιμά μας αποδίδουν. Είναι ξένα σώματα που πολεμάνε αντίδοι γιατροί να τα εισαγάγουν στο σώμα μας νομίζοντας πως τάχα μας θεραπεύουν... Ακόμα, τούτες οι προσφυγές μας στην ξένη θεατρική λογοτεχνία, δείχνουνε φανερά τις λογής - λογής αδυναμίες μας. Πως δεν έχουμε καρδιά, μάτια κι όσφρηση, που να λειτουργούν ελληνικά. Και το χειρότερο, πως περιφρονούμε τον ίδιο τον εαυτό μας ...

Δεν λησμονώ το λόγο του Σολωμού, πως ό,τι είναι αληθινό, είναι και εθνικό. Μα, φυσικά, ο εθνικός μας ποιητής θα εννοούσε πως αυτό το αληθινό, θα προερχόταν πρώτα από την πατρίδα μας...

Ας είναι. Όταν θα καταλάβουμε πως στη χώρα μας δεν απομένουν οι καλές παραστάσεις, αλλά, τα καλά έργα των Ελλήνων συγγραφέων, τότε θα φιάξουμε το δικό μας, το ελληνικό θέατρο. Κι έχουμε, δόξα τω Θεώ, υποδείγματα που θα μπορούσαμε να τα συνεχίσουμε. Πρώτα πρώτα, την ελληνικότατη «Τρισεύγενη» του Κωστή Παλαμά, μέγα υπόδειγμα ποιητικού ρεαλιστικού θεάτρου, κ' ύστερα, τα έργα του Ξενόπουλου, του Μπόγρη, του Χορν, του Θεοτοκά, του Τερζάκη. Αλλά, κολλήσαμε στη «λάσπη» των ξένων έργων... και δεν κάνουμε ουτ' ένα βήμα δικό μας, πέρα από τις άγνωστές μας ξένες περιοχές.

Βέβαια, πρέπει να πούμε πως ο ντόπιος θεατρικός συγγραφέας πρέπει να ξέρει τις πηγές του παγκόσμιου θεάτρου, για να γράψει καλό θέατρο. Κι ένας κωμωδιογράφος, δεν μπορεί ν' αγνοεί τον Αριστοφάνη, τον Μολιέρο και τον Γκολντόνι. Μήτε ένας δραματογράφος να περιφρονεί τον Σοφοκλή, τον Σαίξπηρ, τον Σίλλερ και τον Γκαίτε. Ας μην ξεχνούμε πως το καλύτερο έργο του Οΐπεν, τους «Βρυκόλακες» τους έγραψε πάνω στην τεχνική του «Οιδίποδα Τύραννου» του Σοφοκλή. Και πάμπολλοι ξένοι συγγραφείς, ακόμα και μεγάλοι, Κορνέιγ (Γαλλία), Σω (Αγγλία), Ονήλ (Αμερική), Χάουπτμαν (Γερμανία), Γκόγκολ (Ρωσία), κλείσανε στα έργα τους τα διδάγματα των μεγαλύτερων απ' αυτούς συγγραφέων του κόσμου.

Σας χαιρετώ εγκάρδια
Θάνος Κωτσόπουλος
Αθήνα 20.3.84

κανόνες. Οι φωνές του γίνονται πεζόρυθμες κραυγές. Ο Στ. έχει πολλά να πει και τα καταγράφει με συναίσθημα και πόνο, όπως τα νιώθει. Αυτό είναι και το ύφος του. Δεν τον ενδιαφέρει το μέτρο. Στην πεζοποιητική του πλημμυρίδα, βρίσκει την ευτυχία του. Τον συνοδεύουν οι ευχές μας.

Λάμπρου Μάλαμα
1) «Σημειώσεις
ενός Ταβερνιάρη»
Μικρά αφηγήματα και στοχασμοί

Μέ τό σφυρί στά Καμώματα

λλότρια-συναφή και παράταιρα

Του Άλκη Φωτεινού

Ένας δεκάχρονος τραγουδιστής κ' η εθνική μας μουσική

Όσοι ακούσανε στις 25 Μάρτη με την επέτειο, τον άχρονο Δημητράκη Λάλεζα από το Μοριά, να γουδάει όλα τα δημοτικά του λαού μας σαν αηδό-πρέπει να νιώσατε σαν Έλληνες, εθνική και κή περηφάνια. Ήτανε τόσο αξιοθαύμαστος, που τον ζήλευαν ως και οι γλυκές αηδόνες: Βιτάλη, Ξέιου, Βέρα, Γ'λυκερία κ.α. Προσωπικά, ένιωσα ή ά συγκίνηση περηφάνιας με ρίγος και με δάκρυ τις αξίες του λαού μας. Μάλιστα. Στ' αγνό προ-τάκι του Λάλεζα, αχτινοβολεί κάθε αρετή κι αξία καθαρού ελληνισμού μας, της αναβλαστάρας ρω-σύνης. Αυτό είναι το εθνικό και λαϊκό μας τραγού-δι ατέρμονος ανθρώπινος πόνος. Το παρελθόν και τάρόν του λαού μας. Τα βάσανά του. Η εθνική του τόττητα. Ο ατέλειωτος αγώνας για την ακέρια τεριά και την εθνική του ανεξαρτησία, π' ακόμα την κατάχτησε κι ας αγωνίζεται 160 χρόνια μετά 1821. Κακώς ορισμένοι επιδειξίες τον τελευταίο τρό, εξυμούν και προβάλλουν σαν το άπαντο της ρσικής το μπουζούκι. Εθνικά και παλλαϊκά μας να είναι: το κλαρίνο, το βιολί, η φλογέρα, η ρα, το λαούτο, η κιθάρα, η πίπιζα, το σαντούρι, το φι και άλλα που συναυλίζουν τη δημοτική μας ρσική. Είναι βίβαια και το μπουζούκι. Αλλά επιπό-κια ονόμασαν «λαϊκή» μουσική τα ρεμπέτικα. Ρε-ζέτικη μουσική, μάλιστα, που προέρχεται από τα μπέτικα.

Αυτή η έννοια είναι η σωστότερη. Την τιμούμε πόν και τη ρεμπέτικη. Όμως, στις διαστάσεις κι στα μέτρα που της αξίζουν: όταν δεν γίνεται ιζήμια, όπως παλιότερα με κάποιον άζεστο υπόκο-μο, που εύκολα υποκινούνταν στη ναρκωμανία και το έγκλημα. Κι αναγκάζονταν η αστυνομία και τ' α-γόρευε.

Τον Έλληνα βίβαια, ούτε οι «Μαντουμπάδες» τον ήνουν Ινδιάνο, ούτε «Της μαστούρας ο σκοπός» « Ό-ν καπνίζει ο λουλάς». Ούτε οι «Δuo σφαίρες στο φάτι- τον κάνουν χασικλή κι Αμερικάνο. Υπάρ-ουν οπωσδήποτε και τα καλά και πονεμένα ρεμπέτι-ι που εκφράζουν και με τουσιώνουν και παρηγορούν αλαφρώνουν προπάντων με τον ήχο τον παθητικό, υς άλλοτε καημούς της φτώχειας, σαν αυτά που μι-τουζούκι εξιληγισμένο τραγουδιούνται στις μο-έρνες συμφωνικές ορχήστρες από κορυφαίους καλ-τέχνες, όπως είναι ο Γ. Νταλάρας, δείχνει πιότερο τι, θα πει Ελλάδα στους ήχους του, στα γνήσια και ανεμένα λόγια, στο τρέμουλο της φωνής του, στους ρυθμισμούς, τα τσακίσματα, τις αποχρώσεις και

τις θετικές αντιθέσεις της ελληνικής ιστορίας και λεβεντιάς, της ελληνικής φύσης και της αφομοιωτι-κής δύναμης των βιωμάτων της φυλής. Η γιαγιά του, τονε μύησε πρώτη το Δημητράκη στο τσάμικο, στο σурτό και στο κλέφτικο που πιστεύουμε πως, όταν έρθει σε ηλικία θα τ' ανανεώσει με νέους χυμούς. Γιατί, οι κερδοσκόποι, οι νόθοι, οι επιτήδειοι κ' οι ψεύτες τ' άχουνε παρακακοποίησει. Η μάνα του είπε ότι, αυτό «το παιδί θαύμα» τραγουδιστά γεννήθηκε, τραγουδιστά μονάχο του κουνιαρίστηκε και η πρώτη του λαλιά ήτανε τραγούδι! Γεννιούνται λοιπόν οι καλλιτέχνες από την αιώνια, θαυμαστή κι αστείρευ-τη μήτρα του λαού μας και δεν γίνονται όπως θέλουν οι φκιασιδοτζήδες: να ψευτίζουν τις αξίες του λαϊκού μας πολιτισμού.

Για το διάβασμα

Ιδέστε πόσο ποιητικά σοφά και με τον τρό-πο του μίλησε για την αξία της μελέτης και του βιβλίου, ένας απλός χωρικός αγρότης ό-ταν ρωτήθηκε σχετικά

«Το διάβασμα, είναι σαν το σκούπισμα. Όταν μελετάς, είναι σα να σκουπίζεις και καθαρίζεις το νου και την ψυχή από σκοτάδια και τους δίνεις φως. Κι όσες φορές να σκουπίσεις, κάτι θα βγά-λεις κι όσες φορές να διαβάσεις κάτι πάλι καλό θα βγει, κάτι θα ωφεληθείς.

Το σχόλιο περιττεύει.

Τάδε έφη Γεφτουσένκο

Ο γνωστός Ρώσος ποιητής δήλωσε πρόσφατα: «...Τα τελευταία χρόνια, ο κόσμος, έχασε πολλούς μεγάλους ποιητές... και νέοι μεγάλοι ποιητές, ακόμα δε γεννήθηκαν. Δεν υπάρχουν πια Νερούντα, Κουαζί-μοντο, Πάστερνακ και Αχμάτοβα...» Μα... «μεσάνυ-χτα» έχει ο Γεφτουσένκο για τη μαμά μας την Ελλα-δίτσα, που καλά έδωσε έναν Όμηρο, έναν Αισχύλο κι έναν Αριστοφάνη... δεν παρακολουθεί πως από τα 10 περίπου εκατομμύρια πληθυσμό, εδώ, σήμερα, ότι τα 3 είναι «μεγάλοι» ποιητές; Και ο «μεγαλύτε-ρος» του κόσμου, από τους ζωντανούς, είναι ο Γ. Ρίτσος; (Τό'πε και ο Αραγκόν στα γηραιά του και η Ευτυχία Καρύδη στην εφηβεία της). Αμ καλά, αυτά ο Ρώσος διάσημος τ' άγνοεί. Ποιός τού'πε όμως, πως έχει δικαίωμα να λησμονεί τον «μεγαλύτε-ρο του σύμπαντος» από τους πάντα πεθικμένους, με τη νικρή — αφότου μονταρίστηκε — πεζόλογη στι-χουργία, λίγων δεκάδων ποιημάτων, (δεδομένων ι-στορικών γεγονότων και ανώμαλων εκφυλιστικών βιωμάτων) του κατά Σαβοίδη Καβάφη του «μέγα ποιήταρου του σύμπαντος κόσμου»;

Αλήθειες για το Σκαρίμπα

Η άχαρη μοίρα, μας έταξε στη σκοπιά της έρευνας, στην επισκόπηση, τη μελέτη και βαθύτερη ενδοσκόπηση, για πρισματικές και σφαιρικές θεωρήσεις, πλατύτερες διαστάσεις και προβληματισμούς, ως αναφορά πρόσωπα, πράγματα, έργα και γεγονότα των καιρών μας. Προσπαθούμε ν' απομυθοποιήσουμε το ψέμα, την υπέρβαση. Γιατί το πολύ το ψέμα, στις μέρες μας, σκεπάζει τις αλήθειες και τις αντικειμενικές και σωστές εκτιμήσεις και αποτιμήσεις. Το ψέμα, εύκολα παρασύρει τους ανθρώπους. Πολλές φορές, γίνεται το άνθος του λόγου. Οι ευκολόπιστοι εντυπωσιάζονται απ' αυτό. Το πιστεύουν και το εγκολπώνονται.

Ειπώθηκαν πάρα πολλά, για το Γιάννη Σκαρίμπα που πέθανε προ καιρού στη Χαλκίδα σε ηλικία 93 χρονών. Ο Σκαρίμπας υπήρξε πράγματι ένας σημαντικός λογοτέχνης, με το γνωστό προσωπικό, υπερβατό και σαρκαστικό του ύφος. Ο ιδιόρρυθμος στυλίστας, πεζογράφος και ποιητής, ήταν ένα σπινθηροβόλο μελετημένο κι αμίμητο πνεύμα όπου, σ' όλη τη ζωή του, με ειρωνία και χιούμορ, με αταλάντευτες υλιστικές πεποιθήσεις, αντικάλαιψε τα διαβρωμένα και σαθρά πολιτικά και πνευματικά κατεστημένα, κι άφησε 17 ποιητικά, πεζογραφικά και θεατρικά έργα.

...

Να κάνει όποιος έχει κότσια, φόντα, και παλικάριά, με τον τρόπο του, αγώνα τίμιο συγγραφικό και δημοσιογραφικό, με προσωπικές θυσίες, το βλέπω σα γενναιοφρονή και ηθικοδυναμική προσφορά, στη δεινοπαθημένη κοινωνία μας, και στον πνευματικό πολιτισμό. Όμως, και πάλι δε φτάνουν αυτά, όταν έχει ταλέντο γερό και πηγαίο. Οφείλει να δώσει με τη δημιουργική του φαντασία, πρωτότυπο κι εκλαικικευμένο έργο συγγραφικό για το λαό, που ν' αναβλύζει αυθόρμητα από την ίδια την ψυχική του ιδιοσυστασία, που βίωσε, κατεργάστηκε συναισθηματικά, και χώνεψε μέσα του τα γεγονότα και τα προβλήματα του καιρού του και της αντικειμενικής πραγματικότητας.

Το ύφος του Σκαρίμπα ως ένα βαθμό, ήταν επιτήδειο και τεχνητό. Είναι ολοφάνερη και η επίδρασή του από τον Χάμσουν. Το ύφος ενός καλλιτέχνη όταν είναι γνήσιο, είναι προϊόν της ποιότητας του χαρακτήρα του, των βαθύτερων αισθημάτων, και εξυφαίνεται από τα στοιχεία του ίδιου του εσωτερικού του κόσμου.

Ο Σκαρίμπας είχε έντεχνα καθιερώσει αυτό το ύφος το υπερβατό, της διακεκομμένης και παρεμβατικής δομής των λέξεων, που διασπάνε πολλές φορές τη λογική σειρά της άμεσης κατανόησης. Αρέσκονταν άλλωστε, στο τεχνιέντικο και παιγνιδιάρικο ύφος, γιατί, αυτό λαβαίνεται πάντα υπόψη από κριτές με μοντερνίστικες μορφικές τάσεις, που αποτιμούν την αξία συγγραφέων και καλλιτεχνών, σαν πρωταρχικό στοιχείο, μέσα στην αισθητική αποκρυστάλλωση της μορφικής κίνησης και των μεταβολών της ύλης σε πρόσωπα και πράγματα, στη διαμόρφωση του πολιτισμού. Αυτό το ύφος του, εκφράζει την

αστάθεια, και την απληστία του ίδιου του ατομικού και ιδιωτικού του βίου. Πρέπει να πούμε λοιπόν και ορισμένες αλήθειες για το σπουδαίο αυτόν συγγραφέα, κι από την άλλη πλευρά.

...

Ο Σκ. δεν ήταν -αδικημένος- κι ο -μεγάλος- της επαρχίας. Η Χαλκίδα που έζησε... είναι μιάμιση ώρα από την Αθήνα. Δεν ήταν ο -ερμηίτης- που θέλησαν ορισμένοι, παρασιγκινημένοι, να τον αγιοποιήσουν. Έκανε βέβαια πολεμική αντίσταση, με την πένα του, στους δυνάστες κι αδικητές. Χτύπησε την υποκρισία και την απάτη. Αλλά είχε και τα κακρίτσια, τα κείσματα, τις παλινδρομήσεις και τις ανακολούθιες του. Από τη μια, πετσόκοβε το αντιδραστικό κατεστημένο των γραμμάτων... κι από την άλλη, το ικέτευε και το εκλιπαρούσε ότι το -άφησε αβράβευτο- και το διαλαλούσε σα μικρό παιδί, πως -θα πεθάνει αβράβευτος-. Και βραβεία του έδωσαν λοιπόν και δόξες και τιμές. Αλλά, στο βίο του, είχε συνηθίσει ν' ναι αχόρταστος και ανικανοποίητος, ίσως υπακός και αλλοι ανήσυχος πολύ ευαίσθητοι και δημιουργικοί της τέχνης αξιωματούχοι.

Το ταλέντο του είχε υπεμφισβήτητα δυνατή εμπειρία για εμπνεύσεις και πλατιές δημιουργίες: ιδιαίτερα μάλιστα στην ποίηση, που έγραψε υπέροχα ποιήματα. Στην πεζογραφία όμως, δεν έδωσε έργα μεγάλης πνοής, γιατί και ο στριψόδικος και καλοζώητος τύπος του, τον παράσερνε στο στριψινό κι ανώμαλο ύφος, που ίσως δεν ταιριαζε στο είδος: αλλά, ήταν για μνημένους και για λίγους.

Έτσι, δεν δημιούργησε εκλαικικευμένα έργα για το πλατύ κοινό, εκτός από λίγα διηγήματα που έχει στο -... Γριπονήσι- και που το ένα βραβεύτηκε το 1929, σε διαγωνισμό και μάλιστα από τον δαίμονα που πολεμούσε με λύσσα και μανία τα προοδευτικά γράμματα Κ. Μπαστιά.

Ο -Μαριάμπας- του βέβαια, αποτέλεσε ένα σταθμό στην πεζογραφία της χώρας, γιατί άνοιξε δρόμο στην παράλογη τέχνη.

Δεν μας πέφτει λόγος ν' ασχοληθούμε με τον περιπετειώδη ιδιωτικό του βίο, ούτε με το πόσο, και αν, και τι, πρόσφερε στην Εθνική Αντίσταση.

Ο Σκαρίμπας ήταν σε θέση να δώσει πολλά. Αυτά όμως μπόρεσε. Ίσως γιατί τον παράσερναν οι αδυναμίες του, και η τόσο, όχι και -φτωχή- ζωή του, που γράφουν πολλοί γλυκανάλατοι εγκωμιαστές του. Αλλά, η αχορτασιά των απολαύσεων, όπως κι ο ίδιος ομολόγησε ειλικρινά πριν πεθάνει. Πίστευε μόνο -στο πλήθος των αμαρτιών του-. Το έργο του -Το '21 κ' η Αλήθεια- που το μισό είναι Μέντελσον... τό'γραψε με πολλά κόλπα και βοήθειες φίλων του. Σαν τύπος ατομικιστικής διαβίωσης, έτεινε να μοιάζει Λουντέμη, τηρουμένων βέβαια των αναλογιών και με σχετικό κράτημα προσχημάτων.

Ο Σκαρίμπας τιμήθηκε από τους λογοτέχνες της Αθήνας, κι άλλων πόλεων, που τον επισκέφτονταν συχνά, σα να τον θεωρούσαν ιερό πνευματικό τέρας.

Προσπαθούσαν έτσι, να του αποσπάσουν ένα λόγο για τα γραφτά τους, μια κρίση, μια εύνοια, μια επιστολή ή ακόμα, ν'αγγίξουν λίγο το σκουτί του, όπως οι θρησκόληπτοι της Ασίας το Βούδα και το Λάμα. Ίσως μερικοί τον έβλεπαν σα θεό της Λογοτεχνίας. Είχε βέβαια και το σαρκαστικό κι ευστράπελο ταλέντο του, και κρέμονταν από τα χείλη του. Οι αθηναίοι βιβλιογράφοι ιδιαίτερα, τού'καναν συχνές επισκέψεις κάθε Κυριακή, επωφελούμενοι και την εκδρομούλα τους.

! ...

Γιαυτό ο Σκαρίμπας σαν έξυπνος στάθηκε τυχερός, ίσως και πονηρός που κατοικούσε στη Χαλκίδα. Αν έμενε μέσα στην Αθήνα, δεν θα τού'διναν ίσως την τόση σημασία οι φίλοι κ' οι εχθροί του. Εδώ είναι το ψέμα της δήθεν αδικίας του, τάχα από τους κατεστημένους των συντηρητικών γραμμάτων... που τόσο εύστοφα κι εύστοχα με γλωσσοπλάστικό δαιμόνιο, χιούμορ και δηκτικό σκώμμα τους έλουζε, τους χτένιζε και τους παραπιλάτευε, στο περιοδικό «Ευβοϊκός Λόγος» του εξαίρετου Λόγιου Θεοδόση Δασκαλόπουλου, στις στήλες *«Το ταϊδί με το λάστιχο»*. Και αυτοί λοιπόν τον τίμησαν με κρατικό βραβείο το 1976... Γιατί ο μπαρμπα Γιάννης, σαν *«μικρό ή μεγάλο παιδί...»* όπως τον χαρακτήρισαν και τα παιδιά του... τό'χε παρακάνει με τα πλαψουρισμάτα του(!).

Από τις φωνές του, και για να γλυτώσουν λοιπόν, τού'δωσαν και βραβεία... ως κι επί δικτατορίας, του επένειμαν με ειδική τελετή στη Χαλκίδα, μετάλλιο για *«Ένωση λογοτεχνών»* κι ένας *«Σύλλογος Λογοτεχνών...»*. Αδιάφορο για το βραβειομανή γέροντα, αν είχαν κύρος ή όχι. Δεν εξέταζε ο μακαρίτης, ποιοί τού'διναν δαφνοστέφανα και μετάλλια (!). Κι ο «φτωχός» εκτελωνιστής, όλα κι όλα τα τέτοια... ά'στελνε γραμμή την επόμενη για εκποίηση στο τσιτσιρούμι (!)...

Αν είχε τόση περηφάνια κι ανεξαρτησία στο ταμπούρι του... δε θα ζητούσε βραβεία από κείνους του αντιπαθούσε, ψεγάδιαζε, και κεραυνοβόλούσε πίμονα, έναν καιρό, και με τόση μαστοριά. Όμως ο Σκαρίμπας πάντα σχεδόν αντιπατικός με τον εαυτό του και με τους άλλους, λησμονούσε, από τη μια μέρα ως την άλλη, τις βολές που έριχνε από τις τάπιες της Χαλκίδας, στ'απόρθητα κάστρα της Αθήνας.

Κάποτε, τον επισκέφτηκαν οι μακαρίτες φίλοι του και φίλοι μας Κυριάκος Μητσοτάκης, Μάριος Βαϊάνος, ο φίλιτατος Π.Σ. και είχαν πίσω τους και τον Β...

Στην υποδοχή λοιπόν του είπαν:

- Μπαρμπα Γιάννη, ιδού σου φέραμι τον Καραντώνη του μαστή... σεις προχτές στον Τύπο... Και ο Σκαρίμπας χωρίς να τον κοιτάξει τον Β..., ορμάει και τον αγκαλιάζει, με τη φράση:

- Αδερφέ μου Καραντώνη, καλωσύρισες. Μη μου κρατάς κακία, για τα όσα σου 'γμιψα. Εγώ σ' αγαπώ, είσαι ιδιρφός μου...

Κι ενώ ο Καραντώνης είχε ακούσει τα «εξ αμάξης» και δεν καταδέχονταν ποτέ να πάει σπίτι του

επίσκεψη... ευθύς οι 4 φίλοι του ξέσπασαν σε γέλια και ο Σκαρίμπας τότε κατάλαβε πως ήταν αντί του Καρ... ο Β. ... και τού'χαν στήσει τέχνασμα πειραχτικό, για γέλια.

Πώς λοιπόν με τέτοιες αντιφάσεις να κρατιόνταν από το μακαρίτη σταθερές αρχές και μάλιστα σε μια ιδεολογική συνισταμένη;

Βέβαια πολλοί τον παρουσίασαν στην ιστορία των γραμμάτων καλωπισμένο και φκιασιδωμένο στα «κόκκινα...» όπως θέλησε κι ο ίδιος (με μεταφυσική μάλιστα επιθυμία) να τον στολίσουν νεκρό, ενώ πάντα στο βίο του, έδειχνε τάσεις ηχηρά υλιστικές. Κι εκείνα τα κύκνια λόγια του... *«Αφήνω για στις έμορφες και για, στις μαυρομάτες...»* τί σας λένε; Στην κηδεία του βέβαια, έγιναν κι άλλα υπερβολικά κι ελαφρά, φαιδρά, εγωιστικά και καπηλευτικά παρατραγούδα, μέχρι προστριβές και διαπληχτισμοί, για τους επικήδειους και από ηγέτες της πολιτικής και πολιτιστικής ζωής, που ο δήμαρχος είχε και κάθε λόγο να κρατήσει σοβαρή την τελετή, διότι και ο Δήμος της Χαλκίδας, τονε τίμησε τον παραπονιάρη... δεοντολογικά, και με βραβείο και μετάλλιο. Στον ενταφιασμό του δε... υπήρξε και έκρηξη μάλλον τοπικιστικού συναισθηματισμού, από πολιτικό ηγέτη που φευ, τον αποκάλεσε: *«άναη κι αείρρηη πηγή με λάλον ύδωρ, όπου, θα πίνουν και θα ξεδιψούν και θα φωτίζονται οι νέες γενεές εις τους αιώνες»*. Αλλά ως εδώ. Συγγνώμη, κι όχι άλλα. «Θου Κύριε...» παραπέρα. Ο Σκαρίμπας σαν μαχητικός και διακεκριμένος συγγραφέας, θα παραμένει στην ιστορία της νεώτερης προοδευτικής και πρωτοποριακής Λογοτεχνίας της πατρίδας μας, και ορισμένα από τα έργα του θα ζήσουν.

Ο Μοράβια... ξε-μωρά-βια

Δεν ξέρω τι θα γίνουν οι καημένοι οι Ιταλοί όταν χάσουν τον *«πολίτη του κόσμου»* τον πεζογράφο τους Αλμπέρτο Μοράβια. Φτύστε τον, μη πάρει από μάτι, το κοσμοπολίτικο τσερβέλο του, κ' ύστερα τι χρειαίη η απαξία του θά'χει, που όντας έρχεται στην Αθήνα... δηλώνει, όχι σαν το φλογέρα τον Ιονέσκο, τις «μέναια πνέουσες» αντιμαρξικές του νεφελοκοκυγίες... αλλά, τις ξεμωραβιακές αντιειρηνιστικές του μπουρδολογίες(!)

Τάδε λοιπόν ελάλησε πρόσφατα για τα κρυφοπαπικά πολεμικά συμφέροντα, σύμφωνα και με το πνεύμα Τσώρτσιλ φαίνεται και Ρήγκαν: *«μίλα για ειρήνη και κάνε πόλεμο»...* ότι: *«η ειρηνιστική συμβολή ενός συγγραφέα δε μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντική. Τα περιθώρια να φτάσει η φωνή του, ως τα κέντρα των αποφάσεων, είναι σχεδόν ανύπαρκτη»*. Φαίνεται πως δεν άντεξε στη φθορά του χρόνου ο τσελεπής ο Μοράβια και η ορατότητά του... έπεσε στο μηδέν. Αφού δεν βλέπει πως, οι λαοί είναι ξεσηκωμένοι και μάχονται παντού για την ειρήνη και την αποτροπή του πυρηνικού ολο-

καυτώματος και οι καημένοι οι συγγραφείς είναι πρωτοπόροι και πρωτομάχοι, σ' αυτόν τον υπέρ πάντων αγώνα. Δεν του είπε κανείς βέβαια, ν' αραξοβολήσει στην πεποίθηση, ότι, οι πνευματικοί άνθρωποι, μπορούν να τραβήξουν το σπαθί τους, και να κόψουν τους κλούβιους και φρενοβλαβείς εγκέφαλους του κέντρου αποφάσεων των πολεμοκαπήλων.

Αλλά, το ότι, και αυτοί σαν μπροστάρηδες και πλάι στους λαούς, αγρυπνούν και διαφωτίζουν, καλλιεργούν και διαμορφώνουν καλύτερα και αποτελεσματικότερα, από κάθε άλλον, την ειρηνιστική, ανθρωπιστική, προοδευτική συνείδηση των λαών, αυτό είναι πανθομολογούμενο. Τι θά'θελε να κάτσουν, οι συγγραφείς και οι λαοί με τα χέρια σταυρωμένα; Είπε επίσης οι μπαλαφάρας γερο-Ιταλιάνος, στη συνέντευξη Τύπου ότι, θα δώσει και διάλεξη στη Ρώμη για τον Καβάφη, γιατί — τώρα στα ξεζουμίσματά του — τον γοητεύουν τα... αισθησιακά του... (βρε τι καρδοκατήλα είχαμε!). Κι αφού είπε πως είναι και λίγο «μαρξιστής» τύπου Σοάρες, ή Πουλατζά, που εντοπίζουν μια κρίση στο μαρξισμό... κατρακύλησε πιο βαθιά στο ανεξέλεγκτο της σκέψης του, δηλώνοντας και πως: *Ο «Σοσιαλιστικός Ρεαλισμός, ήταν η μεταλύτερη αποτυχία της Παγκόσμιας Λογοτεχνίας».*

Είν' άξιος για έλεος ο αλαλούμης(!) Αφού σε ορισμένους γέρους μεμυημένους, μια ζωή στον παπισμό, και στο μοντέρνο βατικανισμό... ίσως, αντιστοιχεί το ρητό των προγόνων μας: «Ω οία κεφαλή και εγκέφαλον ουκ έχει»..

Υπερτιμήσεις και υπερβολές

Πόσο υπερβολικός και άδικος, πόσο πρόχειρος κι επιπόλαιος, πόσο φαιδρά αντιφατικός, κατάντησε ο κόσμος που ζούμε! Οι Έλληνες δεν είναι στο «νάφε και μέμνασο απιστείν» του Μένανδρου, δηλαδή στη δυσπιστία και στη νηφαλιότητα. Είναι στο «πάντοτ' ευκολόπιστοι και πάντα προδομένοι» του Σολωμού. Από έλλειψη ουσιαστικής κι αληθινής παιδείας, καλλιέργειας και γνώσεων, γίνονται εύκολοι σε ειδωλοποιήσεις και παρασυσρμούς. 'Ολ' αυτά, δεν είναι εποχιακές και ψυχολογικές ανάγκες, που πρέπει να μυθοποιούνται και να θρυλοποιούνται ορισμένα τυχερά πρόσωπα και πράγματα. Είναι σύνδρομο πισωδρόμησης και παραλογισμού. Είναι η ελαφρόκαρδη — αν μη παθολογική — κι ανόητη θεοποίηση μονάδων τέχνης, που απεργάζονται ατομικά και ομαδικά συμφέροντα...

Σήμερα, δεν γίνονται σοβαρές και μετρημένες αποτιμήσεις, ταλέντων κι επιδόσεων· ούτε συστηματική μελέτη κι αντικειμενική κριτική και συγκριτική, ανάμεσα σε πολλά δυναμικά κεφάλαια και μεγέθη, γνήσιων μορφών της πολιτιστικής προόδου στην πατρίδα μας.

Θ' αναφερθούμε παρακάτω σε παραδείγματα, που ίσως δεν θέλουν παρερμηνεία, ή παραζήτηση. Εβναι, από την άλλη όψη, πέραν των εγκωμίων και των ύμνων, κάποιες καλόβουλες παρατηρήσεις.

Ο Β. Τσιτσάνης, ήταν αναμφισβήτητος ένας ασσος της ρεμπέτικας και άφησε εποχή για τον, και προτιμάει να ψυχαγωγείται με το μπουζούκι, ανάλογο μπουζουκόκοσμο της χώρας μας. Οι πρωτοφανείς όμως τιμές που του απονεμήθηκαν, (συμπάθι για την κρίση μας), ίσως να ήταν υπερβολικές και παρατραβηγμένες συγκριτικά με άλλους βετεράνους συναδέλφους του.

Κηδεία δημοσία δαπάνη(!). Κινητοποίηση δεκάδων χιλιάδων λαού. Παραλήρημα εκδηλώσεων Μπουζουκοποίηση επί διμήνο, όλων των καναλιών και των ραδιοφώνων της ΕΡΤ. Αφιερωμένα ολόσέλιδα σε όλον τον Τύπο, του κλεινού άστεως, και τη θερμαϊκής νύφης. Ορυμαγδοί από ανευθυνούπείθους δηλώσεις, ηγετών και ηγετίσκων... για την «εθνική απώλεια» του άριστου κενυαρίστα. Ανταγωνισμός Αντρέ και Χαριλά... σε δηλώσεις, παραστάσεις και στεφάνια. Γιατί, να μη ξεχνάμε, πως «-μεταστάς» (όπως λένε κ' οι ρασοφόροι που μεσιτεύουν σε θεούς και αγίους για τη θέση μας στην ουράνια βασιλεία των... φονικών πυραιοδορυφόρων) «-μήκε στις ψυχές των εργαζομένων» καθώς είπε ο Αντρέ. «-Μύησε στις καρδιές του λαού» καθώς είπε κι ο Χαριλά... και... «όσπου χαβαδάκι...» όπως θά'λεγε κι ο οίστρος του πιχερού μας Βασιλάκη... μ την άπιαστη ρίμα του: «σερσε λα φάμ- ροι-φάμ' ψο φάμ'... και σκορδοπιστολαλάμ'.

Μην απορείτε. Αυτά είναι υψηλών εμπνεύσεων πράγματα(!) Προσοχή να μη τα χάσει από νέα συλλογή και ο καημένος ο «παριζιάνος» μας ο Πετρόπουλος.

Δηλαδή... λίγο χασισάμ' και λίγο Ταλεύρανδ αμ, και τύφλα νά'χει το... σαρόαμ..., έτοιμο το τραγουδάκι, όταν «με κόνο τα ποτήρια μας ρουφάμ'».. Ξαν γλυτώσουμε κι από εξωφρενικές δηλώσεις Μύκηδων, στο «Τί θα γίν' η Ελλάδα μας χωρίς Τσιτσάνη!...» κλπ. Ε, μα την αλήθεια, δεν υπήρξε φρέν σ' εκείνη τη φρενίτιδα των υπερβολικών τιμών. Κ έπειτ' απ' όλ' αυτά... ήρθε κι ο εισαγγελέας της δικης των διχτατόρων κ. Κανίνιας και μήνυσε το μακαρίτη μετά θάνατο, για τραγουδάκια τολμηρά. Τ έχει δηλαδή... «Το κακόρι απ' την Περσία / κό'φτασε στην Κορινθία... / και... κλαιν όλα τ' αλάνια / ποι θα μέινουε χαρμάνια...» κλπ; Κρίμα (!) Αλλά, δι φταίει ο Αρεοπαγίτης δικαστής. Φταίνει οι φτηνοί εγκωμιολόγοι μπουζουκολάτρες, που είχαν μπάφιασει την ατμόσφαιρα, και του πήκαν στη μύτη καστ' αυτιά...

Κατά τ' άλλα... και τί πείραζε αν λογόκλεψε εσχωρεμένος το «Συννεφιασμένη Κυριακή»... όπως λένε ή αν αντιμετώπιζε τις κατηγορίες του Καλδάρου προ 10 ετίας, γι' άλλους δήθεν κλεμένους στίχους, ή ότι τους αγόραζε με 50 κι 100 δρχ. το εξαστιχάκι... ή ότι με 3 χορδές στο μπουζουκάκι έπαιρνε δεκάδες χιλιάδες, τη βραδιά, από νεόπλουτους κεφλήδες και Ωνάσηδες; (Καλά τους έκανε).

Ἡ τί τους πειράζει, ὅπου στα χρόνια τῆς Κατοχῆς, δεν πήρε λέει ντυφέκι... και την έβγαλε μέσα στη Σαλονίκη; Δεν πειράζει. Ὅλα κρίνονται ἐδῶ πέρα. Κατὰ τ' ἄλλα... πέστε ὅτι θέλετε κύριοι. Ὁ Τσιτσάνης πήρε δίκαια τῆ θέση του, στους ἀριστοὺς καλλιτέχνες του μπουζουκιού! Διαφέντεψε το εἶδος σε μια εποχή... και αναπαύεται στις δάφνες του, που δεν ἔτυχαν ἄλλοι ρεμπέτες, σαν τους Μάρκο Βαμβακάρη, Παπαϊωάννου, κλπ.

Τιμές ποιητῶν σε δρόμους

Ὁ λαός, με τον καιρό, καταξιώνει πολλές φορές — και σαν του δίνονται ευκαιρίες — τους ποιητές του. Εφόσον βέβαια οἱ ποιητές, κ' οἱ καλλιτέχνες γενικά, καταξιώνονται με το ἔργο τους ιστορικά και εφόσον υπάρξει σωστή και δίκαιη αποτίμηση τῆς προσφοράς και τῆς συμβολῆς του κάθε ἀληθινού, διακεκριμένου και κορυφαίου γραμμάτων και τεχνῶν. Στις σοσιαλιστικές χώρες, δίνουν τα ονόματά τους, και τα τιμούν παλλαϊκά κι αἰώνια, ὄχι μόνο σε δρόμους και πλατείες, παρά και σε σχολεία, εργοστάσια, ιδρύματα κλπ. Ονοματίζουν τιμητικά κι ολάκερες πόλεις και χωριά. Στη χώρα μας, ἐδῶ που γεννήθηκε ὁ πανανθρώπινος πολιτισμός δεν τιμάται και δεν εκτιμᾶται το πνεῦμα, ἀπό γενικότερη ἔλλειψη σωστής παιδείας. Ἐν τούτοις, ὁ ξεφτέρης ὁ λαός, με πρωτοβουλίες αἰρετῶν ἀντιπροσώπων των δήμων του, ἔδωσε σε δρόμους τῆς Ἀθήνας ἕνα μέτρο ἀξίας και τιμῆς.

Ἀνοίγοντας το νέο ταχυδρομικό κατάλογο, σας δίνουμε τα νούμερα των δρόμων που αφιέρωσε κατὰ καιροῦς ὁ λαός σε σημαντικούς του ποιητές:

Λιονύσιος Σολωμός	45 δρόμους (ρεκόρ)
Κωστής Παλαμάς	30 δρόμους
Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης	23 δρόμους
Ἀνδρέας Κάλβος	17 δρόμους
Ἄγγελος Σικελιανός	15 δρόμους
Νίκος Καζαντζάκης	15 δρόμους
Κώστας Βάρναλης	11 δρόμους
Γιάννης Βηλαράς	7 (ἀδικημένος)
και Κων. Καβάφης	7 δρόμους

(Στον τελευταίο, οἱ δρόμοι δόθηκαν πρόσφατα και κατὰ πάσα πιθανότητα μ' ἐπίμονα δαχτύλια κουνήματα και εισηγητικά φορτικά φληναφήματα συμβολικῶν κύκλων).

Στους ἄλλους ὅλους, πάνε χαλάλι οἱ τιμές αυτές.

Ερτιζίδικοι χοροί...

Χάνεις ρε παιδιά τα νούμερα ἀπὸ τα μερομήνια, για τις ίδιες χορείες προβολῶν τῆς ΕΡΤ, συγγραφέων και συγγραφέσκων. Δέκα εἶναι κι ὄχι παραπάνω τα ίδια, μῆδια-στριβίδια, που χαιδιεύουν οἱ συμβολικοί και οἱ νανά-θικοὶ κύκλοι. Τί θα γίνουμε λοιπόν, αν χάσουμε αυτά τα συνάφια; Τα βολέϊουμε λέτε με το «Χατζημανουήλ» με το «Λαχείο»; (πού ξέρεις, λαχείο εἶν' αἰσὸ) ἢ με τον «Πατούχα»; Ἀμ δε. Φίλοι μου, ὄλον το Φλεβάρη και το Μάρτη, ἀπολαύσαμε ἀβάσκαντες «μπαχατέλες» (!) Μα τί χορός προβολῆς ἦταν ἕνα βράδυ, ἐνοῦ κ. Ἰσακιά, που μας φλόμωσι με ἀναμυρικοστική και σπασμολυτική τσί-

κνα; Ἡ ἐκεῖνος ὁ κυρ-Μαντζουράνης, μεθύσαμε ἀπ' το μαντζούνη του χοροῦ του(!) Κι ὁ πρώτος λυπήθηκε — εἶπε — κατάκαρδα, που δεν ἦρθε στο χορό τῆς εκπομπῆς... κι ἕνα βραβευμένο συμβολικό παιδο που το ἔνε Νόλα. Ε, και τί δηλαδή, ἔχασε το τηλεοπτικό κοινό; Ἀφοῦ, ἦταν ὁ ἄλλος χαϊδιάρης του Συγκροτήματος, ὁ κ. Κασόλας, που ἐπέδειχνε το χορό τῆς κάσας τῆς κ. Κέ(ρ)δαινας... για το στοκ και τὴν ἐπανεκδοση τῆς «Ἄλλης Ἀμερικῆς» του, ἀφοῦ συμπληρώσει βέβαια και λίγες σελίδες, με μπόλικα μάλμπορο(!) Μην παραπονιέστε. Ὅλοι αυτοὶ χορέψανε χορούς μεταναστῶν, ἀπ' τα κανάλια τῆς Τ.ἂ., να γιάννουνε τῆς ξενητιάς τον πόνο! Ἀποφράδα καλλιτεχνική βραδιά ἡ 15 του Φλεβάρη(!). Χάσατε κύριοι. Δεν ξέρω βέβαια, αν ἀποζημιώνεστε, ἀπὸ τ' ἄλλα παιδιά τῆς κλίκας, που αυτοπροβάλλονται σε χορούς ἐλαστικούς, ἀσπόνδουλους, ἀγλέωρους, το κάθε τόσο ἀπὸ τὴν ΕΡΤ 1 και 2, πὸ' χει μεταβληθεῖ σε προσωπικό και φατριαστικό διαφημιστήριο, τεσσάρων - πέντε ἐκδοτῶν... και 10 συγγραφέων.

Πέστε μου — αν παρακολουθᾶτε Τ.ἂ. — Ποιους ἄλλους εἶδατε, κάθε τρεῖς και δέκα, τίμιους κι ἀξιους συγγραφείς ἢ ἔργα τους, πάρεξ: Βασιλικός να προβάλλει εαυτὸν και τὴν παρέα του. Κι ας πούμε κατὰ βιβλιογεννέσιον ὕφος. Σαμαράκης προβάλλει Ἀντωνάκη. Δρακοντα-εἰδῆς δείχνει Φίλιππον. Ἰωάννου τον Γιώργον. Ταχτσῆς τον Ταχταπήδην. Χριστοδούλειος τον χρυσο-δούλιον. Ζάνας τον Παυλοζάνιον. Γερμανός τον Φρέντιον, Ἀλεξηκοτζίας τῆς Ἐλενίτσας του ΓΑΒ, γεννάει Ἐλένες του Γκατσογιάννη κ.ο.κ. Δεν ξέρουμε τί ἔγινε κι ἐκεῖνος ὁ Παυλάκης τῆς κυρίας Ἀρσενίας... Αν κι εἶχε χορέψει κι αὐτός καλά... Ὅμως τελευταία, ὄλοι ἐπισκιάστηκαν ἀπὸ τους χαράμικους χορούς των σκηνοθετῶν τῆς κλίκας. Ἐδῶ να ἰδεῖτε χορούς... εκατομμύριον! (Πάρε, ἐσὺ δόμου κι ἐμένα), κι ἀνευ λόγου, κι ἀνευ ἔργου... μόνο με μια μηχανή στο χέρι, κι ἕνα πρόσωπο «ἀνφᾶς», και το ἴδιο στο προφίλ, σε εἰκόνες των ποπῶν, των ποδιῶν και των στηθῶν (!) που εἶσαι «Χατζημανουήλ» και «Λαχείο» και «Πατούχα» (!) Τελευταία ἔχουμε κι ἐνός Ταμπουράκη τῆ βασιλοσυρμαγιά, που βάρεσε τον ταμπουρά του... «Γρίββα μ' σε θελ' ὁ βασιλιάς» (!) Ε, ρε ψυχῆ μου, ἐριτζίδικοι χοροί, και ...ξε-σκάσματα... που μας λύνουνε τους ἀφαλούς μας!

Μπουζουκομανία και δημοτικό τραγούδι

Τί ἔπαθαν λοιπόν οἱ υψηλοκλασάτοι μπουζουκοκέφαλοι και κωλ-τουριάρηδες τῆς μόδας κοντυλοφορίσκοι, μικροκαριερίστες, με τῆ μπουζουκομανία τους; Πάνε μήνες τώρα, που ἔχουν ἀναγάγει το τόσο εὐκόλο και ομοιότυπο τραγούδε σε ὑπερεθνικό, σε αὐθεντία: πιο πάνω κι ἀπὸ το τέλειο κι ἀθάνατο ἐθνικό δημοτικό μας τραγούδι. Θέλουν τάχα αυτοὶ οἱ ψευτοαστοί, να δείξουν ἀπὸ «σνομπ», ἀγάπη και τιμῆ στον ἀπλό λαό, το λαουτζικό του μεροδουλιού; Μα ὁ πολὺς λαός τῆς Ἑλλάδας μας, μετανάστες, ἀγρότες, ἐργάτες, ἐπαγγελματίες κλπ. γλεντάνε το πιότερο μόνο με κλαρίνα, λύρες και γκάιντες,

κιθάρες λαούτα και βιολιά. Μπορεί το μπουζούκι να το εξευμένισαν, και να το εξευγένισαν σχετικά, οι μοντέρνοι μουσικοί, στις συναυλίες. Ο απλός λαός όμως, η μάζα, δεν ήταν ποτέ με το μπουζούκι της πειραιώτικης μαγειριάς, της Τρούμπας και των ντεκέδων... που έχει καταγωγή από τ'αμανοειδή της Τουρκίας, κι εδώ πέρα άνοιξε μετά τον Α΄ Π. Πόλεμο. Όσο κι αν λέει ο Τσαρούχης, βλέποντας ψευδαισθητικά τα ναυτάκια του... ότι «ο χορός των χορών είναι το ζιμπέκικο»... Δε θα εκτρέψουν αυτοί οι πισωστρεφείς ντιλετάντηδες, τον πολύ λαό μας, να παίρνει τη σωστή μουσική διαπαιδαγώγηση από τη λεβέντικη δημοτική μας μουσική.

Ας έλεγε ο δάσκαλος του μπουζουκιού Τσιτσάνης ότι «Το δημοτικό τραγούδι ούτε μου άρεσε ποτέ, ούτε και το τραγούδησα ποτέ». Εν τούτοις η αθάνατη και αιώνια αυτή αξία του λαϊκού μας πολιτισμού το Δημοτικό Τραγούδι, αυτό εκφράζει τα ιστορικοκοινωνικά μας βιώματα, και στεριώνει την εθνική μας υπόσταση, αυτό δόξασε τη φυλή μας, κι αυτό την αντιπροσωπεύει επάξια, και στον έξω κόσμο.

Ψειροκομικά

Ο πολύς κ. Σαβοΐδης που κινείται αιλουροειδώς, στα σκοτεινά, και κινεί τα νήματα στα πνευματικά και βραβειοδοτικά παρασκήνια... Αυτός που με υποκατάστατο τον κ. Κουμπή καθορίζει τα κρατικά βραβεία και για τη χρονιά που πέρασε βράβευσε εξ'ονόματος του κράτους τα πορνολόγια, τ'ασυνάρτητα, τα ωμά και γελοία ενός φίλου τους Νάνου... ελληνοαμερικάνου, για ποίηση, και φυσικά τους φιλάρακους του Γιατρομανώληδες, και όλους τους χαδιάρηδες του ανεκδιήγητου συμπόσιου του Ρίου... Αυτός που τραβάει κατευθείαν με τα «καβαφικά» του για την ακαδημία των γερόντων... Ακούστε τι έγραφε στην εφημερίδα του «Τα Νέα» με τον άλλο φαρμάκα κομισαρίδι του, τον Σ. μουντζωλώνοντας μια ολόκληρη σελίδα, μ'όλα τα γενοφάσκια του Καβάφη, το σόι του και τα ξεπειρίσματά του. Διαφήμιζε λοιπόν ο Σιούτιστας, ότι, ξιφούλκησε πάλι ο κ. Σαβοΐδης σαν μόνιμος ψειροκόμος του Καβάφη με νέο βιβλίο και τίτλο: «Ένδυμα, ρούχο και γυμνό στο σώμα της καβαφικής ποίησης» (!) Τί σας λέει αλήθεια αυτό το «ένδυμα και το ρούχο»; Μπας κ'είναι το ίδιο πράμα; Φτύστε μη βασκάνετε τον καθηγητή του πανεπιστημίου (!) Και προχωρεί σε υπότιτλους: «αναφορές, παραδείγματα από τη ζωή και τα ποιήματα, ιδιαίτερα τα ερωτικά, και πίνακες... ενδυματολογικών λέξεων...» και... δε συμμαζεύεται ο σουρεαλισμός, ο ομοιοπαθητισμός και η ψειροκομία του (!) Τώρα, το που την έζησε και τη γνώρισε την ερωτική ζωή του αλεξαντρινού;... Κρίνει φαίνεται εξ ιδίων τ'αλλότρια.

Ο δε φίλος του κ. Μαρωνίτης όμως τον διαψεύδει ίσως, γιατί παρουσίασε βιβλίο για τον Καβάφη με τις «επισημάνσεις των καβαφικών» «πηγών»· επιδρά-

σεων, φαίνεται κι αντιγραφών... Κι όμως, τον κ. Σαβοΐδη θα τον δείτε γρήγορα και με τήβεννο (!) Καλή του ώρα, μή χάσουμε το κελεπούρι (!)

Αντισχόλιο σ'αεροβάτη ποιητή

Έγραψε ο κ. Ν. Βρετάκος, ο έπαια πτερόεντας ποιητής των οραμάτων, και των αοράτων ταυγετικών ανέμων και υδάτων, στην «Ελευθεροτυπία» ότι: «τον Καβάφη τον καταξίωσε ο χρόνος. Ανέβηκε στην κορφή της ποιητικής ιεραρχίας χωρίς τη βοήθεια κανενός ιδεολογικού ρεύματος, καμιάς κοινωνικής τάξης, καμιάς πολιτικής κατάστασης. Ότι ήταν άστοχος ο χαρακτηρισμός του, σαν ποιητής της παρακμής. Και ότι, ο στοχασμός του δεν έχει τίποτα το παθολογικό...». Ούτε λίγο, ούτε πολύ, τονε βγάξει αρχάγγελο ποιητή της γης και ουρανού (!) «Πάρτε τον στο γάμο, να σας πει και του χρόνου» (!) Βρέ τον αεροβάτη... Πήγασι που καβαλάει στο χάος μιας νερόβραστης αγάπης... Πώς παρασύρθηκε απ'αυτή την αγάπη κι έγραψε σε να μας λέει, όπως λέμε: τον ικτερο χρυσή, το ξύδι γλυκάδι, το χαλέ τουαλέτα, πάει να μας πει και τους τραβεστί της Συγγρού... Καριάτιδες! Θα τον ρωτούσαμε όμως, με τη σειρά των αλαφρο-σύνδρομων καβαφοκρίσεων του:

1) Γιατί δεν έμαθε ούτε στα γηρατειά του, ότι: ο χρόνος, έτσι, αοριστόλογα, είναι μια αφηρημένη έννοια, και ότι, τα άτομα είν'εκείνα που προσδιορίζουν, καθορίζουν και κινούν ενέργειες και γεγονότα, και παίρνει ο χρόνος υπόσταση, και σάρκα και οστά οι μορφές του πολιτισμού; Ο χρόνος κ. Βρετάκο δεν είναι απρόσωπος κι αεροβάτης.

2) Κάποια λοιπόν πρόσωπα φρόντισαν τον Καβάφη, όπως, όταν ήρθε στην Ελλάδα για πρώτη φορά, ο Ξενοφύλλος και ο Βαϊάνος. Ενώ όλοι οι κορυφαίοι της εποχής, τον αρνήθηκαν και τον απόρριψαν. Μεταπολεμικά, γιατί αγνοείτε ότι τον νεκρανάστησε και τον διαφήμιζε σ'όλη σχεδόν την Ευρώπη, το ομοιοπαθητικό μ'εκείνον αδελφό του κιναιδισμού της Αγγλίας που αριθμεί 6-7 εκατομμύρια μέλη; Ορισμένοι μάλιστα λαοί της Ανατολ. Ευρώπης μετέφρασαν μόνο λίγα από τα 20 καλά ποιήματά του, πότερο από περιέργεια της παραδιαφήμισης, και όχι από ωφελιμότητα σοσιαλιστικού ρεαλισμού, που ο Κ. δεν έχει καμιά σχέση. Αλλά και στη χώρα μας, οι διασυνδέσεις με το αδελφό των Άγγλων και η αστική πολιτική στην τέχνη του ωμού κι αδίσταχτου ατομικισμού, στην αποφράδα εποχή μας, με τη βαθύτατη κρίση της λογικής και των αξιών, δεν κόλλησε και δεν διαδόθηκε επιδημικά το καβαφικό απόστημα στον κορμό του έθνους, από μια τεκνο-μαφία; Η γνωστή καμαρίλα που διευθύνει παρασκηνιακά τα γράμματα, επιτελώντας και την αντιδραστική πολιτική στην τέχνη και στο λαό, δεν έφτασε ως την Αλεξάνδρεια που... ανακάλυψε και τα ξηρά κόπρα του σχωρεμένου ποιητή, και φούσκισε μαντραγόρες, κ'ήπιαν όλα τα υποπόδια της φαρτρίας, και χρόνια πουλάνε αδίσταχτα, κι αδιάντροπα, και καπηλευτικά, τον αισθησιακό καβαφισμό τους; Αυτοί, δεν τον έχουν αναγάγει σε βίωμα; Και πώς ν'αντιδράσει ο υγιής λαός;

3) Αυτό λοιπόν, δεν είναι το ρεύμα της παρακμής

Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα

Λόγια που καίνε
του Στέλιου Κεντρή

Ο Συγγραφέας έχει χρέος να γράφει την αλήθεια. Δηλαδή, δεν πρέπει να την αρνείται, ούτε να την παραλείπει, κι ούτε να τη μασκαρεύει. Η αλήθεια είναι χρήσιμη, όταν μετατρέπεται σε ενέργεια.

Αλήθειες για το Εικοσιένα

Εμείς οι Έλληνες, δε μαθαίνουμε της ιστορίας μας,
παρά τα Μηδικά
Αλ. Πάλλης

Το πόσο η Περιοδική μας Επιθεώρηση, συμβαδίζει με την ιστορική αλήθεια, ή προμαχεί και τη φανερώνει, από την πρώτη ακόμα περίοδο της έκδοσής της, (1965-66 και '75-84) το ξέρουν οι αναγνώστες και οι φίλοι της. Η Επιθεώρησή μας, αγκαλιάζει την Αλήθεια σα μάννα που πονεί και λατρεύει το παιδί της: και γίνεται, (αυτό έχει αποδειχτεί), ο διαπρύσιος σημαιοφόρος και διαλαλητής της. Το πό-

σο το «Ε.Π.» προπορεύεται των γεγονότων, σπάζοντας παγόβουνα ψευτιάς, κι ανοίγοντας λεωφόρους τολμηρών αληθειών, επιβεβαιώνεται από τις ίδιες τις εξελίξεις.

Είναι κάποιες μεγάλες αλήθειες, που όχι μόνο οι περισσότεροι Έλληνες δεν τις ήξεραν, αλλά γύριζαν και τις πλάτες να μη τις ακούνε.

Εμπαινες σ' όποιο σχολείο της χώρας, και ρωτούσες όποιον μαθητή στην τύχη: Τι εστί 25η Μαρτίου για τον ελληνισμό μας; Και η απάντηση θα ήταν σίγουρα, από τον ανήξερο μαθητή, κι από τον αδιάβαστο, ή αλλοτριωμένο δασκαλάκο:

— Παλαιών Πατρών Γερμανός, Γρηγόριος ο Ε΄, και Μαυροκορδάτος - Κωλέτης και Σία... (αρχιμαφίες της εποχής). Οι δύο πρώτοι, ήταν οι αρχιχριστιανότουρκοι, με τους αφορισμούς τους για την Επανάσταση του γένους: και οι άλλοι, αρχιπράχτορες των Αγγλογάλλων και των Βαυαρών, οι ιντριγκαδόροι και ξεπουλητές της Ελλάδας μας (η οποία απελευθερωνότανε σιγά-σιγά με τις θυσίες και το αίμα των προγόνων μας) που την υποδούλωναν ξανά, σε νέους πια αφέντες. Αδίσταχτοι κι αρχολίπαροι, ρασοφόροι, αφόριζαν τους επαναστάτες. (Είχαμε δημοσιεύσει ολόκληρο τον πατριαρχίδιο αφορισμό του Γρηγόριου στο 39 τεύχος). Και οι δεύτεροι συνομώτες, καταδίκαζαν κι εξόντωναν τους πρωτεργάτες της Εθνικής Επανάστασης και το λαό. Έχουμε δημοσιεύσει και το ξεπουλητήριο της πατρίδας μας από τον Μαυροκορδάτο στους Άγγλους. Να, τι έλεγε, ο σατανικός Φαναριώτης, σε μια περικοπή του: «Το ελληνικόν έθνος θέτει εκουσίως την ιεράν παρακαταθήκην της αυτού ελευθερίας, εθνικής ανεξαρτησίας και πολιτικής του υπάρξεως, υπό την μοναδικήν υπεράσπισιν της Μεγ. Βρεταννίας».

του δυτικού κόσμου; Ποιό άλλο ιδεολογικό ρεύμα κ. Βρ. θέλατε να τον ανεβάσει σε κορφές παρνασικές; Μήπως αυτό, το, με τόνα πόδι στην Αριστερά και με τ' άλλο στην Κεντροδεξιά, που ακολούθησαν ξέρετε σεις ποιοί... (όχι δα εσείς... σκόρδο) (!)

4) Το ότι «ο στοχασμός του δεν έχει τίποτα το παθολογικό»... αυτό πια, δε σηκώνει απάντηση. Γιατί, αφού το σώμα του ήταν αρρωστημένο... σας δίνουν την απάντηση, οι αρχαίοι φιλόσοφοι με το «Νους υγιής εν σώματι υγιή».

Κακόμορφη κι ανούσια παρουσία

Στις 28 Μάρτη, από την ΕΡΤ 1, ο ... αρχιδαίμονων παρασκηνιακών γραμμάτων... έκανε πάλι το «θάμα-τοι!» Ο γνωστός συλταπήδης του τρίγωνου Αθήνα - Θεσσαλονίκη - Χάρβαρντ ΗΠΑ, με τον εδώ αιροδότη φίλο του, κριτικό της σουρεαλιστικής ποίησης, διαφήμισαν πάλι τα σινηθισμένα... από άλλες εκπομπές 4-5 περωδικά της Αθήνας που... εκδίδονται το πλεστο με αφιερώματα και ψαλίδια για το ψωμί των παιδιών τους. Όμως, κάνουν κ' οι μακαντάσηδες οι μονταδόροι το θάμα τους όταν, το συντονιστή και δ/ντή της συζήτησης των ανούσιων μονόλογων, τον αμολάνε στον αγέρα με τόσο κακόμορφη γλωσσική πυροσσία (!) Καλά δοξάζονταν ο τάλας σ' επιτροπές βιβλίων και βραβείων «κρυπτόμενος» σαν ο Γρίβα-Διγενής, τι ήφιλε, να σουλάτσάρε κι από την οθόνη, «αποκαλυπτόμενος» να μετρήσει (το μπόι τοι!) Αλλά, επειδή, κανείς δεν είπε τίποτε ουσιαστικό... το ψέμα, η επιτηδαιότητα κ' η ασυναρτησία, έχουν κοντά ποδάρια. «Εστί δίκης οφθαλμός», για την κατάχρηση του πολύτιμου χρόνου των φορολογούμενων τηλεθεατών.

Και ο Π.Π. Γερμανός, κάθε επαναστατική ενέργεια και πράξη, τη χαρακτήριζε «μηδονινοτάτη και σαθρή». Τον ηρωικό Παπαφλέσσα τον αποκάλεσε «τυχοδιώκτη» «αγύρτη» και «εξωλέστατο», όταν ήρθε ν' ανάψει τον ξεσηκω-

μό στο Μοριά, μ' εντολή του Υψηλάντη και των Φιλικών. Γιαυτές λοιπόν τις αλήθειες και γι' άλλες τέτοιες στο παρελθόν... έπρεπε να βάζουμε το κεφάλι στον τρουβά, να το παίζουμε κορώνα - γράμμα, για να τις διακηρύτουμε δημόσια. Να τις μαθαίνει ένας κόσμος. Κι από μεριάς μας, κάναμε αυτό το υπέρτατο χρέος, με αυταπάρνηση, για θυσίες και Σεις φίλοι αναγνώστες το αναγνωρίσατε. Νά' στε καλά. Κ' ήρθε λαοπρόβλητος και καλοσωριστος, χρόνια μετά, βλέπετε, ο καιρός... και ακούστηκαν αυτές οι μεγάλες και οι τολμηρότατες αλήθειες, που δυναμίτιζαν από τα βάρθρα του, ένα βέβηλο κατεστημένο, ψευτιάς, υποκρισίας, και απάτης, από τα ίδια τα δημόσια μέσα ενημέρωσης. Τις διατυμπάνισαν στη φετεινή επέτειο, οι τηλεοράσεις και τα ραδιόφωνα. Αυτό, προς τιμή της σημερινής σοσιαλδημοκρατικής Κυβέρνησης. Προς τιμή και περηφάνια μας, που έστω κι αργά... παρά ποτέ, αναγνωρίζονται κι επίσημα και πλατύτερα, οι πραγματικοί εθνικολαϊκοί ηγέτες, του εικοσιένα του λαού μας! Κοντά στους Παπαφλέσσα, Υψηλάντη... και οι δολοφονημένοι φυσικοί αρχηγοί και γίγαντες του αγώνα, όπως ήταν οι Αντρούτσος, Καραϊσκάκης, Καίρης, Οικονόμου κ.α. Όπως και οι καταδικασμένοι τόσο άδικα και φυλακισμένοι: Κολοκοτρώνης, Μακρυγιάννης, Νικηταράς, Πλαπούτας και τόσοι άλλοι. Τώρα, είναι καιρός ν' αναστήσουμε και πιο πλατιά τη μνήμη των ηρωικών και αδικημένων ηγετών εθνομαρτύρων Καίρη Οικονόμου κ.α.

Η παγίδα και ο λάκκος

Χαρά στον πρωθυπουργό που βγήκε μ' εθνική περηφάνια από την παγίδα που τού' στησαν οι τρεις κοντυλοφόροι γιάνκηδες, σε πρόσφατη πρεσ κόνφερανς. Ήταν σταυρός, και γολγοθάς, κι ανάκριση. Μα τά' βγαλε πέρα, άνετα, κι εύστροφα, κι εύστοχα, και τους έδωσε τις μύτες και τα παπούτσια στο χέρι, όπως θά' λεγε ο καημένος ο λαός! Γιατί, οι Άγγλοι στην αποικιοκρατική τους ιστορία, απέναντι σ' όλους και ιδιαίτερα σε μας, στάθηκαν ασεβείς, χυδαίοι και θρασεείς. Αυτό που έκαναν τελευταία στον Αντρέα και που δεν ήταν συνέντευξη, παρά, στήσιμο στα τρία μέτρα, από γορίλες της Ιντέλιτζενς, ήταν οργανωμένη ενέργεια σκοτεινών κύκλων ως φάνηκε, στα πλαίσια της πλατιάς προβοκάτσιας της CIA πού έκανε' εκείνες τις μέρες κρούσεις για ανοίγματα σε «μακεδονικό», «θρακικό», «βορειοηπειρωτικό», πυρά στον «Πάνθηρα» Αιγαιακό, κλπ.

Ήταν μια εκπομπή της ΕΡΤ, με θρασύτα-

τους και προκλητικούς στις ερωτήσεις τους, Άγγλους φασίστες. Για θυμηθείτε, τι, του έλεγαν:

1) *Γιατί δεν υπερασπίζεται ανοιχτά τον αμερικανισμό στην Ελλάδα, αφού ήτανε και Αμερικάνος πολίτης.*

2) *Γιατί έφερε έναν Νορβηγό «κατάσκοπο της ΕΣΣΔ» και είχε συνεργασία μαζί του.*

3) *Γιατί οι Άγγλοι περιουσιούχοι και τσιφλικάδες στην Ελλάδα, δυσκολεύονται να πουλήσουνε τα κτήματά τους.*

4) *Γιατί η τουριστική μειονότητα στη Θράκη, να υποφέρει, να δυστυχεί (!)*

5) *Γιατί έκλεισε Συμφωνία, να φύγουν οι αμερικάνικες βάσεις σε 5 χρόνια, ενώ δεν πρόκειται να φύγουν.*

6) *Γιατί ζήτησατε τα ελγίνεια από την Αγγλία, κλπ, κλπ...*

Αυτούς λοιπόν τους τυχοδιώκτες, δεν έπρεπε καν, να τους δεχτεί από το τηλεοπτικό δίκτυο. Αλλ' ας είναι. «Όποιος πάει ν' ανοίξει το λάκκο τ' αλλουνού, πέφτει ο ίδιος μέσα». Λέει μια παροιμία του λαού μας.

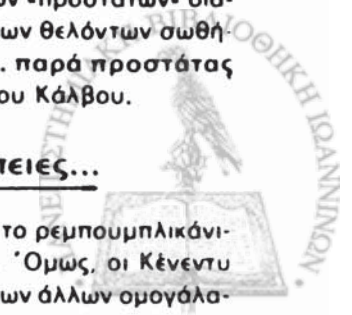
Προσποίσεις κι εκτιμήσεις

Στην Τρίπολη, ο πρωθυπουργός τό' πε λάθος ότι ο πρώτος σοσιαλιστής ηγέτης Αλέξανδρος Παπαναστασίου το 1924 δεν ήρθε στον καιρό του... Ήρθε και παραήρθε στην εποχή του, κι έκανε την Πρώτη Δημοκρατία και πρόλαβαν κι έγιναν ορισμένα έργα, με το Γληνό, μαζί και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο. Είπε πως ήρθε πρώιμα γρηγορότερα. Είναι λαθεμένη άποψη κι εκτίμηση. Ο λαός και τότε ήταν έτοιμος και ώριμος για να δεχτεί στο καλλιεργημένο έδαφός του, το σοσιαλιστικό καρπό να ευδοκιμήσει. Αλλά, δεν άφηνε, η ντόπια και ξένη αντίδραση στη χώρα μας. Ας μη τα ρίχνουμε στον καιρό. Από το 1897 ως το 1923, μεσολάβησαν τόσα και τόσα επαναστατικά γεγονότα, μέσα κι έξω από τη χώρα. Ο λαός τότε, ήταν πάλι έτοιμος, να πάρει εξουσία στα χέρια του. Όμως, τα Κινήματα που πατρωνάριζαν οι Αγγλογάλοι, με τις ντόπιες καμαρίλες, δεν τον άφηναν να ιδεί άσπρη μέρα. Είχε κατά καιρούς και πολλούς και τίμιους σοσιαλδημοκράτες ηγέτες, σαν τον Παπαναστάση, το Σαράφη, τον Πλαστήρα κ.α.

Μα η αντίδραση έβαζε και βάζει ακόμα τρικλοποδιές, για να μην αποχτήσουμε εθνική ανεξαρτησία. Να μας έχουν αποικία. Τότε οι Άγγλοι, Σήμερα οι Αμερικάνοι. Μα ο λαός, θα το ψάλλει κάποτε τελείδικα το: «Χαίρε τας πλοκάς των «προστατών» διασπάσας... και χαίρε τα ολκάς των θελώντων σωθηναι». Και το «κάλιον κάλιον... παρά προστάτας νά' χωμεν» του Αντρέα μας του Κάλβου.

Ηγετών συνέπειες...

Στις ΗΠΑ, διαφορά δεν έχει το ρεμπουμπλικάνικο με το δημοκρατικό κόμμα. Όμως, οι Κένεντυ που έβλαψαν τα συμφέροντα των άλλων ομογάλα-

κτων... «εις τα έξων συνετέθησαν». Οι Ριχάρδοι και οι άλλοι βασιλείς των Άγγλων, αλληλοκαθαρίζονταν, όπως και οι Ρωμαίοι ηγεμόνες. Οι Ροβεσπιέροι και οι Λουδοβίκοι των Γάλλων επίσης. Οι Γερμανοί ηγέτες, όταν αποτύχαιναν στα σχέδιά τους, αυτοκτονούσαν. Οι αντιπαλοί του Στάλιν... είναι γνωστό. Ο Κρούτσεφ καταχωνιάστηκε σαν το σκυλί. Στη Νεώτερη Ελλάδα, ο Γεώργιος Γλύξμπουργκ, έβλαψε τα συμφέροντα της Αντάντ, δολοφονήθηκε. Ο Αλέξανδρος τα καιζερικά, «καθαρίστηκε» τάχα από μια μαιμού(!) Οι 6 το '22, κρίθηκαν ένοχοι για τη μικρασιατική πανωλεθρία... ντουφεκίστηκαν. Οι βασιλικοί με λύσσα εκδικήθηκαν δημοκρατικούς ηγέτες, το '35... Αργότερα, η Φρειδερίκη «καθάρισε» τον Παπάγο... Κι ο Λεβίδης «εξαπέστειλε στις αιωνίους μονές» τον Παύλο... Μα η νεώτερη ηγετική Ελλάδα, έγινε λέτε ανθρωπιστική; Μακάρι! Παράδειγμα οι διχτάτορες. Σε λίγο χρόνο... μπορεί να είναι έξω. Δεν τιμωρήθηκαν όπως έπρεπε.

Το ίδιο και οι Σιαντο - Ιωαννίδο - Μπαρτζιωτο - Ρούσηδες και άλλοι, που παρέδωσαν έναν ηρωικό λαό, βορά στους δήμιους του δοσιλογισμού το '45... Αυτοί, όχι μόνο δεν τιμωρήθηκαν, δεν αυτοκτόνησαν, δε χάθηκαν από το πρόσωπο της γης, αλλά παίρνουν και τιμητικές συντάξεις, τίτλους και μετάλλια, μιλούν σε δημόσιες συγκεντρώσεις... είναι και «υψηλά ιστάμενοι» ... γράφουν κατά το δοκούν και τη νεώτερη ιστορία, όπως αυτοί θέλουν, για να βγάλουν τους εαυτούς των «λάδι».

Τί να συμβαίνει άραγε με τους «παλιότσους» διχτάτορες... και με τους δύο τελευταίους; Φιλοτομαρισμός; Μεγαλίκι με πόρωση; υπευθυνοανευθυνότητα; Ή γραικιλισμός ηγετίσκων;

Μα όσο κι αν εδώ γλιστρίσουν. Όσες κι αν «τιμές» κερδίσουν, κι όσο κι αν ακόμα ζήσουν... στη συνείδηση του λαού και της ιστορίας, είναι καταδικασμένοι. Έρχεται κάποτε η νέμεση... για «τα του Καίσαρος τω Καίσαρι».

Μύθοι και νεοδυνάστες

Ο έντεχνα πλασμένος ψεύτικος μύθος, για το διαχωρισμό της Ευρώπης (εκτός της νικημένης Γερμανίας) σε ζώνες επιρροής, η σε ποσοστά δικαιοδοσίας επεμβάσεων των συμμάχων το 1945, έχει καταρριφθεί και διαλυθεί. Ήταν κακόπλασμα... που το απόρριψε η ίδια η ιστορική αλήθεια.

Η εγκαθίδρυση και διαμόρφωση των νέων μετά το Β΄ Π. Πόλεμο καθεστώτων, έγινε ανάλογα και με τ' Αντιστασιακά Κινήματα των λαών της Ευρώπης, αλλά και με τον επιδέξιο χειρισμό αξίων και εφυών ηγετών.

Ο μύθος λοιπόν περί Συμφωνιών Στάλιν - Τσώρτσιλ - Ρούσβελτ, κατέπεσε.

Άλλα περί συμμαχίας, συμφώνησαν στις διασκέψεις Τεχεράνης, Πότσδαμ...

Η Γιάλτα είναι το Φλεβάρη του '45. Είναι μετά την επέμβαση των Άγγλων τόρρυδων στην Αθήνα το '44 και μετά τη δημιουργία απ' αυτούς, και τους εδώ υπηρέτες τους, του περιβόητου και οδυνηρού «Δεκάμβρη».

Ο ψεύτικος αυτός μύθος, είχε διαδοθεί ευρύτατα,

και πολλοί αφελείς, και της Αριστεράς μάλιστα οπαδοί κι αγωνιστές, τον πίστεψαν, για να παρηγορούν την ψυχή τους, από τις θυσίες και το φόρο του αίματος στην Εθνική Αντίσταση.

Ο γράφων, υπολογίζοντας τις κατά καιρούς ίντριγκες των «προστατών» όχι μόνο δεν πίστεψε, αλλά και κατάγγειλε από χρόνια αυτό το μέγα ψέμα.

Οι τρεις μεγάλοι, δεν ήταν δυνατό και λογικό και δίκαιο, να κάνουν λογαριασμό, χωρίς, τους ξενοδόχους αγωνιστικούς λαούς, με το εσύ θα πάρεις αυτά τα κράτη, κι εγώ εκείνα, και «ένα σου ένα μου, ένα μου ένα μου» αλλά Καραγκιόζη. Οι λαοί, ιδιαίτερα των Βαλκανίων, συμμετείχαν στον κοινό αγώνα, με περγαμηνές θυσιών και μετά τη νίκη είχαν κάθε δικαίωμα, να καθορίσουν μόνοι τους, τις τύχες τους, το καθεστώς που επιθυμούσαν και το μέλλον τους. Άσχετα αν εμείς τότε σταθήκαμε άτυχοι, από μια ανίκανη κι ανόητη ηγεσία.

Όσο για το ποιός προκάλεσε κι άναψε τον εμφύλιο τότε στην πατρίδα μας... το λένε οι Αγγλοαμερικανοί πρωταγωνιστές της εποχής εκείνης:

Τσώρτσιλ Σε τηλεγράφημά του στον Μακ Μίλαν: «Συμπεριφερθείτε στους Έλληνες ως εις νεοκατεχόμενην χώραν, διότι χρειαζόμεθα την Ελλάδα και τα λιμάνια της δια το εμπόριόν μας».

Βαν Φλιτ Στο στρατηγό Κιτριλάκη στην Καστοριά, όταν δεν έπεφτε το Βίτσι, ενώπιόν του βασιλιά Παύλου και άλλων στρατηγών: «Είστε οι πιο ανάξιοι στρατηγοί του κόσμου... Δεν μας ενδιαφέρουν οι απώλειές σας. Εμείς το αίμα των Ελλήνων το μετράμε με δολάρια...»

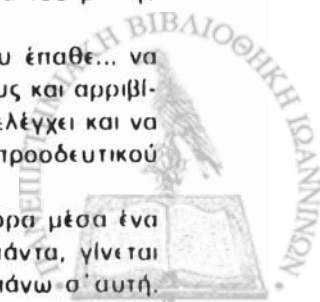
Αυτοί ήταν οι «σύμμαχοι» τότε, που ευθύς μόλις διώξαμε τους Γερμανούς, μεταμφιέστηκαν από ευγνώμονες οφειλέτες προς εμάς, σε αγνώμονες και στιγνούς μακελάρηδες δυνάστες, που πέταξαν το φιλικό μαντύα και φόρεσαν τη λεοντή του νέου κέρβερου και ανελέητου καταχτητή.

Λαού προστασία

Εκτός από τον αγνό και ανιδιοτελή ιδεολόγο λαό, που πάντα ονειρεύεται, επιδιώκει κι αγωνίζεται να βελτιώσει τη ζωή του, τα πιότερα στελέχη του, αποδείχτηκαν μέχρι σήμερα, ηγετίσκοι και ηγέτες, αρχομανείς, καιροσκόποι, υποκριτές, κάρπηλοι και καρριέρηδες. Για μας, η κάθε πίστη σ' όποια ιδεολογία, είναι βίωμα και πράξη. Ο ιδεολόγος κι ο αγωνιστής, πρέπει ν' αποδείχνει τις αρχές του... λόγω κι έργω. Νά' ναι ταχτοποιημένος ηθικά με τη συνείδησή του, και υποδειγματικός στη συμπεριφορά του με την κοινωνία.

Οφείλει ο λαός, από τα τόσα που έπαθε... να αυτοπροστατεύεται από κατεργαρέους και αρριβίστες... Πάνω απόλα ν' αγρυπνά, να ελέγχει και να επιτηρεί αυστηρά, τα στελέχη του προοδευτικού του Κινήματος.

Ο ρωμιάς, όταν κερδίζει με διάφορα μέσα ένα πόστο, μια καρέκλα, λησμονεί τα πάντα, γίνεται κέρβερος, κι επιμένει, να πεθαίνει πάνω σ' αυτή. Ακόμα κι αν έχει διαπράξει ασυγχώρητα λάθη. Η ευθυμία σήμερα σ' αυτούς, είναι χάρισμα σπάνιο

και ακριβό. Δεν παραδέχονται αλήθειες. Δεν τους αρέσει η κριτική στα λάθη. Δεν κάνουν ποτέ αυτοκριτική. «Στην εφαρμογή της διαλεκτικής αποδειχνονται μη διαλεκτικοί. Αποδειχονται άνθρωποι ανίκανοι να υπολογίσουν τη γρήγορη αλλαγή των μορφών...» όπως θα 'λεγε ο Λένιν

Πώς όμως θα πάμε μπροστά...

Χαίρε λαέ της εγρήγορης! ότι, μόνο εσύ, είσαι το τίμιο και αγαλόκαρπο δέντρο του καλού και τ' αγαθού, της ελπίδας του Ανθρώπου

Το 7 προς 10 (!)

Μας έχουν πρίξει με την αλήθεια τα... με το 7 προς 10 (!). Είναι η αναλογία της αμερικάνικης βοήθειας, προς εμάς και την Τουρκία. Έχει χρόνια αυτό το τροπάρι, κι έχασε κάθε σοβαρότητα κατάντησε γελοίο. Γίνεται κι ένα παίγνιο απειλητικό και χαιδευτικό σε μας, από την τάχα «έγκυρη» γνώμη της γερουσίας. Τα «γεράκια» βλέπετε, έχουν τη χοντροπονηριά και την ξιπασμένη αυταπάτη, μέσα στην αποικιοκρατική τους μάνητα, να φαντάζονται, πως οι λαοί σήμερα, οι ξύπνιοι, τρώνε σκύβαλα και άχυρα

Η καμένη η Τζέην Φόντα, παλικάρια, τους το 'χει πει από χρόνια, ότι, το πολιτικό κατεστημένο των ΗΠΑ, δεν το πιστεύει ούτε η δική τους κοινωνία, γιατί, δεν απεργάζεται άλλο από το ψέμα και το έγκλημα, και γι' αυτό στέκει διχτατορικά.

Εδώ λοιπόν οι Τζωνηδο - κλασάτοι - κλουξ - κλανάτοι, εννοούν, να μας σερβίρουν τόσο ζνιαρά και πιασαεράτα... το 7 προς 10 και κόντρα και δόστου, γκεμπελσο - ταχτική σκουληκομυρμηγκότρουπας (!).

Κακό βέβαια μεγάλο και ταπείνωση, να φωνάζουν οι δικοί μας, για αύξηση παραγωγικότητας, να δουλεύουν οι 40 στους 100 Έλληνες και ούτε να μένει η δουλειά στον τόπο... και να πάει ο δίσκος επαιτείας... νίλα! Γιατί δηλαδή, θα φάμε εμείς το 7 προς 10, για χόπι έντ-; Αφού την Τουρκία, την έχουν μεγάλη αποικία, και μ' εκατόν πενήντα βάσεις μάλιστα. Εμάς, μας έχουνε μικρή, με 50 μόνο... γιατί θα μας δώσουν λογαριασμό εμάς, με πόσα θρέφουνε τους Τούρκους; Εγώ δεν το καταλαβαίνω. Τί λέτε εσείς; Και προς τι, να διατυμπανίζεται ένα απατηλό πράγμα, ένα τέχνασμα επί χρόνια; Ντροπή μας. Κι αυτοί να βάζουν τους μεμέτηδες να μας χτυπάνε όποτε θέλουν. Να μας σφίγγουν, και να μας φοβερίζουν; Μα θα τους κάνουμε έλεγχο εμείς, τι κουβαλάνε οι Αμερικάνοι στην Τουρκία μ' αεροπλάνα και καράβια; Και δεν τους δίνουν όσα θέλουν, αφού το έδαφος τό' χουνε δικό τους; (Τζάμπα δεν τους ταΐζουν τους Εβρένηδες και τους Ουζάληδες, που οι κεφάλες τους μόνο θρέφουν ένα συν/γμα πειναλέους Κούρδους). Οι αφέντες εκεί, είναι Ζαϊμηδες και Μπραϊμηδες. Τον κακόμοιρο τον τούρκικο λαό τον έχουν απορφανίσει! Άλλωστε, οι Ρέηγκά - νηδες, τη Γερμανία του Κωλ... γιατί την έχουν προκεχωρημένο υποκατάστατο; Δεν εφοδιάζει αυτή, την Τουρκία για λογαριασμό των ΗΠΑ; Τί πονοκεφαλάτε με το 7 προς 10, που μας έχει κάτσει στο στομάχι Ποιός τους ελέγχει; Στο ψευτοκράτος Ντεκτάς, πάλι, δεν είναι μέσα οι αφέντες, που θέλουν εκείνο το

έδαφος της Κύπρου μας, για βάσεις τους;... Άλλωστε, οι Τούρκοι στρατοκράτες είναι καλύτεροι γι' αυτούς υποταχτικοί, τεμενατζήδες... κι όσες να τους ρίξουν καρπαζιές... αυτοί θα πούνε «βαλαεμ μπιλιαεί, αλάχ, αλάχ» -σφάξε μας αγάμ' ν' αγιάσουμε» (!). Ενώ εμείς κλωτσάμε και κάπου κάπου. Ένα προς δέκα λοιπόν, και... ζήτω που καήκαμε! Κι όλα στο «δώσε - πάρε» που θα 'λεγε κι ο Ησίοδος

Μεμέτικα... ουρί...

Άκουσον, άκουσον!

Ένας αγαδογιός μουφτή, στην Ξάνθη, μουσουλμάνος ο κ Μεμέτ... είπε στον δημοσιογράφο κ Χαρδαβέλα θρασύτατα ότι, «θέλει να επέμβει η Τουρκία» στην πατρίδα μας, για να πάρει τη Θράκη, να ζούνε — είπε — οι τούρκοι θρακκώτες καλύτερα». Βρε τον τσελεπή (!) Βάρδα φουνέλοι! Τέτοια ελευθερία προκλητική, φιλοπόλεμη, προδοτική, νά'χουν οι μειωνοτικοί... και μας μακελεύουν ευκολότερα οι Αγγλοαμερικάνοι. Αν ήμουν κράτος θα τον δίκαια γιατί, όχι μόνο δεν τιμάει τον τόπο που γεννήθηκε και κατοικεί, αλλά υποκινεί και σε πόλεμο, καλλιεργώντας έτσι τα μίσση και τα πάθη ανάμεσα στους δυο λαούς. Αλλά, και ποιός ξέρει τι μαγειρεύει μ' άλλους εκεί πάνω, και σ' ένα από τα ευφορότερα μέρη κιάλας της χώρας μας! Αν ήμουν Κυβέρνηση θα τον είχα απελάσει να πάει εκεί που επιθυμεί να ζήσει με ψωμί και κρεμύδι ο τουρκαλάς. Είναι δικαίωμά του. Σαν ανθρωπιστές και δημοκράτες, δεν του τρώμε το δικίω του, εφαρμόζοντας την αριστοφάνεια ρήση «πατρίδα τ' ανθρώπου είναι: ο τόπος όπου ζει καλύτερα». Αλλά, εδώ ο αχάριστος Μεμέτ, είναι και τυφλωμένος θρησκόληπτος, που συμπλήρωσε και τούτα στον κ Χαρδαβέλα. «Εμάς τους μουσουλμάνους δεν μας νύζει αν θα ζούμε σε τρώγλες, ή σε παλάτια. Εμείς τα μεγάλα παλάτια θα τα βρούμε στον άλλο κόσμο. Εκεί μας περιμένουν τα πιλάφια (πως τα θέλει ο Μεμέταρος ατζέμ;) και τα ουρί...» Δεν ξέρω μήπως αυτά τα ουρί του «παραδείσου», με τα γιασμάκια, είναι των σουλτανάτων, ή είναι ουρί... των αποπάτων (!) Και είναι παρακαλώ εκατομμυριούχος ο κ Μεμέτης. Μα τι μπελά ήβραμε τελοσπάντων, από τον κάθε επιτήδειο, ή και ανόητο θεοπλάστη; Πουλιάει αδιάσταχα, ξενομανίες και θεούς. Δεν ξέρω κι εγώ τι διάβολο θα γίνουμε, με την κόντρα ξυριστική,πραμάτεια των θεών (!) Παρασταίνει λοιπόν και το θρήσκο ο Μεμέτ μουφτής. Αλλά, μέσα του... φωλιάζουν φίδια μίσσους για μας τους Έλληνες και μένος, μπορεί αγιατολάχικο, για να ρουφήξει αίμα.

Δεν ξέρει αυτός ο προνομιούχος προεστός της Ξάνθης, τα, που είπε ο Κοραής μας.

«Η θρησκεία δεν στέκει στα δόγματα. Ο στερεώτερος αυτής θεμέλιος, είναι: η προς αλλήλους αγάπη, ή εις τους αυτούς νόμους, χωρίς προνόμια, κοινή των πάντων υποταγή...».

Άντρο προστασίας...

Το μεγαλύτερο και υπουλότερο άντρο προστασίας αρχιναζιστών, στάθηκε το Βατικανό. Προστά-

«εψε μ' επιμέλεια τους εγκληματίες του Β. Π. Πολέμου και τους φυγάδεψε με τις ευλογίες, του πάπα, προς τις χώρες της Λατινικής Αμερικής... Αυτό το υποκάλυψαν πρόσφατα οι «Νιου Γιόρκ Τάιμς». Δημοσίευσαν μια σχετική έκθεση από το 1947. Ανάμεσα σ' άλλα, η έκθεση έγραφε και τούτα:

ΤΟ ΒΑΤΙΚΑΝΟ, όχι μόνο διοργάνωσε τη διαφυγή των καταζητούμενων εγκληματιών πολέμου, αλλά υποκρούσε και πιέσεις σε ορισμένες χώρες της Λατινικής Αμερικής, όπου η Καθολική Εκκλησία είχε μεγάλη επιρροή.

Πιέζε τα προξενεία και τις αποστολές τους στη Ρωμη, να δέχονται παλιούς ναζιστές, φασίστες και μέλη άλλων πολιτικών οργανώσεων, να τους εγκαθιστούν σ' αυτές τις χώρες και να τους βρίσκουν εργασία.

Μοναδικός όρος, για να αναλάβει το Βατικανό κάτω από την προστασία του αυτά τα άτομα, ήταν να διαπνέονται από αντικομμουνιστικά αισθήματα.

Αυτή είναι η ευεργεσία της «αγίας» έδρας. Να μιλάει τάχα για ειρήνη, να παραπλανά τους λαούς, και ν' ανάβει πολέμους. Να καταστρέφει τόπους και πηροόδους για να πουλάει και τα πολεμικά προϊόντα, καθώς έχει και τα μεγάλα και βαριά εργοστάσιά της.

Κ' ύστερα, να προστατεύει και τους φονιάδες, όπως τους Μπόρμαν, Μπάρμπι, Άιχμαν, κλπ. κλπ.

Ιδού στάδιον «αγιότητας» και δόξης λαμπρόν (γράφει αισχρόν), μετά «θεαρέστων» έργων (!).

Αλλά, απορώ γιατί φίλοι Ιταλοί, κάνετε ακόμα λάστιχα τους σπονδύλους σας, στην πλατεία του αγίου Πέτρου, μπροστά στην «αγία» έδρα; Ο αρχαίος μας Ευριπίδης έλεγε: «Δεν υπάρχουν θεοί. Μη σας εξαπατούν οι παλιοί ψεύτικοι μύθοι».

Και... προστάτης της βρεφοκτονίας

Ο κ. Ρέηγκαν, από αρχιθεατρίνος και του Λευκού Οίκου (γράφει μαύρου) κολομπίνος, έγινε πρόσφατα και συγγραφέας, κι έβγαλε βιβλίο για τις «αμβλώσεις» τις παιδοκτονίες, και μη τ' ανακατώνετε, γιατί «βρωμάνε πτωμαίην».

Έ, ρε, πώς πόνεσε ο χολυγουντιανός αιματορούφιφης δαίμονας, για τη βρεφοκτονία! Μάλιστα. Μη ξεροβήχετε και μη γελάτε. Αυτός ο «άγγελος της ανθρωπιάς» που τόσο πρώιμα ξέχασε την ηθική του λειτουργία, σε εκατοντάδες χιλιάδες θύματα, που εφονεύουν οι πόλεμοι π' ανάβουνε τ' αφεντικά του... Τώρα, πήρε και το Χένρυ Κίσιγκερ «παλιά δουλειά του κόσκινου» και που να το ειπούμε; Σα να μην έφτανι ο Σμπίγκνιου Μπρζεζίνσκι, ο Ντερβίνσκι, και τόσοι άλλοι αρχισύμβουλοι (!)

Στο βιβλίο του δε, των «εκτρώσεων», έγινε και «κοινωνιολόγος» κι ανάμεσα σ' άλλα υποκριτικά κάμματα γράφει: «Ζούμε σε μια εποχή, όπου μερικοί δεν εκτιμούν την ανθρώπινη ζωή, σε όλες τις μορφές της». «Εξ ιδίων φαίνεται κρίνει τα αλλότρια» (!)

Τώρα, θα τον ψηφίσουν όλες οι λεχώνες κ' οι ανυπαρχτες πουριτανές των ΗΠΑ, να τονε βγάλουν ύπατο κ' ισόβιο προστάτη τους (!). Πίσω μου σ' έχω σατανά (!)

Τί του λέτε λοιπόν του καουμπόη που' γινε και γιατρός για τη βρεφοκτονία,

Κ' ύστερα σου λένε... δεν προστατεύει τη ζωή μας! Μικρό ήταν το πεσκέσι των περίπου 300 Αμερικανόπουλων, π' άφησαν τα κουφαράκια τους στο Λίβανο;

Έλα, καημένε για 300 νεκρούς κάνεις έτσι; Μυτιές ταμπάκος στη μύτη του Ρέηγκαν ήταν αυτά!

Εδώ, έχουμε εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς: Βιετναμίτες, Ινδονήσιους, Ιρανούς, Ιρακινούς, Σαλβατοριανούς και, ουκ έστι αριθμός θυμάτων που σκοτώνουν κάθε μέρα, τα τελευταία χρόνια, οι «μεγάλοι μας προστάτες» με χίλιους τρόπους, και με τόσους πολέμους, σ' όλη την υφήλιο. Κι όσο για την τρέλα της θεομανίας και θεοκρατίας, που ανάβουνε παντού, (ρεκόρ η Μ. Ανατολή) με τα τραγωδικά μακελειά, φτύστε τους θεομάχους όχλους μη βασκαθούνε (!). Απόχασαν και τα λίγα μυαλά που συντηρούσε η θλιβερή τους ουτοπία και αθλιότητα.

Νέα Βαβυλώνα... αίμα, τρέλα και Λωζάνη

Την κατακαημένη τη Βυρηττό! Από τη μια μεριά, οι ηθικοί και φυσικοί αυτουργοί Αμερικάνο - Εβραίοι, την περιζώνουν και τη χτυπούν... για κατανάλωση πολεμικών προϊόντων και για δοκιμές νέων όπλων. Κι από την άλλη... οι εμφυλιοπολεμικές διαμάχες των ανόητων και γελοίων, των άξιων της τύχης των «χριστιανομουσουλμάνων», δρούζων, ιησουητών, κλπ τρελοθρησκευτικών αιρέσεων (!).

Μετέτρεψαν αυτή την άμοιρη πόλη, σε Βαβυλώνα, σε ερείπια, και σε καμμένη γη!

Ποιός μπορεί να βάλει μυαλό, σ' αυτές τις αγέλες των τυφλόμυαλων ισλαμιστών; Σ' αυτούς, τους όχλους, της μανιακής θεοκρατικής ιδέας, της τόσο ουτοπικής και κοντόφθαλμης αντίληψης και πισωδρόμησης, πάνω στο τέλος του 20 αιώνα; Του αιώνα των θαυμάτων της τεχνικής και διαστημικής επιστήμης;

Είναι ένα κι ένα, αυτή η μπουνταλοσύνη Λιβανέζων, Περσών και Ιρακινών, που σκοτώνονται κατά χιλιάδες τα παιδιά τους, και ποτάμι το αίμα σμίγει με την τρέλα, για συμφέροντα των μιλιταριστών και των επιδρομών...

Σκοτάδια και αντάρες, θέλουν οι λύκοι... για να χαίρονται, να πίνουν αίμα, να πηδούν, να χορεύουν, να γλεντάνε... Κατά τ' άλλα;... Μη μου πείτε πως δε συσκέφτονται οι Τζεμαγέληδες και οι Τζουμπλάντηδες, για... «συμφιλίωση και για ειρήνη» στη Λωζάνη... Αυτό, μη ξεχνάτε ότι, το επιδίωκε και ο Φίλιπ Χαμπίμπι (!) Τον θυμάστε τον κολασούζο του Ρέηγκαν; Τί έγινε; Έρμοι λαοί όχλοι, που θυσιάζετε για το «θεαθείναι»! Όσο για το τι Λωζάνη, τι Αμερικάνοι;... «Όποιος δε θέλει να ζυμώσει... ολημέρα κοσκινίζει...» (!)

Διαλογικά ερωταπαντήματα

- Ξέρεις τι ακούστηκε από την ΕΡΤ του κ. Πεπονή στις 24 Μάρτη;
- Τί; Δεν άκουσα.
- Να βρε, μπουμπούνιζαν πως τάχα ο Παπαφλέσσας, κιο Υψηλάντης άναψαν την Επανάσταση στο Μοριά το 1821.
- Το είπαν έτσι, το τόλμησαν αυτό;
- Μάλιστα, και πώς κατέβηκαν από τη Ρωσία.
- Από τη Ρωσία; Φτού τους. Μπολσεβίκοι θα ήταν.
- Μα τί λες; Τότε και ο Μαρξ ακόμα, ήταν στα γεννοφάσκια του.
- Δεν ξέρω τι μου λες. Άμα κατέβαιναν από τη Ρωσία, ήτανε μπολσεβίκοι, λύκοι.
- Μα... «δεν είναι δυνατόν», όπως λέει συχνά και ο κ. Μαύρος, αφού δεν είχε γεννηθεί καν, τότε αυτό το «μιασμα» όπως καλά τό βάπτισε κάποτε, κιο μεγαλειότατος Παύλος της Φρειδερίκης.
- Χα χα, που τους θυμήθηκες ρε, αφού κανένας πια δεν ασχολείται σήμερα με δαύτους;
- Ρε, εδώ, βάλανε και τον Αρναούτη στο σταυρόλεξο της ΕΡΤ, χώρα το «Γριθα μ'σε θέλ'ο βασιλιάς» κι εσύ, μου λες μπαρούφες, πως δεν είχε γεννηθεί ο μπολσεβικισμός το '21;
- Να βρε, είσαι ανιστόρητος και μπουνταλάς.
Ο Τσώρτσιλ το 1945, μετά τις 10 Αυγούστου πού'καψε τη Χιροσίμα με την ατομολόμπα, είπε στο Ρούσβελτ «*Το θρέφος του μπολσεβικισμού τώρα πού'ναι στην κούνια του, εμπρός να το φονέψουμε...*» Μα ο Ρούσβελτ δεν τον άφησε. Και σήμερα, βλέπεις, μεγάλωσε και άπλωσε σ' όλη τη γη!
- Τί θα γίνει με την Ιστορία την αληθινή, τώρα που έχει Κυβέρνηση σοσιαλδημοκρατική; Δεν πρέπει απ' την αρχή της, να ξαναγραφτεί;
- Και βέβαια τώρα θα πρέπει ν' ανασκουμπωθούνε οι ευσυνειδητοί ιστορικοί.
- Απορώ τί έκαναν μέσα στην 160χρονη εθνική πορεία μας οι απροσκύνητοι κ' οι ασυμβίβαστοι.
- Λίγοι ήταν αυτοί, κι αν το τολμούσαν... τραβούσαν για την Καπερναούμ. Τους έτρωε το σκοτάδι!
- Και οι περισσότεροι;
- Αυτοί, για το ψωμάκι τους... έκαναν το ψέμα «αλήθεια» και την αλήθεια ψέμα, χωρίς να τα πιστεύουν.
- Και πώς δε μάντευαν ότι ο καιρός γυρίζει; Ήτανε τόσο ανόητοι;
- Δεν ήταν ανόητοι, ήταν αργυρονόητοι... Κι ο Χίτλερ έλεγε με τις γκεμπελικές του μέθοδες: «Όπου κι αν πάμε θα βρούμε κάποια καθάρματα να μας υπηρετήσουν...»
- Τί πήγε να κάνει ο κ. Ποττάκης;
- Να φορολογήσει τα μεγάλα εισοδήματα των αρχιερέων και «φτωχούληδων» του κακοπαθημένου ποιμνίου ημών.
- Και τί άλλο; Σκόρδο έφαγε κι έχασε το θώκο του;
- Ήθελε να τους κόψει και τα «κουπόνια» με τα τζάμπα στα καύσιμα και αλλού.
- Μα... οι σεβάσμιοι «αγιοπατέρες» είναι σταλμένοι «ελέω θεού»... Πώς αλέως θα υπάρξομεν ως «καλοί και αγαθοί χριστιανοί» (;) Τί θα ήθελε δηλαδή, να είμαστε με τους πιστολέρους τους αιμοβόρους «προστάτες» και να κάνουμε απόπαιδους τους «αμόλυντους - παρθένους» ρασοφόρους μας;
- Ωχ καημένε, εσύ λες τώρα, μπάτε στους αράπηδες και προτιμάτε τους ασπρότερους.
- Ε τότε κάθε δεσπότης να μας ζήσει... Κι ας λέει ο Βάρναλης... μας θρέφουν τύφλα και χασίσι. «Χαίρε ότι εμωράνθησαν οι δεινοί συζητηταί. Χαίρε ότι εμαράνθησαν οι των μύθων ποιηταί»(!).
- Τί έκανε το πρωτογεράκι των ΗΠΑ ο Κάσπαρ ο αγέλαστος, με μάτια σαν οχιά και μ' όλα τα πετρίτσια του επτελείου του στην Αθήνα τις 30 Μάρτη;
- Αλώνισε την πολιτική και στρατιωτική ηγεσία στο Μεγ. Μαξίμου, στο Ηρ. Αττικού και στο Πεντάγωνο. Πήρε και εύσημα. Επιθεώρησε και τμήμα που του απέδωσε τιμές... και μας θύμισε εκείνο το περιβόητο (εδώ και 32 χρόνια) «*Ιδού ο Στρατός σας...*» στον αρχιμακελάρη του εμφυλίου μας Βαν Φλιτ...
- Και ο τετραπέρατος και μάγγας πρωθυπουργός μας τί έκανε;
- Πήγε σε συγκέντρωση της Λάρισας... κι αποκαλούσε τους συγκεντρωμένους

Σύντροφους... Σύντροφοί μου, σας απήνω». Κι ένας αγρότης ψιθύρισε με πίνα:

«Χαίρε ω χαίρε ξέφτισμα κι αυτού του γλου γενικά... στη μπανανία χώρα της αιδράς (όχι πορτοκαλέας), αλλά καπηλίας και υποκρισίας των πάντων (!)».

Κι αυτοί τί του λέγανε;

«Αντρέα προχώρα, σε θέλει όλ' η χώρα».

Και ο νοήμων λαός, για τη χοντρή κι ζώδοντη κολακεία;

Απορεί να του δώσει και παράσημα!...

Ία το Κιελέρ τί τους είπε;

«Όλα κι όλα, ότι τα τσιφλίκια της παπακρατίας που τους είχε υποσχεθεί πέσοι και πρόπερι, όταν τους είχε πει πως είναι κι αυτός «αγρότης» κι εκείνοι να φώναζαν «είσαι ο αγροτο-πατέρας» τους είπε ότι: Θα, θα, θα απαλλοιωθούν, θα κερδηθούν και θα δοθούν».

Κι θα... (φτου και ρετάρισε η γλώσσα του) θα παρθούν κάποτε και γρήγορα...

Κινο που «το θέμα είναι περίπλοκο και πολύπλοκο» (!) Ενώ την ίδια στιγμή, ο μικροχρόνιος «συζητητής» του... κ.

Σ.ρ. Τίκας, γελούσε και «κογιονάριζε» κι φτερνίζονταν από το χρυσαφένιο κρόνο του!

Και τί άλλο είπε;

«Και πώς θα στρέψει τον Αχελώο και πάνω στο θεσσαλικό κάμπο να ποτίζονται όχι τα 35% από τα στρέμματά του, τα 10%. Αλλά το έργο θα τελειώσει με πολλούς, σε 10 χρόνια. (Ζήσε Μάη) (!)

Κι αυτοί τί του είπαν;

«Σχου ού... Ως τότε, δεν έχουμε αιόστες να καλλιεργούν, και χωματερές να θάψουμε!»

«Έμα, το νεφεληγερές! Τι αντιφατικό παράλογο και μπαμπι... θέατρο, που παίζουνε του φουκαλαού, ηθοιοιοί, πρωταγωνιστές και κομπάρσοι, υποκριτές με πατέντες!»

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

χνήνη σε μέλα ζωμό «αυτοκτόνησε» τις 1.300 ψυχές στη Γουιάνα πριν 4-5 χρόνια και ο φίλος της κ. Κάρτερ Τζέημς Τζόουνς...

– Όχι, μα ο Ρέηγκαν είπε και τα παρακάτω, που ένας πειναλέος Νέγρος, σαν τ' άκουσ' εκεί, ψιθύρισε: «Ζήτη η εσκεμένη και εστεμένη τρέλα, με πυρηνικά και προσευχές». Άκου και τι άλλο έλεγε: «Αν μπορούσαμε να προσθέσουμε τη δύναμη των προσευχών όλων των απόμων που βρίσκονται σ' αυτή την αίθουσα ποιό θα ήταν το αποτέλεσμα σε μεγατόνους;»

«Η προσευχή είναι το καλύτερο μέσο που διαθέτουμε για την επίλυση των παγκόσμιων προβλημάτων».

Γελάτε κότες μετά κλωτσιμάτων επί των αποπάτων (!)...

– Ποιός κλέβει πορτοφόλια τελευταία στη Θεσ/νίκη;

– Όπως ακούω, οι Γιουγκοσλάβοι.

– Ε όχι, δεν σε πιστεύω.

– Αν δεν είσαι με το «πιστεύω», πες και το «πάτερ ημών».

– Έγινες τόσο άπιστος Θωμάς;

– Όχι, αλλά... ξέρω ότι πρόκειται περί «αγίων σοσιαλιστών» (!)

– Και πότε έχουν «αγιάσει»;

– Ούου, από τό '48 που φύγανε από τον Στάλιν, γιατί αν κάθονταν μ' εκείνον και κλέβανε;... Θα τρώγανε κρεμάλα.

– Μα πού το πας τόσο μακριά, εδώ τους πιάνουν τα δικά μας τα τσακάλια, να κλέβουν στη Θεσ/νίκη πρόσφατα, κάθε τόσο.

– Α, έχεις δίκιο. Έχουν εξελιχτεί και βγήκανε ξεφτέρια και στα πορτοφόλια, αφότου έμπασαν Αμερικάνους στη χώρα τους. Πήραν ειδική εκπαίδευση (!). Μα ξέρεις φίλε μου, τι πάει να πει αμερικανισμός και μάλιστα μοντεροποποιημένος;

– Τι για πες μου αλήθεια.

– Πορτοφόλι βρε. Ντόλαρς. Ο μόνος θεός τους. Το γράφει και το ίδιο το νόμισμά τους απάνω του. «Πιστεύω εις τον μόνον θεόν του ντόλαρς».

– Και γιατί τους προσεταιρίστηκαν οι Γιουγκοσλάβοι τους γκάγκστερ;

– Διότι τα χρέη τους είχανε φτάσει τα 24 δις δολάρια.

– Και τώρα που τους φέρανε μέσα τους, με συμφωνίες για να τ' αλαφρύνουν, τι είδος σοσιαλισμό έχουν;

– Κλεφτοπορτοφολάδικον. Άστα, ρεκόρ φίλε μου. Ένας Νεγκεμί Νταουίτ Γιουγκοσλά-

...είπε ο κ. Ρέηγκαν στις 4/2 στο εθνικό πρόγευμα προσευχής, σε ξενοδοχείο της Ουάσιγκτων;

...ξίσωσε τους πυρηνικούς μεγατόνους τις προσευχές (!) «Η προσευχή έχει δύναμη ανάλογη μ' εκείνη των πυρηνικών όπλων» Δηλαδή, πρέπει πρώτα να προσευχόμαστε κ' ύστερα να ολοκαυτώμαστε για «τας αιωνίους μονάς»;

...να έτσι περίπου, με προσευχή και στρι-

βος, μόνο σε 10 μέρες στη Θεσ/νικη, έχει κλέψει 52 πορτοφόλια και στο 53 συνελήφθη... Αμή;

- Καλά, τι στο διάτανο τους είχε ξεβγάλει ο Τίτο σαν μετανάστες στην κλεισιά; Θυμάμαι πως δεν τολμούσες να σταθείς, περνώντας απ' τη χώρα τους, σ' έκλεβαν όλο με τ' αυτοκίνητό σου, τώρα μνηθήκαν και οι γυναίκες τους. Κλέβουν και οι Γιουγκοσλάβες στη Θεσ/νικη όπως είδαμε στις εφημερίδες.

- Αμ πως, γιατί, ισότητα δικαωμάτων δεν έχουν κι αυτές;

- Πού δηλαδή;

- Να, στο να μη δουλεύεις, να τρως δανεικά, και να κλέβεις να 'χεις.

- Ανάποδα μου τό 'πες. Η παροιμία λέει: «Δούλεψε να τρως, και κλέψε να 'χεις».

- Δεν πειράζει. Όλα συγχωρούνται. Κι όλα αντιστρέφονται, όταν οι Αμερικανο-Γιουγκοσλάβοι «προσεύχονται». Η προσευχή σχωρνάει τις αμαρτίες (!) Έτσι δεν λέει κι ο αρχιθεατρινός της υπερατλαντίας «μποι-φρένι» τους;

- Γράψε «μποί - ξεφρένι» τους... και στοπ και «όβερ» αναγούλα (!)

- Τί τους έφταιξε το κορίτσι;

- Ποιό κορίτσι;

- Να βρε, η Τίνα Ωνάση.

- Γιατί, ποιός τη μάλωσε;

- Ε, πως, δεν είχες μάθει όταν την ανάγκασαν πέρυσι κι έφυγε νύχτα από την Ελλάδα σα να 'τανε δραπετίσσα και οργισμένη;

- Γιατί; Μήπως, που δεν την είχαν γράψει μέλος στο Σύλλογο Ελλήνων Γυμνιστών πού 'χε ζητήσει;

- Μα τι λες φίλε μου, μεσάνυχτα έχεις;

- Όχι, γιατί;

- Τι γιατί; Το γυμνισμό η Χριστίνα, τονε γλεντάει όπου θέλει και όπως θέλει, χωρίς όρους... όπως είχε η Τζάκυ στο μπαμπά της...

- Ε, τότε;

- Χρωστούσε ρε πολλά στο δημόσιο από την κληρονομιά της... και την ανάγκασαν την καημενούλα, να το σκάσει.

- Βρε τους παλιοφορατζήδες! Δε ντρέπονταν; Ένα κορίτσι απόμεινε απ' την αρχοντοοικογένεια που ξέκαναν οι Αμερινάκοι ανταγωνιστές του βασιλιά του στόλου... κι αυτό το πήραν κατά πόδι και το κυνηγάνε; Δεν τους έρχεται κρίμα;

- Ας το κατατρέχουν. Δεν τους λογαριάζει, τους γράφει κάθε τόσο στα νυφικά παπούτσια της.

- Γιατί στα νυφικά;

- Διότι ξαναλλάζει πολλά. Για πείσμα κι αυτή κάθε λίγο και λιγάκι, αναγγέλει γάμους. Πάει

στο Παρίσι παντρεύεται. Πάει στη Μόσχα ξαναπαντρεύεται. Πάει στη Νιου Γιούρκ νυμφεύεται. Ξαναπάει στο Λονδίνο ξανανυμφεύεται... και νυχτοξημερώνει στο Μόντε Κάρλο και παρανυμφεύεται... Έτσι για πείσμα των δικωτών και των αντίζηλων. Αμήν

- Τί είχαν και φαγώθηκαν οι καλόγεροι και οι καλόγριες με τους δεσπότες τους, σε μοναστήρι των Σπετωών;

- Δεν ξέρω. Τά 'χουν πανηγύρι αυτά, καλόγεροι και παπάδες... Καλόγριες και δεσποτάδες.

- Μήπως διχάστηκαν από θρησκευτικό φανατισμό;

- Όχι.

- Τότε; Περιουσιακά;

- Από πράματα παρανοϊκά, παλαιοημερολογητικά και ...

- Τί και;

- Τα «ευ-κώλος ευνοούμενα... παραλεπώνται» (!).

Καθολικός ιερέας πλήρωσε 15 εκατομμύρια δολάρια για αποπλάνηση

Από το «Έθνος» της Αθήνας του περασμένου μήνα, αναδημοσιεύουμε την παρακάτω είδηση από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Σχόλιο δε χρειάζεται.

ΣΑΝ ΦΡΑΝΤΣΙΣΚΟ. -Μήνυση εναντίον εφτά καθολικών ιερέων έχει υποβάλει η 22χρονη Ρίτα Μίλλα. Ζητώντας αποζημίωση 15 εκατομμυρίων δολαρίων, γιατί την αποπλάνησαν, την εκμεταλεύτηκαν σεξουαλικά και την άφησαν έγκυο.

Η Ρίτα Μίλλα υποστηρίζει ότι όταν ήταν 16 χρονών, παρθένα ακόμα, πήγε να εξομολογηθεί στον ιερέα της συνοικίας της, ο οποίος την οδήγησε στο διαμέρισμά του αδερφού του και την αποπλάνησε. Από τότε, και για διάστημα τεσσάρων χρόνων, ο ίδιος ιερέας και άλλοι έξι φίλοι του διατηρούσαν μαζί της σεξουαλικές σχέσεις. Όταν έμεινε έγκυος, ο ιερέας ο οποίος έκανε έρωτα μαζί της την περίοδο εκείνη, της συνέστησε να κάνει άμβλωση. Στην άρνησή της, της έδωσε χρήματα για να πάει στις Φιλιππίνες και να γεννήσει το παιδί της, ένα κοριτσάκι δυο χρονών περίπου σήμερα.

Εγκληματική συνέχεια

Ο Τάυρον Μίτσελ 28 χρονών, από το Λος Άντζελες, ορφανός γιος γονιών που θανάτωμαζικά από δηλητηρίαση το 1978 ο θρησκευτικός ηγέτης των ΗΠΑ Τζιμ Τζόουνς (και εος της κ. Κάρτερ) από τρελό φανατισμό η Γουιάνα, μπήκε στην αυλή ενός δημοτικού σχολείου στην πολιτεία αυτή του Ιλινόις και με όκ ασυγκράτητου οπλοφόρου... πυροβόλησε στο ψαχνό τ' αθώα παιδάκια, με αποτέλεμα να τραυματιστούν 15 και να σκοτωθεί επίητου ένα 10χρονο κορίτσι. Όπως βλέπετε, ο γονείς σε παιδιά, τα εγκλήματα διαιωνίζονται. (Ενός κακού δοθέντος μύρια έπονται». Κακού, κόρακος, κακό αυγό. Αλίμονο! της παραφροσύνης!

Ποιός προστατεύει τους αθώους κι ανυπεροπιστους, τους αμέριμνους κι ανύποπτους τρούς και μεγάλους πολίτες, στη ζούγκλα του εγκλήματος και το τρόμου;

Προβοκάτσιες «μπούμεραγκ»

Τους πρώτους μήνες του '84, ανάμεσα σε αφορα, ανά την υψηλίο γεγονόςτα, αποδείχθηκε και ότι: Στους Αγγλοαμερικάνους και ο ΝΑΤΟ, χρειάζεται αδιάκοπα η πολιτική της διάσπασης, της καλλιέργειας του μίσους, της διάσπασης των λαών, για νά'ναι χωρισμένοι, ν'άλληλομισιούνται και να τους εκμεταλλεύονται ευκολότερα.

Ο στόχος τους τελευταία, με διάφορα μέτρα, είναι ιδιαίτερα και οι Βαλκανικοί Λαοί, που κωνίζονται κι επιζητούν μεταξύ τους στενότερες σχέσεις και πλατύτερη συνεργασία, σε όλους τους τομείς, για να προχωρούν στην πρόδο τους, και να ζούνε με ειρήνη και αδερφικότητα.

Καρφιά στα μάτια τους στάθηκαν οι δυο διαέψεις ειρήνης, οι διαβαλκανικές στην Αθήνα, τον τελευταίο καιρό... και οι πολυεθνικοεθνικοί αποικιοκράτες, σχεδίασαν σατανικά, με δόλια κάποιες προβοκατόρικες αντενέργειες σε τάχα μειονωτικά προβλήματα... Μα η απέτυχαν κι έπεσαν στο κενό, γιατί, οι κλοντες γνώση φύλακες της ίδιας της δικής τους ομόνοιας λαοί, δεν πρόκειται να γίνουν η Βαλκανική μας Χερσόνησο, αυτοκατάδιε σε διχασμούς και σε πολέμους. Αυτό, όσο αν δεν το καταλαβαίνουν τα πόνια της τύχας και της λύσσης, πρωταγωνιστές και κοράριοι, και όλοι οι ξενοκίνητοι πράχτορες... γτούτοις, οι λαοί μας με την κοινή ιστορία, τις ρίζες πολιτισμού, τα κοινά ιδεώδη και μμφέροντα, έχοντας αλληλένδετους «ομ-

φάλιους λώρους» που τους ενώνει το ίδιο αίμα που «νερό δε γίνεται», θα βαδίσουν χέρι με χέρι ενωμένοι στην αδερφική φιλία για πείσμα των εχθρών της αγάπης και της ειρήνης που συνήθισαν να κοροϊδεύουν και να εξαπατούν τους λαούς.

Κάθε προβοκατόρικη ενέργεια τους γίνεται «μπούμεραγκ...».

Ας μη λησμονούν όμως και τα λόγια του Αβραάμ Λίνκολν και του Ταλειούρανδου, που τους τα ψάλλανε επιτιμητικά και αφοριστικά: «Μπορείτε να κοροϊδεύετε μερικούς ανθρώπους και τμήματα λαών για κάμποσον καιρό. Όμως δεν μπορείτε να κοροϊδεύετε και να ξεγελάτε όλους τους ανθρώπους και όλους του λαούς, για όλους τους καιρούς.»

Ανηθικότητες και βιασμοί

Συχνά πυκνά τον τελευταίο καιρό, βλέπουμε στον Τύπο κανβαλικές βιαιοπραγίες νέων σε αθώες υπάρξεις του ωραίου φύλου. Πολλοί νέοι προβαίνουν και ομαδικά σε βαρβαρικές ασέλγειες. Είναι βέβαια στην αφύπνιση της ήβης, αλλά, χωρίς σεξουαλική αγωγή. Είναι ίσως όταν πρωτανοίγουν τα μάτια τους στον έρωτα και παίρνουν την υπόθεσή του, για βίαιο πορνό και κτηνοβασία.

Και δεν είναι μόνο η έλλειψη αγωγής, φταίνε και οι ασύδοτοι «σκηνοθέτες» των πορνοταινιών. Αυτοί οι εκμεταλλευτές τσοντάκηδες, όπου οι παραστάσεις των τολμηρών εικόνων του «ζωντανού πορνό» προκαλούν και επιρρεάζουν τα ένστιχτα των νεαρών «χούλγκανς» κ.α. με τα... «όρμα της ρε» «βάλτην κάτω...» και «θου το στόματί μου».

Δε θα πρέπει λοιπόν, έπειτ' από τα τόσα κρούσματα να καθιερωθεί στα λύκεια ένα μάθημα τέτοιας καθώς πρέπει αγωγής και ηθικής (με την έννοια της λογικής και του δίκιου) συμπεριφοράς ανάμεσα στους νέους και των δύο φύλων; Μπας και η Πολιτεία επαναπαύεται για να βγάξει η κοινωνία μας δασκάλους για τους νέους... σαδιστές και Παπαχρόνηδες; Αλίμονο! «Κοινωνία που δεν στηρίζεται σε βάθρα ηθικής -όπως έλεγε κι ο Σωκράτης- είναι καταδικασμένη...»

Λάμπρου Μάλαμα

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΛΑΟΣΟΦΙΑΣ

Έγγραφο φιλομαθείας
παιρριματικά μύθοι αναλύσεις

Σαιχηρικά αποφθέγματα

(Από τον «Ληρ»

Της θλιβερής μας εποχής
θ' αντέξουμε το βάρος.

Θωράκισε το νόμο με χρυσό
κ' η λόγχη του θα σπάσει.

Η τέχνη της ανάγκης κάνει
και το πιο τιποτένιο πολύτιμο και ακριβό.

Ο πόρνος άνθρωπος γλυτώνει γιατί
ρίχνει τα κρίματά του στ' άστρα.

Η αναγνώριση είναι πληρωμή
με το παραπάνω.

Τα δάκρμά μου καίνε
σα λυωμένο μολύβι.

Καρτερικά ήρθαμε στη ζωή
καρτερικά θα φύγουμε.

Οι κλίκες των μεγάλων έρχονται
σαν παλίρροιας και φεύγουν σαν παλίρροιας.

Τ' όνομα το κατάφαγε
το άτιμο δόντι της προδοσίας.

Ο γερο - Έκτορας

Πρόσφατα, για πολλούς συγγραφείς, νεκραναστήθηκε και παρουσιάστηκε ο γερο-Έκτορας, από τους τελευταίους πιστούς του Άρη Βελουχιώτη. Είναι ο Γιάννης Μαδώνης που ζούσε όλα τα χρόνια στον Πειραιά με το ψευτόνομα Γιάννακας. Όσοι συγγραφείς και δημοσιογράφοι είχαν γράψει για τον Άρη, μαζί και ο Μπ. Κλάρας, όλοι τον φέρανε στα συγγράμματά τους ως νεκρό. Αμφιλεγόμενο και μυθοποιημένο ανάλογα στις τελευταίες μέρες και στιγμές του Άρη. Τώρα λοιπόν που ο γερο-Έκτορας έκανε και δηλώσεις στον Τύπο... Από όλους αυτούς, μόνο ο δ/ντής του «Ελ. Πνεύματος» στο έργο του «Ο Πρωτοκαπετάνιος» έφερε ως επιζώντα τον Μαδώνη, στην πριν από 15 μήνες έκδοση του έργου του. Παράλληλα ο κ. Μάλαμας, δίνει την πιο αληθινή και συγκλονιστική περιγραφή, σύμφωνα και με τα λεγόμενα του Έκτορα... στα υστερνά του πολυλάτρευτου Άρη του θρυλοποιημένου ηγέτη της νεώτερης αγωνιστικής κι απελευθερωτικής ιστορίας του λαού μας.

Ένα απόσπασμα από τη Διακήρυξη του πρόδρομου και πρωτομάρτυρα σοσιαλιστή ηγέτη της αγροτιάς και του Κι.ε.ε.ρ. Μαρίνου Αντύπας

ΜΕΡΟΣ Α'

Ζητούμεν την παγκοσμίον ελευθερία, ισότητα-αδελφότητα. Θέλομεν ότι θέλει ο Χριστός «Οτις έστι Έλλην ή Ιουδαίος, σκλάβος ή ελεύθερος ή δούλος» ήτοι θέλομεν την κατάργησιν των αφεντών και των δούλων. Ζητούμεν μίαν πατρίδα περιλαμβάνουσαν σκεπασμένην την ανθρωπότητα, μίαν τάξιν ανθρώπων την των εργαζομένων και αδελφών εργαζομένων ίσα δικαιώματα και εχόντων αυτά καθήκοντα.

Ζητούμεν την κατάργησιν του κληρονομικού δικαιώματος και ανακηρύττομεν ως κατατονωτόν νόμον την καθολικήν εργασίαν, το καθολικό καθήκον, το καθολικό δικαίωμα. Αναγνωρίζομε αρμόζοντα των ανθρώπων προσημασμένα: εργασίαν, αίσθημα, ικανότητα. Αναφωνούμεν: Ζήτω ο εις και μόνος άρχων λαός ΜΑΡΙΝΟΣ ΑΝΤΥΠΑΣ

Η ομορφιά είναι περιζήτητη, αλλά μικρή διάρκειας.

Η υγεία είναι πολύτιμη, αλλά ευμετάβλητη.

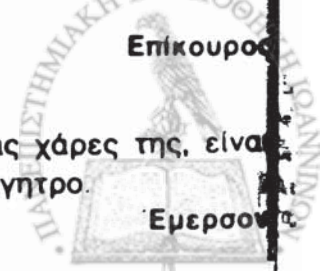
Η σωματική δύναμη είναι ζηλευτή, αλλά εύκολα υποκύπτει στην αρρώστια και στη γηραιότητα.

Η τέχνη της απόλαυσης είναι η επιστήμη της ζωής και η ηδονή, είναι το τέλος που γνωρίζει η σοφία.

Επίκουρος

Η ωραιότητα χωρίς τις χάρες της, είναι ένα δέλεαρ χωρίς θέλητρο.

Εμερσον

Ληνύματα στο «Ελεύθερο Πνεύμα»

Αγαπητέ μου Λάμπρο,

Το με αριθ. 50 τεύχος από το περιοδικό σου «Ελεύθερο Πνεύμα» μου έδωσε εξαιρετική χαρά. Το διάβασα με μεγάλη προσοχή και ενδιαφέρον, γιατί η γλώσσα σου, όπως πάντοτε, είναι τόσο πλούσια και τόσο εύκολης σημασίας. Δεν μου κάνει η καρδιά να το αφήσω από τα χέρια μου. Παρά τα 80 χρόνια μου, διαβάζω ή, καλύτερα να πω, το ξεκοκκαλίζω, με μεγάλη ευχαρίστηση. Με μεγάλο ενδιαφέρον το παρακολουθεί και η γυναίκα μου. Σε χαιρόμαστε, σε αγαπάμε και σε καμαρώνουμε ειλικρινά. Η διαπίκνωσή μας είναι πως το Ελ. Πνεύμα όσο πάει και μεγαλώνει. Μπορώ να σε διαβεβαιώσω πως το βρίσκω από τα καλύτερα περιοδικά αυτού του είδους στην πατρίδα μας. Αποτελεί αυτό, υπέροχο περιοδικό ενημέρωσης πάνω στα πνευματικά ζητήματα, όχι μόνο της πατρίδας μας, αλλά και σε ευρύτερους ορίζοντες ακόμα.

Ευχόμαστε πάντοτε επιτυχία και προκοπή για το πνευματικό καλό της χώρας μας.

Με πατρική αγάπη

Κώστας Λαζαρίδης

Συγγραφέας - Κουκούλι

Αγαπητέ κ. Μάλαμα,

Το περιοδικό σας μ'αρέσει αφάνταστα. Για τις σας συγχαίρω ειλικρινά, για την αξιόλογη προορά σας στα Γράμματα, αλλά και στο ξύπνημα του πολυδύσκολου λαού μας. Ευχομαι ολόψυχα υγεία, χαρά και δύναμη, για να συνεχίσετε το δημιουργικό και θεάρεστο έργο σας.

Με βαθιά εκτίμηση

Ιορδάνης Γαλανίδης

Δ/ντής Προτύπου Ακαδημίας

Θεσσαλονίκη

Αγαπητέ μου Λάμπρο,

Ηπειρώτης κι εγώ, καμαρώνω για τη χρυσή και άμυρνη πέννα σου, και χειροκροτώ τους τίμιους ορίζοντες σου.

Νίκος Ανδρικόπουλος

Δικηγόρος, Αργίριο

Κύριε Μάλαμα,

Εκτιμώ βαθιά και υπολήπτομαι το «Ελεύθερο Πνεύμα» με τη μεγάλη μου πάντα ευχή, να είναι η ματαιότητα του αιώνια. Σας ευχομαι να έχετε πάντα γαλήνη, υγεία κι ευτυχία και όλοι οι άνθρωποι να μη κλονούν την ειρήνη.

Φερνάνδο Φραγκολίνι

Ποιητής Ρώμη

Αγαπητέ φίλε Λάμπρο,

Σαν άνθρωπος που αγαπάει το δίκιο, την αλήθεια, την ειρήνη και τη λευτεριά, σου σφίγγω το χέρι αδερφικά για τις πιστές και αγωνιστικές υπηρεσίες που προσφέρεις μέσα από τις ιστορικές, ποιητικές και λογοτεχνικές σελίδες του ανεπανάληπτου μαχητικού σου έργου. Έδωσες και δίνεις με την πέννα σου μαθήματα σε πολλούς καλαμαράδες της νεότερης Ελλάδας. Αλλά πióτερο στους αμαθείς και διψασμένους Έλληνες, που ερευνούν και αναζητούν την αλήθεια. Αγωνίζεσαι σαν πραγματικός αληθινός πατριώτης, ακούραστα και δημιουργικά, από κάθε μετερίζι καταπολεμώντας το σκοταδισμό και την αμάθεια. Δεν αναφέρομαι σε κριτικές μου για τα έργα σου που έχω διαβάσει, γιατί νομίζω θα τ'αδικήσω. Και τί να πώ; Αφού τελειώνοντας το καθένα, τ'αρχίζω πάλι απ' την αρχή. Συμφωνώ με την κριτική σου για τον περίφημο Καζαντζάκη, τον μεγάλο μάστορα του λόγου, αλλά κι αιωρούμενο κι εξωπραγματικό. Συμφωνώ για τον Καβάφη τον αντιγραφέα, καθώς και για τον νομπελίστα Ελύτη. Τελειώνοντας, σε θερμopαρακαλώ, ό,τι καινούργιο βγάζεις να μου το στέλνεις.

Με θερμούς χαιρετισμούς

Δημήτρης Τσικούρας

Λάρισα

**Κυκλοφορούν Σύντομα
Λάμπρου Μάλαμα
Δυο νέα πρωτότυπα έργα**

**1) Στίγματα των καιρών
Ποιήματα**

**2) Ανθολογία
Ιταλικής ποίησης**

**Κορυφαίοι και άλλοι
Ιταλοί ποιητές
Επιλογή - μετάφραση
και κριτικά σχόλια
Λάμπρου Μάλαμα**

από τη σοφία του λαού

Για τη μόρφωση και τη γνώση

Καταχτώντας γνώσεις, καταλαβαίνουμε τα λάθη-μας.

Δέν υπάρχει μεγαλύτερη ευτυχία, από το να είσαι ζωντανός.

Δεν υπάρχει καλύτερη γνώση από την εμπειρία.

Είναι καλό όταν σύννεφα δε σκεπάζουν τον ήλιο. Είναι καλό όταν η τεμπελιά δεν ενοχλεί τη μελέτη.

Μέσα στα λόγια των γερόντων υπάρχει σοφία. Μέσα στα γνωμικά-τους... μαθήματα.

Το νερό καθαρίζει τα πράγματα. Η μελέτη το μυαλό.

Χωρίς εφαρμογή, δεν υπάρχει γνώση.

Το φώς του φεγγαριού λευκαίνει το σύννεφο. Ο λόγος του σοφού φωτίζει και τον ίδιο το μορφωμένο.

Ο ήλιος σηκώνεται και η φύση ξυπνάει, όταν κανείς διαβάσει ένα βιβλίο, το πνεύμα φωτίζεται.

Ο μορφωμένος άνθρωπος είναι σοβαρός. Ένα πλατύ ποτάμι είναι ήσυχο.

Ν' αποχτάς τη γνώση, είναι σα ν' αποχτάς ένα στολίδι.

Ένας χωρίς γνώση, μέσα σε μια ωραία επιχείρηση, είναι σαν ένα κακό πορτραίτο μέσα σ' ένα ωραίο κάδρο.

Το δέντρο είναι το στολίδι του βουνού. Οι σοφοί είναι το στολίδι της Πολιτείας.

Πολλά αστέρια ομορφαίνουν τον ουρανό, πολλές γνώσεις ομορφαίνουν το νού.

Για την ενότητα και την ομόνοια

Η ενότητα δημιουργεί τη δύναμη.

Αξίζει περισσότερο να συμφιλιώνεσαι, παρά να χτυπιέσαι.

Εκεί που οι άνθρωποι φιλονικούν οι λωποδύτες πλουτίζουν.

Δύο άνθρωποι ενωμένοι είναι ένας περίβολος από σίδηρο, είκοσι χωρισμένοι ένας τρύπιος φράχτης.

Αν θέλει κανείς να φωνάξει, πρέπει να το κάνει με μιά μόνο φωνή. Αν θέλει να ξεσηκώσει, πρέπει να το κάνει σε συμφωνία μ' άλλους.

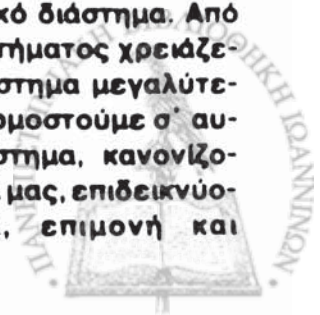

Πολλά χέρια αξίζουν περισσότερο από έναν Ηρακλή.

Ο Λένιν για τα πολιτιστικά καθήκοντα

«Το πολιτιστικό καθήκον δεν μπορεί να εκπληρωθεί τόσο γρήγορα, όσο τα πολιτιστικά και πολεμικά καθήκοντα. Πρέπει να καταλάβουμε πως οι προϋποθέσεις για να πάμε μπροστά είναι τώρα διαφορετικές. Πολιτικά μπορείς να νικήσεις, σε περίοδο όξυνσης της κρίσης, μέσα σε μερικές βδομάδες. Στον πόλεμο μπορείς να νικήσεις μέσα σε μερικούς μήνες. Στον πολιτιστικό τομέα όμως, είναι αδύνατο να νικήσεις σ' ένα τέτιο χρονικό διάστημα. Από την ίδια τη φύση του ζητήματος χρειάζεται εδώ και χρονικό διάστημα μεγαλύτερο και πρέπει να προσαρμοστούμε σ' αυτό το μακρόχρονο διάστημα, κανονίζοντας ανάλογα τη δουλειά μας, επιδεικνύοντας μεγάλο πείσμα, επιμονή και ούσημα».

Πνευματικά και καλλιτεχνικά γεγονότα

Από μια διάλεξη

Χρήσιμες οδηγίες για τη διατροφή τ' ανθρώπου

Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου κ. Μ. Βουδαύρης μίλησε στις 7 Μάρτη στην αίθουσα της Ζ.Π. Ακαδημίας στα Γιάννινα, με θέμα: «Νεώτερες αντιλήψεις για τη διατροφή - Διατροφή και μόλυνση».

Παραθέτουμε εδώ μερικές συμβουλές και παραινέσεις για το καλό και συμφέρο του φιλικού και αναγνωστικού μας κοινού.

Οι νεώτερες απόψεις για τη διατροφή μπορούν να συνοφιστούν στα εξής:

- ον. Η περιεκτικότητα του διατολογίου σε θερμίδες πρέπει να είναι μικρότερη απ' ό τι πίστευαν παλαιότερα.
- ον. Το σωματικό βάρος πρέπει να είναι γύρω στο 10% χαμηλότερο απ' ό τι πίστευαν παλαιότερα σαν άριστο.
- ον. Τα τρόφιμα που περιέχουν πολλές ζωικές πρωτεΐνες (κρέας, ψάρια, αυγά, γαλακτοκομικά) έχουν μεγάλη αξία για τη διατροφή αλλά μπορούν κατά ένα μέρος ν' αντικατασταθούν από φυτικά τρόφιμα.
- ον. Στη διατροφή πρέπει να χρησιμοποιείται μεγάλη ποικιλία τροφίμων, ώστε ο οργανισμός να βρίσκει σ' αυτή τα συστατικά που χρειάζεται.
- ον. Είναι απαραίτητη η αύξηση της κατανάλωσης τροφίμων φυτικής προέλευσης και η αποφυγή της άσκοπης υπερκατανάλωσης ζωικών τροφίμων.
- ον. Είναι χρήσιμη η εφαρμογή λπότητας στη διατροφή, όπως υποστήριξε ο Ιπποκράτης πριν 2500 χρόνια.

Με άλλα λόγια πρέπει να περιοριστεί η κατανάλωση του κρέατος, της ζάχαρης, των αυγών, του βουτύρου, των αλλαντικών και των ζωικών λιπών (αντί αυτών να προτιμούνται το ελαιόλαδο και τα πορέλαια). Αντίθετα πρέπει να αυξηθεί η κατανάλωση φρούτων, λαχανικών και δημητριακών. Επίσης πρέπει να περιοριστεί η κατανάλωση της τροφής στην απόλυτα αναγκαία ποσότητα και να πυνδαστεί με περισσότερη κίνηση.

Τέλος ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα της εποχής μας: είναι η μόλυνση στο περιβάλλον του ανθρώπου που έχει επιπτώσεις στον αέρα, το νερό και τα τρόφιμα.

Ως μόλυνση των τροφίμων χαρακτηρίζεται η παρουσία σ' αυτά, ξένων προς την φύση τους ουλών, η γκατάσταση και ο πολλαπλασιασμός ανεπιθύμητων μικροοργανισμών, ή η ταυτόχρονη παρουσία μφοτέρων.

Για τον περιορισμό της μόλυνσης στα τρόφιμα, απαιτούνται η σχολαστική τήρηση των οδηγιών κατά τη χρήση των φυτοφαρμάκων και των κτηνιατρικών φαρμάκων, ο περιορισμός της μόλυνσης των θαλασσών, των λιμνών και των ποταμών και η τήρηση των κανόνων της υγιεινής κατά την παραγωγή, διακίνηση και χρήση των τροφίμων.

Μικρή επιλογή από πνευματικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις το τελευταίο τρίμηνο στη χώρα

- Στο Ελληνικό Κέντρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου στην Αθήνα ο γνωστός συγγραφέας, κριτικός και θεατρολόγος Θ. Δ. Φραγκόπουλος μίλησε σε πυκνό ακροατήριο στις 20 Φλεβάρη, με θέμα: «Το σημερινό θέατρο στην Αλβανία. Εντυπώσεις».
- Τον ίδιο μήνα στην αβερώνφεια αίθουσα της ΕΕΑ στην Αθήνα μίλησε ο συγγραφέας και δ/ντής της «Θεο. Εστίας» Μιχ. Σταφυλάς για την ποιητική προσφορά του Κώστα Πηγαδιώτη
- Στον Παρνασό, ο γνωστός Ηπειρώτης ζωγράφος Μηνάς Στράτης εξέθεσε όπως κάθε χρόνο το Φλεβάρη 50 έργα του με καλές επιτυχίες.
- Στη Θεσ/νικη, η Ένωση φίλων Ελλάδας - Βουλγαρίας είχε στις 7 Μάρτη τη Γενική της Συνέλευση και από τις αρχαιρεσίες αναδείχθηκαν: Πρόεδρος ο γιατρός και συγγραφέας κ. Γιάννης Γαλανός, Γεν. Γραμματέας ο Πολ. μηχ/κός και φίλος του «Ε.Π.» κ. Πυθαγόρας Λεσπουριδής και μέλη ο λόγιος Κώστας Χατζής κ.α
- Στις 27 Φλεβάρη η Πανεπ Συν/νδια Ελλάδας στην αίθουσα του Πνευματικού της Κέντρου Κλεισθένους 15, τιμήσε με φιλολογική βρα

διά τον έξοχο κι αιμνηστο ποιητή Γιώργο Κοτζιούλα, με ομιλητή τον Λέανδρο Βρανούση. Ποιήματά του απάγγειλε κι ο βετεράνος της Αντίστασης Λόγιος Γιάννης Παπανικολάου.

- Το Δημοτικό Θεάτρο των Γιαννίνων, με σκηνοθέτη το Νίκο Παπαδάκη, ανέβασε το έργο του Ίψεν «Ο εχθρός του Λαού»
- Ο Σύνδεσμος Ιστορικών Συγγραφέων στην Αθήνα με την προεδρία του κ. Χρ. Στασινόπουλου πραγματοποίησε στα γραφεία του Εμ. Μπενάκη 16 στις 27 Μάρτη την ετήσια γενική του Συνέλευση, και πρότεινε την ίδρυση Ομοσπονδίας Ελλήνων Συγγραφέων.
- Ο λογοτέχνης και λαογράφος Μητσός Χρ. Σέττας, μίλησε στις 18 Μαρτη στο δημαρχείο της Χαλκίδας, με θέμα: «Η ειρήνη στο έργο του Γ. Σκαρμπα».
- Το από 35.000 Α΄ βραβείο ταξιδιωτικής λογοτεχνίας στον 17 διαγωνισμό της Ένωσης Δημοσιογράφων και Συγγραφέων Τουρισμού, κέρδισε φέτος η εξαιρετη λογοτέχνηδα κ Λούλα Δ. Κωνσταντινίδη.
- Στον ίδιο διαγωνισμό, απονεμήθηκε έπαινος και στον φυσιολάτρη συγγραφέα της Κόνιτσας κ. Σωτήρη Τουφίδη, για το τόσο γλαφυρό και περιγραφικό βιβλίο του: «Ο Αώος και η φύση του».

Ένα έθιμο στην Κλειτορία

Πολλοί εκπολιτιστικοί Σύλλογοι σ' όλη την Ελλάδα, οργανώνουν κάθε Αποκριά σατιρικές σοφολαϊκές και βακχικές ιεροτελεστίες. Ό,τι εμπνέεται και δημιουργεί συλλογικά, ή έχει κληρονομήσει από την παράδοση και τους προγόνους του θετικό και χρήσιμο ο μεγάλος καλλιτέχνης ανώνυμος λαός, είναι ωραίο και θαυμαστό και τέλειο. Εφέτος, είδαμε από την ΕΡΤ πολλά καρναβάλια. Κύρια το καθιερωμένο ετήσιο και ξακουστό της Πάτρας, τώρα και της Αθήνας, αλλά και πολλά άλλα σε πόλεις και χωριά της Μακεδονίας, όπως του Μελικιού κ.λπ. Αξίζει όμως εδώ να πούμε ότι τ' αποκριάτικο έθιμο στην Κλειτορία (Μαζέικα) Αρκαδίας κοντά στο Λάδωνα, ήταν ένα από τα πιο εντυπωσιακά και πρωτότυπα. Πράγματι, εκείνο το αληθινό φανταστικό πρόγραμμα με το γαϊδουρόγαμο, που επιτέλεσε ο ίδιος ο σοφός καλλιτέχνης λαός μας, με αναβίωση της παραδοσιακής του μορφής και με παλλαϊκή συμμετοχή, ήταν το κάτι άλλο! Εμπνεύσεις, ευρήματα, και παραστάσεις, πάνω σε άρματα με ελέφαντες και χελώνες, με τα στολισμένα γαϊδούρια στη ρεβάνς του γάμου και με σπουδαία σάτιρα στο παπαδίστικο έθιμο· γενικά, με χαρακτηριστικές αμφιέσεις, μάσκες και όλη η κωμική λιτανεία πλαισιωμέ-

νη στα έξοχα τοπία της Αρκαδίας και του Λάδωνα στην Κλειτορία, που ποτέ ως τώρα, η σκαπάνη δεν έφτασε εκεί, ν' ανακαλύψει κάτι από τους αρχαίους θησαυρούς της. Οι δραστήριοι Σύλλογοι, αξίζουν κάθε δίκαιο έπαινο.

Ένα πρότυπο έργο δασκάλου

Πολλοί λίγοι σ' όλη τη χώρα και μπορούμε να πούμε σπανιότατα βρίσκονται σήμερα δάσκαλοι τόσο προικισμένοι και με τόσες δημιουργικές καλλιτεχνικές ανησυχίες, με ταλέντο δυναμικό σαν το Βασίλη Κοντονάσιο που κατάγεται από το Μεσοβοΐνι — Γιαννίνων και υπηρετεί χρόνια σε σχολεία της Πρέβεζας. Ο Β.Κ. είναι γεννημένος καλλιτέχνης. Ο ζήλος και το μεράκι του, τον έκανε να προσφέρει πολιτιστικές χαρές, όπου υπηρετούσε Έχει καιρό που δημιούργησε έναν αξιοθαύμαστο παιδικό μουσικοχορευτικό όμιλο. Παράλληλα στα ενεργητικό του, έχει με ατομική έμπνευση και κατασκευή δική του και κάποια λαϊκά όργανα Δημοτικής μας μουσικής. Αυτά, αποκαλύπτουν όχι μόνο τα σωστά κι ωραίο αναπλαστικό και παιδαγωγικό του έργο, αλλά μαζί και το εφευρετικό κι εθνικολαϊκό φιλοπαγωγικό του πνεύμα, πάνω στο λειτούργημα ενός αληθινού και προοδευτικού δασκάλου. Το έργο του Ομίλου του, έφτασε κι ως την ΕΡΤ... και είναι σε θέση ν' ανταποκριθεί με πρωτοτυπίες σε ήχους και ρhythμούς όπου κι αν προσκληθεί.

Τρικάλινα γράμματα

Ο εκδότης και βιβλιοπώλης κ. Βασίλης Κόπανος στα Τρίκαλα κάνει μια επαιτητή προσπάθεια με αριθμημένες καλές εκδόσεις του, αλλά προπάντων και με το νέο περιοδικό «Τρρχός». Ο εκδοτικός του οίκος, φέρει τον τίτλο «Έκφραση». Αλλά και το φιλολογικό του περιοδικό εκφράζει πότερο τις ανησυχίες των νέων ταλεντούχων της πόλης. Τα Τρίκαλα παρουσιάζουν αληθινά τα τελευταία χρόνια, έναν πολιτιστικό οργανισμό με πολλούς επίσηλους φορείς. Έτσι οι φιλόδοξοι νέοι με φωτισμένους λόγιους κοπές κι οδηγητές στη λογοτεχνία όπως είναι ο γνωστός κ. Χρυσόστομος Ζήσης κ.α. έχουν κάθε λόγο να πλαισιώσουν προσπάθειες σαν αυτή του κ. Κόπανου, γιατί ο λαός των Τρικάλων είναι πολυάξιος και έχει ζηλευτή πνευματική και μουσική παράδοση.

«Ο Κανάρης»

Μουσικοχορευτικό και θεατρικό οργανισμό παρουσιάζει και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Πάργας, «Ο Κανάρης» με πλούσιο ανοιχτό και θερμό πρόγραμμα σε συνεργασία με το Δήμο. Ο ερασιτεχνικός του θίασος θ' ανεβάσει «Φωτεινό» Βαλαωρίτη και έργο Κομπανέλλη. Αθλητικούς αγώνες, λαϊκό πανηγύρι με αναβίωση παλιών εθίμων, συναυλίες εκθέσεις κιν/φικές προβολές κλπ.

Ειπέ την αλήθειαν όπως την ξεύρεις, ή όπως σου φαίνεται. Μην βάνεις συλλογήν, αν λαθευθείς· δεν θα πλανέσεις τον κόσμον· η αλήθεια θα φανεί.

Θοδωρής Κολοκοτρώνης

Διαπιστώσεις και παραινέσεις για την Ευτυχία

Του Λάμπρου Μάλαμα

Είσαι ευτυχής, όταν κάνεις το καλό σε άτομα και σύνολα κ' η καρδιά-σου είναι τόσο πλατιά που να χωράει βουνά και νά' ναι άβλαπτη από τ' αγκάθια και τα ζιζάνια της κακεντρέχειας και της ζηλοτυπίας. Κι όταν αντιμετωπίζεις το φθόνο και την εμπάθεια των άλλων την αχαριστία και τη συκοφαντία με ολύμπια ηθική αντοχή κι επικούρεια ψυχική γαλάνη.

Είσαι ευτυχής, όταν αγωνίζεσαι με τιμιότητα, συνέπεια και ανιδιοτέλεια να μεταβάλεις τον άνθρωπο, από αγριότερο θηρίο, σε ημερότερο και καλύτερο ζώο απόλα τάλλα της φύσης, αυτοπειθαρχημένο κι εξευγενισμένο, μέσα σ' ένα αρμονικό, δίκαιο, κι επιστημονικά οργανωμένο κοινωνικό σύνολο.

Είσαι ευτυχής, όταν μελετάς τα καλά κι αληθινά έργα, κι έχεις επίγνωση του προορισμού-σου, συναίσθηση σε δικαιώματα και υποχρεώσεις για τη ζωή και την κοινωνία, κατέχεις τη σωστή γνώση, τη λυτρωτική σοφία, και καταχτάς τίμια και τη φύση, δημιουργείς και νιώθεις ολόψυχα κάθε στιγμή που περνάει, νιώθεις την κάθε γοητεία της τέχνης, κι όλες τις χαρές και τις ομορφιές του βίου.

Είσαι ευτυχής, όταν ακούς να σου μιλάνε όλοι οι αμύντορες κ' οι στυλοβάτες της ατομικής ιδιοκτησίας και «ατομικής πρωτοβουλίας» πού σημαίνει ανά τους αιώνες ως τώρα «ο θάνατος-σου η ζωή-μου» να σου μιλάν από σύγχυση, υποκρισία, ή μόδα για Σοσιαλισμό, που σημαίνει με τη σωστή και γνήσια έννοιά-του: Κοινωνική ιδιοκτησία, όποιας μορφής, κρατικοποίηση, μέσα παραγωγής στους εργαζόμενους και «κατάργηση της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο», δηλαδή εργασία, στέγη, υγεία, παιδεία, πρόνοια, ψυχαγωγία, ισότιμα σε όλους. Να σου μιλάν με ακατάσχετη καπηλεία εννοιών και λέξεων, κι εσύ να χαμογελάς με νηφαλιότητα και δυσπιστία, κι όταν σου περνάει από χέρι να τους αποδείχνεις θεωρητικά και πραχτικά τα ορθά κι αληθινά νοήματα.

Είσαι ευτυχής, όταν συμμετέχεις και νιώθεις ολόψυχα τις απολαύσεις από τα τρία πολύτιμα αγαθά:

- 1) τη χαρά και τη λάμψη της υγείας και της νιότης.
- 2) το αγνό και γλυκό χαμόγελο του μικρού παιδιού.
- 3) Τ' αλάφρωμα του στεναγμού του ετερόφυλου στην ερωτική παστάδα.

Είσαι ευτυχής, όταν λυτερώνεσαι ολοκληρωμένα ψυχικά και πνευματικά, κι απαλλάσσει από φόβους θεών, φαντασμάτων, εωσφόρων και τεράτων και πασών των ανθρωπίνων κατασκευασμάτων για την πονηρή και κακούργα εκμετάλλευση συνανθρώπων, μέ τά προσχήματα, τις τρέλες και τις κωμωδίες δογμάτων «θρησκείων» όπου οι ταγοί-τους, στρογγυλοκάθονται στα σβέρκια των λαών, αόρατοι και με πολλές μορφές, για ν' αρχοντοζούν αυτοί, και οι λαοί να σέρνονται... και να τους προσκυνάνε κιάλας σαν ευεργέτες και σωτήρες.

Με την Πειθώ των Αριθμών

Η πυθαγόρεια λογική σε γεγονότα από διάφορες επίσημες στατιστικές

- Σε 9 περίπου εκατομμύρια Έλληνες, 12 εκατομμύρια φακέλους... κληρονόμησε από τις προηγούμενες κυβερνήσεις, η σημερινή του ΠΑΣΟΚ.
- Σε 32 νομούς της χώρας, με βάση στοιχεία απογραφής του υπουργείου Γεωργίας, η εκκλησιαστική περιουσία (ΟΔΕΠ) ανέρχεται σε 800.860 στρέμματα.
- Από την εισαγγελική αρχή της Αθήνας, κατασχέθηκαν πρόσφατα 15.000 ελληνικά περιοδικά που πουλιούνταν στα περίπτερα. Σε 20 τίτλους από αυτά τα πορνοπεριοδικά υποβλήθηκαν μηνύσεις.
- Στην Ελλάδα μόνο 30.000 Έλληνες διαβάζουν βιβλία, σύμφωνα με στατιστική της ΠΟΕΒ και του ΣΕΒΑ, των δύο αυτών εκδοτικών και βιβλιοπωλικών οργανώσεων της χώρας.
- Κάθε χρόνο σ' όλη την Ελλάδα γίνονται περίπου 400.000 εκτρώσεις, κοστίζουν 4,5 δισεκατομμύρια δρχ. που τα τσεπώνουν αφορολόγητα 1390 μαμογίατροί.
- Στις βάσεις του Ελληνικού και της Νέας Μάκρης, υπάρχουν 8.000 περίπου Αμερικανοί στρατιώτες και άγνωστος αριθμός πολιτών που υπηρετούν σ' αυτούς.
- Ένας Έλληνας πλακάς Α. Καραγιάννης για να χτίσει ένα καλυβάκι για το σκύλο του διοικητή της αμερικάνικης βάσης, πληρώθηκε 762.000 δρχ.
- Το ελληνικό δημόσιο πληρώνει κάθε χρόνο σε ενοίκια που στεγάζει τις υπηρεσίες του 5 δισεκατομμύρια δρχ.
- Δωρεάν στρατιωτική βοήθεια από τις ΗΠΑ, σύμφωνα με ανακοίνωση του προϋπολογισμού τους, παίρνουν πια μόνο 4 χώρες: Αίγυπτος, Ισραήλ, Τουρκία και Ελλάδα.
- Από νέο σκάνδαλο που έγινε στον ΟΔΕΠ της αρχιεπισκοπικής ελλαδικής εκκλησίας έχουν κάνει φτερά 13.474 μετοχές από την Εθν. Τράπεζα με κέρδη 60 εκατ. δρχ. και πάνω για τον πωλητή των δικαιωμάτων.
- Στο Δελβινάκι της Ηπείρου, εντοπίστηκαν νέα αποθέματα φωσφορίτη που υπολογίζονται σε 200.000 τόνους μεταλλεύματος.
- Το τελευταίο τρίμηνο η ανεργία στην ΕΟΚ έφτασε τα 13 εκατομμύρια.
- Στη Ναμίμπια της Ν. Αφρικής, από το στυγνό και καταπιεστικό καθεστώς των λευκών απέναντι στους Νέγρους, ο μέσος όρος ζωής για τους μαύρους είναι μόνο 30 χρόνια για τους άντρες και 33 για τις γυναίκες. Τα μισά παιδιά τους πεθαίνουν ως τα 5 χρόνια τους.
- Η μεγαλύτερη αγοραπωλησία στον κόσμο ως τώρα, έγινε στις ΗΠΑ. Από τις «7 αδελφές» πολυεθνικές, η Standard Oil της Καλλιφόρνιας, αγόρασε την Gulf Oil με 13,2 δισεκατομμύρια δολάρια, κι από τις 7 οι «αδελφές» έμειναν 6.
- Στις ΗΠΑ, κάθε ώρα γίνονται και 3 φόντοι.
- Στη χρονιά του 1980 έγιναν στις ΗΠΑ 4.020 δολοφονίες. Το 1983 σημειώθηκαν 13 εκατομμύρια εγκληματικές πράξεις. Εκεί μόνο ο ένας στους 5 συλλαμβάνεται και τιμωρείται.
- Στις ΗΠΑ κάθε λεπτό γίνεται και μια ληστεία.
- Τον περασμένο χρόνο, οι 7 πολυεθνικές εταιρίες πετρελαίου, κέρδισαν 14 δισεκατομμύρια και 600 εκατ. δολάρια.
- Το έλλειμα του αμερικάνικου προϋπολογισμού στα 1984 είναι 180 δισεκατομμύρια δολάρια.
- Ένα δισεκατομμύριο δολάρια που δαπανάται για παραγωγή πυρηνικών όπλων, ισοδυναμεί με 25.000 θέσεις εργασίας.
- Η κυβέρνηση Ρήγκαν έδωσε στην πολεμική βιομηχανία των μεγιστάνων για πυρηνικά όπλα το 1982 23 δισεκατομ. δολάρια και το 1983 33 δις δολάρια.
- Η κυβέρνηση της Βόννης ξοδεύει 130.000 μάρκα, για να φτιάσει ασανσέρ για τον κρατούμενο υπαρχηγό του Χίτλερ Ρούντολφ Ες.
- Το ποσό του Κρατικού προϋπολογισμού το 1981 για τις ανάγκες της Εκκλησίας, έφτασε τα 4 1/2 δισεκατ. δρχ. και κάτι. Η κρατική αρωγή για το 1984 χορηγεί στην Εκκλησία 7 δισεκατ. και 764 εκατ. δρχ. Φτάνει μόνο ν' αναφέρουμε ότι, ειδικά κονδύλια για την παιδεία της 350 εκατ. και για μισθούς μητροπολιτών 224 εκατ. Όλ' αυτά για τη χρονιά που διανύουμε.

Λάμπρου Μάλαμα

Ο ΠΡΩΤΟΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ

Σε 25 επεισόδια και 120 πρόσωπα. Ένα έργο βγαλμένο από τη φωτιά των αγώνων, βασισμένο στα ιστορικά γεγονότα των περιόδων 1925-1945.

Έργο πολύμοχθο, αποκαλυπτικό και συνταραχτικό, που ενσαρκώνει τη σύγχρονη εποποιία και τραγωδία του πολύπαθου λαού μας. Ο πρωταγωνιστής Άρης από τα φοιτητικά του χρόνια, μέχρι την αυτοκτονία του. Οι ηθικές ανθρωπιστικές κι επαναστατικές αρχές του. Οι συγκρούσεις του με τους Σιάντο-Ιωαννίδη και ο κατήφορος των Συμφωνιών και της προδοσίας. Οι συνεργασίες του με τον Ζέρβα-Πυρομάγλου και ο δόλιος ρόλος των Άγγλων. Ένα μνημειακό βιβλίο 490 σελίδων, με ιστορία και τέχνη, ψυχολογία και χαρακτήρες, ποίηση και κριτική· δημιουργημένο με βαθιά συναίσθηση ευθύνης και βαρύ μόχτο, από την περηφανότερη εποποιία των νεώτερων απελευθερωτικών αγώνων του λαού και του Έθνους. Πωλείται: στα κεντρ. βιβλιοπωλεία και στη δ/ση του Συγγραφέα.

«Τα κλειδιά της Ευτυχίας ή

Πώς να ζούμε ευτυχισμένοι» . Λάμπρου Μάλαμα

Ένα φιλοσοφικό δοκίμιο για όλους. Ένα έργο πρωτότυπο έρευνας-μελέτης.

Χρήσιμο κι ωφέλιμο για νέους, μεσήλικες και παρήλικες, με ηθικά κι ευγενικά κίνητρα κι άπλετο φως, για όσους θέλουν να νιώσουν βαθύτερα το ουσιαστικό νόημα της ζωής και της ευτυχίας.

Ένα εμπειρικό έργο, που αποδειχνει πως η απλή φιλοσοφία της ζωής κ' η ευτυχία τ' ανθρώπου είναι απλά και γνωστικά πράγματα, φυσικά αγαθά, κι αναφαίρετα δικαιώματα, φτάνει να υπάρξει η κατανόηση σ' αυτά, από σωστή παιδεία κι ανθρωπιστική καλλιέργεια.

Δώδεκα κεφάλαια σ' ένα πάντρεμα σύγχρονης πείρας κ' ζωής με πολλά παραδείγματα φιλόσοφων, ποιητών κι επιστημόνων, από τους τους αιώνες· καθώς και απαντήσεις στους Ράσελ και Καρνέτζι, για τις αντιφάσεις και τις μεταφυσικές απόψεις.

Κυκλοφορεί

Λάμπρου Μάλαμα

Λαϊκό Θέατρο

Σ' έναν τόμο 7 γνήσιες μονόπρακτες πρωτότυπες και σπαρταριστές Κωμωδίες και Σάτιρες, εμπνευσμένες από τη σύγχρονη ελληνική ζωή, που ψυχαγωγούν τέρπουν και διδάσκουν.

- 1) Οι χαρτοπαίχτες
- 2) Ο Νέος Διογένης
- 3) Ο Λιροθάφτης
- 4) Ο Κομπογιαννίτης
- 5) Οι Συνέταιροι
- 6) Οι Συμπέθεροι

ή Σε θέλω μ' ακούς

- 7) Η Κυρία με τη σκυλίτσα

Προλογίζουν οι διακεκριμένοι θεατρολόγοι

Αλέκος Λιδωρίκης
Θάνος Κωτσόπουλος
Θ. Δ. Φραγκόπουλος

«Το Συντριβάνι» στην Αθήνα, αλλά σε κορυφή κι εξοχή της Αθήνας, στα Τουρκοβούνια. Σ' ένα εξαίσιιο περιβάλλον, το κάτι άλλο. Ένα οικογενειακό και κοσμικό Κέντρο με 250 θέσεις για Σας, για όλους τους καλοφαγάδες, για γάμους, συνεστιάσεις και χορούς Αδελφοτήτων. Θ' απολαύσετε το σπέσιαλ κατσίκι στη γάστρα, σε ειδικό φούρνο. Γευστικές απολαύσεις. Μετά Μουσικής. Χωρίς επιβάρυνση. Σάλα γραφική και μεγάλη. Περιποιητικά και λουκούλεια γεύματα και δείπνα με ασυναγώνιστα κρασιά, εγχώρια και ξένα. Ένα ζηλευτό, σπιτικό, ιδιότυπο κι όμορφο Κέντρο. Δροσερό για καλοκαίρι, ζεστό για χειμώνα. Πάντα ευχάριστη, άκρα περιποίηση και λογικές τιμές.

ΜΙΚΡΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ για ωραία και ποικίλα τραγούδια.

Αφοί Σιώνη

«ΣΥΝΤΡΙΒΑΝΙ» Μητροπέτροβα 25 Τουρκοβούνια Αθήνα

Τηλ. 6420592 και 6911481

Αναγγελίες Βιβλίων

Ποίηση

Σπύρου Γ. Μουσελίμη: «Αναδρομές»
Σήφη Γ. Κόλλια: «Ωδές στην προδομένη Δημοκρατία»
Τάκη Νατσούλη: «Στοχαστικά»
Μήτσου Μπεγέτη: «Αντίλαλοι των Βωμών»
Κώστα Γ. Μίσιου: «Προ-κατ»
Δημήτρη Αλεξίου: «Παιδικός Απόπλους»
Αχιλλέα Τσουράκη: «Ο ψύλλος του Γαλαξία»
Εμμανουέλας Δαμιανάκη: «Φωτεινές διαστάσεις»
Διονύση Ευαγγελάτου: «Η Γαλήνη της θάλασσας»
Νώντα Σκιαδά: «Η Αταξία των άστρων»
Θεόδωρου Βουτσικάκη: «Μυστικός Δείπνος»
Ευανθίας Παπαδάτου: «Διαμαρτυρίες»
Σπύρου Γκουγκουστάμου: «Καθημερινής χρήσεως»
Στέφανου Μουστάκα: «Ε... φίλε»

Πεζογραφία

Γιάννη Γουδέλη: 1) «Άγιος και Κλεομένης» (Θεατρικό)
· · · : 2) «Νέρων ο Ευαίσθητος» (Θεατρικό)
· · · : 3) «Η Ξανθίπη είχε Δίκιο» (Θεατρικό)
Περικλή Ροδάκη: 1) «Το θολό ποτάμι» (Μυθιστόρημα)
· · · : 2) «Η κρίση των καλλιτεχνικών αξιών στο σύγχρονο κόσμο» (Δοκίμιο)
Μιχάλη Μοίρα: «Εκεί που πεθαίνει ο Ήλιος» (Ταξιδιωτικό)
Κώστα Θρακιώτη: «Οι Χαρταετοί» (παιδικά διηγήματα)
Anthologie de la Prose: «Présentée Alexandre Zotos»
Γιάννη Σιάπικα: «Πεθαίνουν και οι στρατιώτες»
Σούλας Ροδοπούλου-Ρόζου: «Τα Σαραντα Κόσκινα» (Ιστορ. Μυθιστόρημα)
Γιάννη Νικολόπουλου: «Σύγχρονοι Ρεαλιστές Λογοτέχνες»
Ελευθερία Παπαδάκη: «Πεζός Λόγος σε πρώτο πρόσωπο» (Διηγήματα)
Σπύρου Γαλαίου: «Θέμα Κορυφής» (Μυθιστόρημα)
Αριστοτέλη Μητσάκου: «Του Απεσταλμένου μας»
Αλεξ Τσάτσι: «Μας ξεσκέπασαν το Σπίτι» (Νουβέλα)
Μιχάλη Π. Δελησάββα: «Άνθρωποι Δικοί μας» (Διηγήματα)
Γεωργίας Δεληγιάννη - Αναστασιάδη: 1) «Η Ανακάλυψη» (Θεατρικό)
· · · : 2) «Διάλειμμα» (Αφηγηματικό)
Κώστα Χατζή: «Γιώργη Δημητρώφ» (Ντοκουμέντα, μαρτυρίες, αναμνήσεις)
Στέφανου Ιωαννίδη: 1) «Τα παιδιά των Πελαργών» (Μυθιστόρημα)
· · · : 2) «Θρακικά Χρονικά» (Ετήσια περ. Έκδοση)
Τζένης Παπαϊωάννου: «Η τελευταία Φλόγα» (Μυθιστόρημα)
Ι. Βασιλείου: «Στη Σικελία αναζητώντας τη Μεγάλη Ελλάδα»
Αντρέα Καραντώνη: «Στην εξωτική Ασία με τον Ι. Βασιλείου»
Νίκης Κωνσταντινέα: «Συνυπεύθυνοι» (Μυθιστόρημα)

Παναγιώτη Τσουτάκου
«Αντίδωρο αγάπης»
«Ειρήνη»

Άλλα δυο βιβλία της μακράς ποιητικής θητείας του ευγενικού και τρυφερού ανθρωπιστή τροβαδούρου Τσουτάκου, προσφορά στην πολύπαθη αγάπη και στη μυριοπόθητη ειρήνη.

ΔΩΔΩΝΗ ΑΕ

ΓΙΑΝΝΕΝΑ (0651) 61-256

Δοκιμάστε και διαδώστε
τά θαυμάσια τυροκομικά προϊόντα της Αγροτικής
Βιομηχανίας Γάλακτος Ηπείρου ΑΕ «ΔΩΔΩΝΗ»
στά Γιάννενα τηλέφ. (0651) 61256-61244-61291

LEVTOURS

Σταδίου 3

ὁ πρῶτος σταθμὸς γιά τίς σοσιαλιστικές χώρες

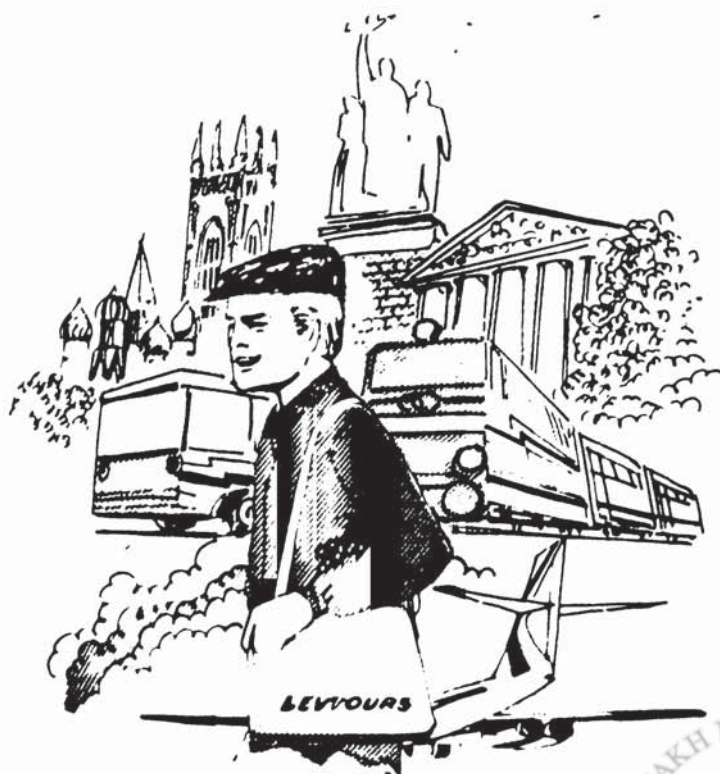
**ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ • ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ • ΡΟΥΜΑΝΙΑ
ΟΥΓΓΑΡΙΑ • ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑ
Λ.Δ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ • ΠΟΛΩΝΙΑ • ΚΟΥΒΑ**

ειδικά προγράμματα
ειδικές τιμές για:

- Συλλόγους
- Σωματεία
- Δήμους
- Συνεταιρισμούς

Φθηνά αεροπορικά
είσιτήρια για ὅλο
τόν κόσμο

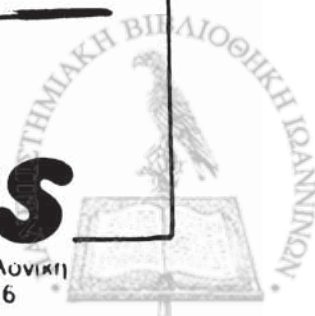
Πλήρης ἐξυπηρέτηση
για ὅσους θέλουν
νά ταξιδεύουν μόνοι

LEVTOURS

Σταδίου 3 Αθήνα 125
Τηλ 3254541 5

Εγνατίας 90 Θεσσαλονίκη
Τηλ 264758 - 283876

Στη Βουλγαρία

Ο επισκέπτης δεν θα χαρεί μόνο τις καινούργιες πολιτείες, τα όμορφα χωριά την ανθηρή κι εξευγενισμένη φύση, τα ήμερα δάση, τα βουνά και τα ποτάμια που είναι όλα στην υπηρεσία της προόδου, παρά, θα εντυπωσιαστεί και θα διδαχτεί κι από τις παλιές συντηρημένες πόλεις, με τη λαϊκή αρχιτεκτονική τους και τα πολλά μνημεία και μουσεία τους. Αλλά, προπάντων θα νιώσει στιγμές ευτυχίας και περηφάνιας ενός διαβαλκανικού πολιτισμού, που αχτινοβολούν τα ιστορικά μοναστήρια της χώρας του

πράσινου. Μοναστήρια που είναι ξακουστά από τους απελευθερωτικούς και αντιστασιακούς αγώνες του βουλγάρικου λαού και της Αναγέννησής του. Θα χαρεί η ψυχή του τουρίστα, όχι μόνο το εξωτερικό περιβάλλον των μοναστηριών, καθώς είναι χτισμένα σε πλαγιές και υψόμετρα, κοντά σε νερά κι ανάμεσ' από άφθονη βλάστηση, παρά, θα θαυμάσει και τους εσωτερικούς καλλιτεχνικούς θησαυρούς με τις ανυπολόγιστες αξίες, σαν «έργα των ψυχών του λαού» όπως έλεγε κι ο Λένιν.

Τα περίφημα μοναστήρια της Ρίλας, του Μπάτσκοβου, του Τροιάν, του Πρεομπραζένσκι, προσφέρουν γοητευτικές κι ανεκτίμητες απολαύσεις, ομορφιές και πλούσιες αισθητικές χαρές.

